

Consultatieverslag

(niet-vertrouwelijke versie)

21/06/2024

Over de consultatie CONS-2024-02 met betrekking tot het ontwerp van
tariefmethodologie voor de reguleringsperiode 2025-2028

Inhoudsopgave

1	Consultatie CONS-2024-02	6
2	Partijen die een reactie hebben ingediend.....	7
3	Verwerking van de zienswijzen.....	8
3.1	Presentatie	8
3.2	Selectie van de zienswijzen	8
3.3	Vertrouwelijkheid van de reacties	8
4	Zienswijzen.....	10
4.1	Zienswijzen m.b.t. de hoogte van de kapitaalkostvergoeding	10
4.1.1	Zienswijze 1.	10
4.1.2	Zienswijze 2.	11
4.1.3	Zienswijze 3.	12
4.1.4	Zienswijze 4.	13
4.1.5	Zienswijze 5.	14
4.1.6	Zienswijze 6.	19
4.1.7	Zienswijze 7.	20
4.1.8	Zienswijze 8.	21
4.1.9	Zienswijze 9.	23
4.1.10	Zienswijze 10.	25
4.2	Zienswijzen m.b.t. de geregleerde vaste activa	26
4.2.1	Zienswijze 11.	26
4.2.2	Zienswijze 12.	27
4.2.3	Zienswijze 13.	28
4.2.4	Zienswijze 14.	29
4.2.5	Zienswijze 15.	30
4.2.6	Zienswijze 16.	31
4.2.7	Zienswijze 17.	32
4.3	Zienswijzen m.b.t. exogene kosten	33
4.3.1	Zienswijze 18.	33
4.3.2	Zienswijze 19.	34
4.3.3	Zienswijze 20.	35
4.3.4	Zienswijze 21.	36
4.3.5	Zienswijze 22.	37
4.3.6	Zienswijze 23.	40
4.4	Zienswijzen m.b.t. overige kosten en criteria ter verwerping van kosten	40
4.4.1	Zienswijze 24.	40
4.4.2	Zienswijze 25.	41
4.4.3	Zienswijze 26.	42
4.4.4	Zienswijze 27.	44

4.5	Zienschwijzen m.b.t. het voorschotmechanisme.....	46
4.5.1	Zienschwijze 28.....	46
4.5.2	Zienschwijze 29.....	47
4.5.3	Zienschwijze 30.....	47
4.6	Zienschwijzen m.b.t. frontier shift.....	48
4.6.1	Zienschwijze 31.....	48
4.6.2	Zienschwijze 32.....	50
4.6.3	Zienschwijze 33.....	51
4.6.4	Zienschwijze 34.....	53
4.6.5	Zienschwijze 35.....	55
4.6.6	Zienschwijze 36.....	55
4.6.7	Zienschwijze 37.....	57
4.6.8	Zienschwijze 38.....	59
4.6.9	Zienschwijze 39.....	60
4.6.10	Zienschwijze 40.....	61
4.6.11	Zienschwijze 41.....	65
4.7	Zienschwijzen m.b.t. regulatoire boekhoudkundige voorschriften.....	66
4.7.1	Zienschwijze 42.....	66
4.7.2	Zienschwijze 43.....	67
4.7.3	Zienschwijze 44.....	67
4.7.4	Zienschwijze 45.....	68
4.7.5	Zienschwijze 46.....	68
4.8	Zienschwijzen m.b.t. financiële incentives.....	70
4.8.1	Zienschwijze 47.....	70
4.8.2	Zienschwijze 48.....	71
4.8.3	Zienschwijze 49.....	72
4.8.4	Zienschwijze 50.....	73
4.8.5	Zienschwijze 51.....	74
4.8.6	Zienschwijze 52.....	76
4.8.7	Zienschwijze 53.....	76
4.8.8	Zienschwijze 54.....	77
4.8.9	Zienschwijze 55.....	78
4.8.10	Zienschwijze 56.....	78
4.8.11	Zienschwijze 57.....	80
4.8.12	Zienschwijze 58.....	81
4.8.13	Zienschwijze 59.....	81
4.8.14	Zienschwijze 60.....	82
4.8.15	Zienschwijze 61.....	83
4.8.16	Zienschwijze 62.....	86
4.8.17	Zienschwijze 63.....	86
4.8.18	Zienschwijze 64.....	87
4.8.19	Zienschwijze 65.....	88
4.8.20	Zienschwijze 66.....	89
4.8.21	Zienschwijze 67.....	89
4.8.22	Zienschwijze 68.....	90
4.8.23	Zienschwijze 69.....	91
4.8.24	Zienschwijze 70.....	92
4.8.25	Zienschwijze 71.....	92

4.8.26	Zienschwizje 72.	93
4.8.27	Zienschwizje 73.	93
4.8.28	Zienschwizje 74.	94
4.8.29	Zienschwizje 75.	95
4.8.30	Zienschwizje 76.	95
4.9	Zienschwizzen m.b.t. Wyre	96
4.9.1	Zienschwizje 77.	96
4.9.2	Zienschwizje 78.	96
4.9.3	Zienschwizje 79.	97
4.9.4	Zienschwizje 80.	98
4.9.5	Zienschwizje 81.	99
4.9.6	Zienschwizje 82.	100
4.9.7	Zienschwizje 83.	100
4.10	Zienschwizzen m.b.t. tariefvoorstel periodieke elektriciteitsdistributienettarieven	101
4.10.1	Zienschwizje 84.	101
4.10.2	Zienschwizje 85.	101
4.10.3	Zienschwizje 86.	102
4.10.4	Zienschwizje 87.	103
4.10.5	Zienschwizje 88.	104
4.10.6	Zienschwizje 89.	104
4.10.7	Zienschwizje 90.	105
4.10.8	Zienschwizje 91.	105
4.10.9	Zienschwizje 92.	106
4.10.10	Zienschwizje 93.	107
4.10.11	Zienschwizje 94.	107
4.10.12	Zienschwizje 95.	108
4.10.13	Zienschwizje 96.	109
4.10.14	Zienschwizje 97.	109
4.10.15	Zienschwizje 98.	110
4.10.16	Zienschwizje 99.	110
4.10.17	Zienschwizje 100.	111
4.10.18	Zienschwizje 101.	112
4.10.19	Zienschwizje 102.	113
4.10.20	Zienschwizje 103.	114
4.10.21	Zienschwizje 104.	114
4.10.22	Zienschwizje 105.	115
4.10.23	Zienschwizje 106.	115
4.10.24	Zienschwizje 107.	116
4.10.25	Zienschwizje 108.	117
4.10.26	Zienschwizje 109.	117
4.10.27	Zienschwizje 110.	118
4.10.28	Zienschwizje 111.	119
4.10.29	Zienschwizje 112.	119
4.10.30	Zienschwizje 113.	120
4.10.31	Zienschwizje 114.	120
4.11	Zienschwizzen m.b.t. tariefvoorstel periodieke aardgasdistributienettarieven.....	121
4.11.1	Zienschwizje 115.	121
4.11.2	Zienschwizje 116.	122

4.11.3	Zienswijze 117.	124
4.11.4	Zienswijze 118.	125
4.11.5	Zienswijze 119.	126
4.11.6	Zienswijze 120.	126
4.12	Zienswijzen m.b.t. tariefvoorstel niet-periodieke distributienettarieven.....	127
4.12.1	Zienswijze 121.	127
4.12.2	Zienswijze 122.	128
4.12.3	Zienswijze 123.	129
4.13	Zienswijzen m.b.t. rapporteringsmodellen	130
4.13.1	Zienswijze 124.	131
4.13.2	Zienswijze 125.	131
4.14	Overige zienswijzen	132
4.14.1	Zienswijze 126.	132
4.14.2	Zienswijze 127.	133
4.14.3	Zienswijze 128.	134
5	Wijzigingen aan het geconsulteerde voorstel na consultatie	136
5.1	Overzicht van de wijzigingen.....	136
5.1.1	Wijzigingen in de hoofdtekst van de tariefmethodologie	136
5.1.2	Wijzigingen in de bijlagen van de tariefmethodologie	137

1 Consultatie CONS-2024-02

Met dit document brengen we vanuit de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) verslag uit van de consultatie CONS-2024-02¹ die liep van 28 maart 2024 tot en met 12 mei 2024. De openbare raadpleging betrof een voorstel van tariefmethodologie voor distributie van elektriciteit en aardgas voor de reguleringsperiode 2025-2028.

De consultatietekst werd op 28 maart 2024 gepubliceerd op de website van de VREG en op die dag toegelicht aan de belanghebbenden op een beleidsplatform². De consultatie werd op 28 maart 2024 via een persbericht en op 29 maart 2024 via de VREG-nieuwsbrief algemeen bekend gemaakt. Het document van de consultatie kan op datum van publicatie van voorliggend rapport nog geraadpleegd worden op de website van de VREG³.

De VREG publiceert na afloop van de openbare raadpleging een gemotiveerd consultatieverslag. Het consultatieverslag bevat:

- een overzicht van het aantal partijen dat reacties overmaakte, met aanduiding van de naam van de betrokken partijen;
- een overzicht van de gemaakte opmerkingen bij het consultatiedocument, met aanduiding van de naam van de partij(en) die deze opmerking(en) heeft (hebben) gemaakt, voor zover het niet om een opmerking gaat die commercieel gevoelige gegevens of informatie van persoonlijke aard bevat;
- de reactie van de VREG op de gemaakte opmerkingen, waarbij in deze reactie vermeld wordt of de VREG al dan niet of gedeeltelijk akkoord gaat met de opmerking of zienswijze en op welke manier hij hiermee rekening heeft gehouden bij de opmaak van het definitieve document.

¹ <https://www.vreg.be/nl/document/cons-2024-02>

² https://www.vreg.be/sites/default/files/beleidsplatform_28_maart_2024.pdf

³ <https://www.vreg.be/nl/documenten-databank>

2 Partijen die een reactie hebben ingediend

De door de VREG tijdig⁴ ontvangen reacties op de consultatie CONS-2024-02 zijn afkomstig van volgende individuen en organisaties:

Partijen die een reactie hebben ingediend	
Distributienetbeheerders	Fluvius System Operator cv namens de Vlaamse elektriciteitsdistributienetbeheerders, verder vermeld als “Fluvius”
	Fluvius Antwerpen
Vlaamse Regering	Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, verder vermeld als “Vlaams minister van energie”
Sector	Agoria vzw
	Bnewable nv
	Boerenbond vzw
	Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw
	COGEN Vlaanderen vzw
	Elia Transmission Belgium nv (hierna: ETB)
	Eneco Belgium nv
	Energiedeskundige Dewaele
	FEPEG vzw (Federatie van de Belgische Elektrische- en Gasbedrijven)
	Febeliec vzw (Federation of Belgian Industrial Energy Consumers)
	Fiberklaar bv
	Gazelco (ABVV/ACOD)
	Gezinsbond vzw
	ODE Vlaanderen vzw (Organisatie Duurzame Energie)
	Proximus nv
	SAAMO West-Vlaanderen vzw
	Studiebureau Boydens
	VVSG vzw (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten)
	WOM cv (Warmtekracht Ondersteunings Maatschappij)
	Vlaamse steden en gemeenten (37)
Distributienetgebruikers	JH, JM

⁴ Reacties ontvangen na 12 mei 2024 worden als laattijdig beschouwd en worden niet behandeld in het consultatieverslag.

3 Verwerking van de zienswijzen

3.1 Presentatie

De zienswijzen worden in dit rapport als volgt voorgesteld en behandeld:

Nummer van de zienswijze	Het volgnummer van de zienswijze.
Zienswijze	De zienswijze aangebracht door de belanghebbende, heel bondig door ons samengevat.
Belanghebbende(n)	De naam (of namen) van de belanghebbende(n) die de zienswijze heeft (hebben) aangebracht.
Samenvatting van de zienswijze	We geven een samenvatting van de zienswijze zoals die door de belanghebbende(n) werd(en) aangebracht.
Reactie VREG op de zienswijze	We geven onze beoordeling van de zienswijze.
Conclusie	Onze conclusie, nl. of het door ons geconsulteerde voorstel al dan niet n.a.v. de zienswijze aangepast hoeft te worden.

3.2 Selectie van de zienswijzen

De VREG heeft alle tijdig ontvangen reacties op consultatie CONS-2024-02 bestudeerd.

In het voorliggende consultatieverslag worden alle zienswijzen behandeld die concreet betrekking hebben op het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028. Zienswijzen die niet of onrechtstreeks betrekking hebben op het geconsulteerde voorstel, worden niet vermeld.

Ook zienswijzen die het geconsulteerde voorstel enkel ondersteunen en geen concrete aanpassingen vragen, worden in principe niet vermeld. Als belanghebbenden echter tegenovergestelde zienswijzen aanbrengen, worden beide zienswijzen (ook de positieve reactie ten opzichte van het geconsulteerde voorstel) vermeld om een evenwaardige behandeling te garanderen.

3.3 Vertrouwelijkheid van de reacties

Krachtens de richtlijnen (EU) 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit⁵ en 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas⁶ moeten de reguleringsinstanties hun besluiten bekendmaken, "*waarbij de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie behouden blijft*"⁷. Volgens de

⁵ Richtlijn (EU) 2019/944 van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

⁶ Richtlijn 2009/73/EG van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van richtlijn 2003/55/EG.

⁷ Art. 59, §9 en 60, §7, Richtlijn (EU) 2019/944; art. 41, § 16, Richtlijn 2009/73/EG.

interpretatieve nota van de Europese Commissie van 22 januari 2010 is het aan de regulerende instantie die geval per geval moet bepalen welke informatie commercieel gevoelig is.⁸

Het Energiedecreet⁹ stipuleert over de bescherming van vertrouwelijke informatie het volgende voor wat de publicatieverplichtingen van de VREG inzake de tariefmethodologie betreft:

“Met inachtneming van de vertrouwelijkheid van informatie met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers publiceert de VREG op zijn website de toepasselijke tariefmethodologie, het geheel van de stukken met betrekking tot het overleg met de distributienetbeheerders, het gemotiveerd consultatieverslag, en alle documenten die nuttig worden geacht voor de motivering van de beslissing van de VREG over de tariefmethodologie.”

De VREG heeft alle reacties in concreto beoordeeld, en geoordeeld dat sommige reacties informatie bevatten met een persoonlijk karakter of commercieel gevoelige informatie met betrekking tot de distributienetbeheerders, leveranciers of de netgebruikers.

Een niet-vertrouwelijke / “gecensureerde” versie van het consultatieverslag (d.i. met weglating van de vertrouwelijke gegevens) wordt gepubliceerd. De passages die vertrouwelijk zijn, worden in het consultatieverslag aangeduid als volgt: “[...]” met telkens een voetnoot: “Vertrouwelijk”.

Onverminderd titel II, hoofdstuk 3 van het Bestuursdecreet, vermelden we dat daarnaast het Bestuursdecreet van 7 december 2018 en meer bepaald de bepalingen daarin inzake de toegang tot bestuursdocumenten¹⁰ (de zgn. passieve openbaarheid van bestuur) van toepassing zijn, voor wat betreft de toegang tot de documenten die de VREG bezit en die deze laatste niet verplicht is te publiceren op grond van het Energiedecreet (verhoogde actieve openbaarheid). Met andere woorden kan eenieder bij de VREG een aanvraag tot openbaarmaking van die (niet verplicht te publiceren) documenten indienen. Bij de beoordeling van deze aanvraag respecteert de VREG de uitzonderingen op de openbaarheid van bestuursdocumenten, zoals voorzien in art. II.33 e.v. Bestuursdecreet.

⁸ European Commission, Interpretative note on directive 2009/72/EC [...] « *The regulatory authorities* », 22 January 2010, p. 19 : « *The decisions must be made available to the public while preserving the confidentiality of commercially sensitive information. It is up to the NRA to decide, case by case, what information is commercially sensitive* ». Vrije vertaling : “*De beslissingen moeten publiek gemaakt worden, met inachtneming van de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie. Het is aan de regulator om te beslissen, geval per geval, welke informatie commercieel gevoelig is.*” . https://energy.ec.europa.eu/document/download/b819734f-74b6-4bca-9b79-ddcf23ac2f36_en?filename=2010_01_21_the_regulatory_authorities.pdf

⁹ Artikel 4.1.31, §4 Energiedecreet.

¹⁰ Zie titel II, hoofdstuk 3 Bestuursdecreet.

4 Zienswijzen

4.1 Zienswijzen m.b.t. de hoogte van de kapitaalkostvergoeding

4.1.1 Zienswijze 1.

Zienswijze	Illiquiditeitsfactor op CAPM toevoegen
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de VREG voor de berekening van de vergoeding op het eigen vermogen een illiquiditeitspremie moet toevoegen aan het 'Capital Asset Pricing Model' (CAPM) dat hij toepast, om rekening te houden met de veronderstelde lage verhandelbaarheid van de aandelen van de distributienetbeheerder. Fluvius stelt dat hij zich niet kan verzoenen met de reactie van de VREG op een gelijkaardige zienswijze van Fluvius bij de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 (zienswijze 69 van [RAPP-2020-17](#)). De VREG argumenteerde namelijk dat het feit dat de 'weighted average cost of capital' (wacc) consistent toegepast wordt op de boekwaarde van de activa, en niet op een fictieve lage marktwaarde van een beursgenoteerd distributienetbeheerder-aandeel, de stabiele vergoeding uit de tariefmethodologie er net voor zorgt dat hij een relatief hoger rendement behaalt in het geval een distributienetbeheerder-aandeel omwille van lage liquiditeit een lagere marktwaarde zou hebben. Fluvius stelt daarentegen dat een kapitaalverstrekker een hoger rendement wenst, omdat zijn investering niet zomaar ten gelde kan worden gemaakt, los van het feit op welke basis zijn rendement wordt bepaald.

Fluvius verwijst tot slot naar het tarifaire richtsnoer (artikel 4.1.32, § 1, 9°, Energiedecreet) dat stelt dat de vergoeding van de in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen de distributienetbeheerder moet toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en een toegang tot kapitaal moet mogelijk maken. Welke vergoeding daarvoor noodzakelijk is, hangt volgens Fluvius onder meer af van de liquiditeit van de aandelen van de distributienetbeheerder en bijgevolg dient de tariefmethodologie daar rekening mee te houden.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst ten eerste naar de stelling van Europe Economics, opgenomen in de reactie van de VREG op de zienswijze 69 van [RAPP-2020-17](#), dat het CAPM eigenlijk niet geschikt is indien er materiële illiquiditeit zou zijn en dat er geen model superieur aan het CAPM bestaat om met het probleem van illiquiditeit om te gaan. De VREG stelt vast dat Fluvius geen alternatief model voorstelt en dat de meeste Europese regulatoren het CAPM zonder een illiquiditeitspremie toepassen¹¹. De VREG concludeert bijgevolg dat CAPM nog steeds de 'state-of-the-art' vertegenwoordigt binnen het veld van netwerkregulering.

De VREG is het oneens met het argument van Fluvius dat de basis waarop het rendement berekend wordt, niet van belang is. Een lage liquiditeit zou namelijk de marktwaarde van Fluvius

¹¹ CEER Report on Regulatory Frameworks for European Energy Networks 2023, <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/bd93ab3b-de76-134d-2374-85d3cd5c3125>

verlagen, maar dit leidt niet tot een lager rendement aangezien de wacc toegepast wordt op de boekwaarde. De aandeelhouders worden op die manier beschermd tegen een mogelijke daling van de marktwaarde ten gevolge van een volgens Fluvius beperkte liquiditeit van het aandeel. Een bijkomende risicopremie in de kapitaalkostvergoeding is daarom onnodig en bovendien onterecht.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan The Brattle Group. Hij onderschrijft bovenstaande reactie van de VREG¹².

Afgezien van het feit dat de VREG niet akkoord is met het standpunt van Fluvius dat een illiquiditeitspremie bovenop de huidige kapitaalkostvergoeding noodzakelijk is voor potentiële investeerders in de distributienetbeheerders (cfr. supra), is de VREG het ook oneens met de wijze waarop Fluvius het bovenvermelde tarifaire richtsnoer aanhaalt om een specifieke component van de kapitaalkostvergoeding in vraag te stellen. Een oordeel over het feit of de kapitaalkostvergoeding al dan niet de distributienetbeheerder toelaat om de noodzakelijke investeringen te doen en toegang tot kapitaal mogelijk maakt, kan nooit gebaseerd zijn op de vaststelling dat één bepaalde component (volgens Fluvius) ontbreekt in de berekening van deze kapitaalkostvergoeding. Dergelijk oordeel noodzaakt een integrale analyse van alle bouwstenen van de kapitaalkostvergoeding en de hieruit resulterende waarde. Fluvius geeft in zijn consultatiereactie zelf aan dat “het voor Fluvius essentieel is dat de totale kapitaalkostvergoeding in euro – voor eigen en vreemd vermogen samen – marktconform is en dus toelaat om aan voldoende gunstige voorwaarden de nodige financiering aan te trekken” en dat “de manier waarop marktconformiteit wordt bereikt, uiteindelijk ondergeschikt is aan het feit dat het gebeurt”. Zoals de VREG in zijn reactie op zienswijze 9 in detail toelicht, heeft hij weldegelijk onderzocht of en vastgesteld dat de uiteindelijke kapitaalkostvergoeding in lijn ligt met het bovenvermelde tarifaire richtsnoer.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.2 Zienswijze 2.

Zienswijze	Geen Duitse obligaties in rekening brengen voor bepaling van de risicovrije rente.
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens Fluvius vult de VREG de risicovrije rente te laag in door het gedeeltelijk in rekening te brengen van de Duitse Bund. Het landenrisico voor België wordt hierdoor niet ten volle meegenomen. Een weging tussen meerdere landen is volgens Fluvius enkel verantwoord indien de distributienetbeheerders effectief een blootstelling zouden hebben ten opzichte van meerdere landen. Fluvius refereert ook naar de andere Belgische regulatoren (CREG, CWaPE & Brugel) die voor de bepaling van hun risicovrije rente enkel de Belgische OLO in beschouwing nemen.

Reactie op de zienswijze

¹² Brattle Responses to Stakeholders’ Reactions (bijlage 3 bij dit consultatieverslag), par. III

De VREG is vertrouwd met deze zienswijze, die Fluvius ook bij de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 heeft opgeworpen (zienswijze 71 van [RAPP-2020-17](#)). Fluvius geeft in zijn reactie op de voorliggende consultatie geen nieuwe argumenten tenzij de verwijzing naar de andere Belgische regulatoren (CREG, CWaPE & Brugel). De VREG verwijst daarom integraal naar zijn reactie op de zienswijze 71 van [RAPP-2020-17](#) en ziet geen bijkomende argumenten of wijzigende omstandigheden die een verandering in methodiek t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024 zouden verantwoorden.

In zijn reactie op de zienswijze 71 van [RAPP-2020-17](#) erkende de VREG expliciet dat verschillende partijen verschillende werkwijzen kunnen hanteren voor de berekening van de risicovrije rente, zonder dat dit zou impliceren dat de werkwijze van de VREG onredelijk zou zijn of dat hij zijn werkwijze zou moeten aanpassen. Bovendien wees de VREG toen op het feit dat sommige andere Europese regulatoren ook obligaties van andere landen in beschouwing nemen, bijvoorbeeld ACM dat koos voor een 50-50 verhouding tussen Nederlandse en Duitse obligaties. Ook in de huidige reguleringsperiode past ACM deze werkwijze toe.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.3 Zienswijze 3.

Zienswijze	Historische marktrisicopremie o.b.v. rekenkundig gemiddelde
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius is van mening dat de VREG voor de berekening van de marktrisicopremie uit de DMS-data geen beroep mag doen op de historisch geometrische gemiddelde waarde. De belanghebbende verwijst naar opinies hierover van Dimson, Marsh and Staunton, KPMG, The Brattle Group en Prof. r. M. Luybaert.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat deze zienswijze van Fluvius een herhaling is van de zienswijze 76 bij de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 ([RAPP-2020-17](#)). Fluvius geeft in zijn reactie op de voorliggende consultatie geen nieuwe argumenten en haalt ook geen wijzigende omstandigheden aan. De VREG verwijst daarom integraal naar zijn reactie op de zienswijze 76 van [RAPP-2020-17](#). De VREG is bovendien van oordeel dat hij in het geconsulteerde voorstel (nl. par. 5.1.3.4 van de bijlage 2 van het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028) voldoende heeft aangegeven waarom hij binnen de context van een tariefmethodologie een gemiddelde weging verkiest. De opinies in de zienswijze zijn op zich onvoldoende overtuigend om de bestaande praktijk uit de tariefmethodologieën 2015-2016, 2017-2020 en 2021-2024 op dit vlak te wijzigen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.4 Zienswijze 4.

Zienswijze	Rentes leningen 1-op-1 doorrekenen in distributienettarieven.
Belanghebbende	Fluvius, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten), ETB

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt voor om de kosten van vreemd vermogen 1-op-1 tarifair door te rekenen via de distributienettarieven (d.i. het systeem van ‘embedded cost’), dus zonder winst- of verliesmarge voor de distributienetbeheerder op de financiële lasten. Het systeem wordt volgens Fluvius in het buitenland veelvuldig toegepast. De VREG heeft daarbij de volle bevoegdheid om te controleren of de distributienetbeheerders de nodige inspanningen doen om de financiële kosten zo laag mogelijk te houden. Investeerders en banken staan volgens Fluvius uitdrukkelijk positief ten aanzien van dergelijke regulering, omdat dit het formele risico verlaagt op betalingsproblemen en dus voor Fluvius leidt tot lagere financieringskosten met een neerwaartse impact op de tarieven.

Volgens Fluvius is een normatief systeem “speculatief”: “de tariefmethodologie ‘speculeert’ als het ware dat een efficiënte distributienetbeheerderschuldfinanciering kan bekomen worden tegen de gemiddelde marktrentevoet over een bepaalde periode”. Fluvius geeft bovendien aan dat de normatieve vergoeding voor vreemd vermogen onvoldoende is om de werkelijke intrestlasten te dekken, waardoor de werkelijke vergoeding op het eigen vermogen lager is dan de theoretische vergoeding voorzien in het model van de VREG. Een 1-op-1 doorrekening van de werkelijke intrestlasten zou hierop een antwoord kunnen bieden.

Ook VVSG pleit voor de invoering van een ‘embedded cost’ systeem met als argument dat een “te lage” normatieve vergoeding weegt op de vergoeding van het eigen vermogen.

ETB stelt in zijn reactie dat er voor- en nadelen verbonden zijn aan zowel een ‘embedded cost’ systeem als aan een normatieve wacc, zonder zich uit te spreken over een specifieke voorkeur.

Reactie op de zienswijze

De VREG is zich bewust van het feit dat verschillende regulatoren een ‘embedded cost’ systeem toepassen, terwijl veel andere regulatoren kiezen voor een normatieve wacc. De VREG vindt het dan ook belangrijk om uitvoerig te motiveren waarom hij een normatieve wacc verkiest boven een ‘embedded cost’ systeem (zie par. 2.1 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028).

De reactie van Fluvius sluit nauw aan bij zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 (zienswijze 80 van [RAPP-2020-17](#)). De VREG verwijst dan ook naar zijn reactie op die zienswijze. Zoals Fluvius aangeeft in zijn reactie op voorliggende consultatie, beperkt de jaarlijkse bijsturing van de normatieve wacc (een nieuw element t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024) bovendien het risico op een afwijking tussen de werkelijke rentevoeten en de inschatting van de rentevoeten bij het vastleggen van de wacc.

De VREG verwerpt de stelling dat een normatief systeem ‘speculatief’ zou zijn. De normatieve wacc wordt op een gelijke, niet-discriminatoire wijze berekend en toegepast en vormt op die manier een prikkel voor kostenefficiëntie (cf. randnummer 5 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel). Een normatieve aanpak impliceert in geen geval de verwachting dat de distributienetbeheerder een gewogen gemiddelde kapitaalkost bekommt die precies overeenstemt met de vastgestelde wacc.

Het argument van Fluvius en VVSG dat de normatieve vergoeding op het eigen vermogen te laag is, is geen argument tegen het gebruik van een normatieve vergoeding an sich, maar een argument tegen de specifieke invulling van de parameters. De VREG begrijpt het belang van een normatieve kapitaalkostvergoeding die op het juiste niveau wordt vastgelegd, o.a. om te vermijden dat de distributienetbeheerder moeilijkheden ondervindt in het aantrekken van kapitaal of gehinderd wordt in de realisatie van noodzakelijke investeringen (cfr. randnummer 6 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 en zienswijze 9).

De bewering van Fluvius dat de vergoeding voor vreemd vermogen te laag is, wordt afzonderlijk behandeld in zienswijze 8.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan The Brattle Group¹³. De consultant bevestigt dat beide systemen voor- en nadelen hebben en dat regulatoren redelijkerwijze beide systemen kunnen toepassen. The Brattle Group stelt daarnaast dat het argument van Fluvius dat een ‘embedded cost’ systeem leidt tot lagere financieringskosten speculatief is en bovendien in tegenspraak met andere argumenten van Fluvius. Enerzijds argumenteert Fluvius dat de aandeelhouders de kosten dragen wanneer de normatieve vergoeding voor vreemd vermogen lager is dan de werkelijke kost van schulden (cfr. zienswijze 8). Anderzijds stelt Fluvius dat kredietverstrekkers hogere rentes vragen wegens het hogere risico op betalingsproblemen, die het gevolg zouden zijn van het bovenvermelde verschil tussen de normatieve vergoeding en de werkelijke kost van vreemd vermogen. Echter, als de aandeelhouders betalen voor een eventueel verschil tussen de normatieve vergoedingen voor vreemd vermogen en de werkelijke kost, dan is er geen enkele impact op de terugbetaling aan kredietverstrekkers, die onverschillig zijn t.a.v. de financieringsbron. Wat de kost van schulden betreft, richten kredietverstrekkers zich inderdaad voornamelijk op de kredietwaardigheid van een onderneming en de onderliggende financiële ratio’s, zoals de dekkingsgraad, die losstaan van de vergoeding van de aandeelhouders.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.5 Zienswijze 5.

Zienswijze	Kost oude schulden vreemd vermogen op basis van werkelijk schuldprofiel
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

¹³ Brattle Responses to Stakeholders’ Reactions (bijlage 3 bij dit consultatieverslag), par. II.A

Fluvius is het oneens met de werkwijze van de VREG ter bepaling van de kost van bestaande schulden, onderdeel van de berekening van de normatieve vergoeding voor vreemd vermogen. De VREG berekent deze parameter, op advies van The Brattle Group, als het (ongewogen) gemiddelde van de dagrentes van de Bloomberg 'A-rated 10-year utility (bonds) index' enerzijds en 'BBB-rated 10-year utility (bonds) index' over de periode 1 januari 2014 – 31 december 2023¹⁴. Fluvius stelt dat deze kost bepaald moet worden a.d.h.v. het gewogen gemiddelde van bovenstaande dagrentes o.b.v. de werkelijke spreiding in de tijd van kredietopnames van de distributienetbeheerders en geeft daarbij aan dat de normatieve benadering van de VREG met zekerheid leidt tot een vergoeding die de intrestkosten van bestaande schulden niet dekt. Fluvius illustreert dit door te stellen dat de kost van bestaande schulden van 1,58% in het voorstel van de VREG voor 2025 substantieel lager ligt dan de werkelijke intrestlast van Fluvius.

Fluvius stelt dat zelfs in een 'business as usual'-scenario een lineaire spreiding in de tijd van de opname van kredieten onrealistisch en bedrijfseconomisch en maatschappelijk niet verantwoord is. Fluvius geeft aan dat financieringsnoden opgevuld moeten worden wanneer deze zich voordoen en dat een efficiënte onderneming ook geen leningen zal aangaan op het moment dat het niet nodig is. Fluvius argumenteert bovendien dat een lineaire spreiding, zoals de VREG veronderstelt, ook niet benaderd kan worden door middel van vervroegde terugbetalingen en/of herfinancieringen. Fluvius stelt dat hij de mogelijkheid en opportuniteit van vervroegde terugbetalingen en herfinancieringen steeds heeft onderzocht, maar dat hij dit o.a. wegens de aanzienlijke kostprijs slechts beperkt heeft kunnen toepassen. Hierbij verwijst Fluvius o.a. naar een vertrouwelijke nota van een advocatenkantoor die hij op 26 februari 2024 aan de VREG heeft bezorgd, die volgens Fluvius aantoont dat (1) de modaliteiten van de leningen van Fluvius overeenstemmen met gangbare marktpraktijken, (2) vervroegde terugbetalingen strikt juridisch geregeld zijn en (3) dergelijke terugbetalingen in alle gevallen een (aanzienlijke) kostprijs met zich meebrengen.

Fluvius stelt dat hij zich momenteel niet in een 'business as usual' scenario bevindt door te verwijzen naar de toegenomen financieringsbehoefte sinds 2019-2020 ingevolge gewijzigde regelgeving en de energietransitie. M.b.t. de wijzigende regelgeving verwijst Fluvius naar de uitrol van de digitale meters sinds 2019. Fluvius stelt dat, aangezien de beslissing van de Vlaamse regering over deze uitrol pas in 2019 werd genomen, het niet verantwoord zou zijn geweest om reeds vooraf financiering aan te gaan voor deze investeringen. M.b.t. de energietransitie stelt Fluvius dat ook de bijkomende investeringen in dit kader (vanaf 2020) niet jaren op voorhand voorzien konden worden. Fluvius verwijst in dit kader naar een uitspraak van het Nederlandse College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) van 4 juli 2023 (ECLI:NL:CBB:2023:321, randnummer 18.3). Het CBB heeft geoordeeld dat de Nederlandse energieregulator ACM voor de berekening van de 'productiviteitsverandering' een té lange periode (namelijk 2006-2020) als uitgangspunt had genomen, die gelet op de energietransitie niet representatief was. ACM diende de productiviteitsverandering daarom te berekenen o.b.v. een recentere periode, nl. 2017-2021. Fluvius stelt dat de VREG rekening dient te houden met de structurele stijging van de financieringsbehoefte.

Samenvattend stelt Fluvius dat de assumptie van een lineaire spreiding een kennelijk onredelijke assumptie is van de VREG gegeven de bovenstaande redenen, die bovendien niet gebaseerd is op een zorgvuldige vaststelling van alle relevante feitelijke en juridische omstandigheden. Fluvius geeft hierbij aan dat de VREG zijn assumptie niet kan baseren op een "niet-onderbouwde en door Fluvius betwiste" uitspraak van The Brattle Group, die stelt dat Fluvius in staat moet zijn om zijn

¹⁴ Voor het jaar 2025. Voor de daaropvolgende jaren schuift de beschouwde periode telkens met één jaar op (cf. randnummer 133 van het de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028).

schulden te herfinancieren wanneer de rentevoeten significant lager liggen dan voorheen, zonder “grondig te onderzoeken welke voorwaarden de kapitaalmarkten op dat vlak concreet bieden”.

Verder stelt Fluvius dat de assumptie van de VREG in strijd is met verschillende richtsnoeren uit het Energiedecreet, met name: (i) de tarieven zijn een afspiegeling van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte vergelijkbare entiteit of activiteit (art. 4.1.32, § 1, 5°, Energiedecreet), (ii) de vergoeding van in de gereguleerde activa geïnvesteerde kapitalen moet de distributienetbeheerder toelaten om de noodzakelijke investeringen te doen voor de uitoefening van zijn opdrachten en maakt een toegang tot kapitaal mogelijk (art. 4.1.32, § 1, 9°, Energiedecreet), (iii) de tarieven bevatten geen prikkels die de algehele efficiëntie, inclusief de energie-efficiëntie, aantasten van de productie, de distributie en de levering van elektriciteit of die de marktdeelname van de vraagrespon in verband met balancerings- en nevendiensten kunnen belemmeren (art. 4.1.32, § 1, 19°, Energiedecreet). Wat betreft dit laatste richtsnoer stelt Fluvius dat een “te lage” vergoeding voor vreemd vermogen hem belemmert in de mogelijkheid om eigen vermogen aan te trekken die nodig is om de investeringen i.h.k.v. de energietransitie uit te voeren (cfr. zienswijzen 8 en 9). Bijgevolg dient Fluvius investeringen uit te stellen of te schrappen, hetgeen de toekomstige kwaliteit en algehele efficiëntie van het distributienet en van het elektriciteitslandschap aantast.

Reactie op de zienswijze

De keuze van de VREG voor een ongewogen gemiddelde van de rentevoeten ter bepaling van de kost van bestaande schulden is voor hem een logische en redelijke keuze binnen het normatieve kader dat de VREG hanteert. Het gebruik van een ongewogen gemiddelde volgt uit het advies van The Brattle Group¹⁵ en is bovendien in lijn met eerdere tariefmethodologieën van de VREG. Het is ook een aanpak die andere Europese regulatoren toepassen, bijvoorbeeld in Nederland en Italië¹⁶. Het argument van Fluvius m.b.t. de uitspraak van het CBB in Nederland is in deze context dan ook vreemd. Ten eerste handelt de voormelde uitspraak over een volledig ander aspect van de tariefmethodologie, nl. de ‘productiviteitsverandering’, die eerder gerelateerd is aan de x- en x”-factoren in het voorstel van de VREG, waardoor ze de VREG slechts in beperkte mate relevant lijkt in het kader van de kapitaalkostvergoeding. Bovendien bleek het argument van de energietransitie ook in Nederland geen overtuigende reden om af te wijken van het gebruik van een ongewogen gemiddelde van rentevoeten gedurende de afgelopen tien jaar ter bepaling van de kost van bestaande schulden.

Een normatieve benadering van de ‘weighted average cost of capital’ (wacc) impliceert in geen geval dat bepaalde onderliggende parameters exact overeenkomen met de realiteit van de Vlaamse distributienetbeheerders. Een normatieve aanpak veronderstelt net dat de VREG een kost voor vreemd vermogen vastlegt die een efficiënte onderneming met gelijkaardige activiteiten als de Vlaamse distributienetbeheerders kan behalen, op basis van objectieve cijfers die niet rechtstreeks beïnvloed zijn door de Vlaamse distributienetbeheerders zelf. Het overnemen van het werkelijke schuldprofiel zou in die zin net in tegenspraak zijn met de normatieve benadering. Het voorstel van Fluvius sluit meer aan bij een ‘embedded cost’ systeem. De VREG verwijst naar zijn reactie op zienswijze 4 betreffende zijn keuze voor een normatieve wacc in plaats van een ‘embedded cost’ aanpak voor de kosten van vreemd vermogen.

¹⁵ The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. VI.A, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dso.pdf

¹⁶ Brattle Responses to Stakeholders’ Reactions (bijlage 3 bij dit consultatieverslag), par. II.B

Fluvius geeft in zijn reactie allerlei argumenten die motiveren waarom zijn werkelijke schuldprofiel afwijkt van het normatieve schuldprofiel in het voorstel van de VREG en die volgens hem aantonen waarom de normatieve kost van bestaande schulden onhaalbaar is voor hem. De VREG begrijpt dat het onwaarschijnlijk is dat het werkelijke schuldprofiel van Fluvius exact overeenstemt met zijn normatieve assumptie. Dat is echter niet het doel van, en zeker geen noodzakelijke voorwaarde voor, de normatieve werkwijze van de VREG (cfr. supra). De VREG is bovendien niet van oordeel dat de argumenten van Fluvius aantonen dat het voor de distributienetbeheerders onhaalbaar is om de normatief vastgestelde kost van bestaande schulden te realiseren.

- De VREG begrijpt dat er kosten verbonden zijn aan herfinanciering en dat er contractuele bepalingen zijn die hierbij voor belemmeringen of bijkomende kosten kunnen zorgen. Deze kosten worden door Fluvius echter niet gekwantificeerd. De kwalitatieve beschrijving van de belemmeringen, o.a. in de voormelde vertrouwelijke nota, tonen niet ontegensprekelijk aan dat het inefficiënt zou zijn geweest voor Fluvius om (een deel van) zijn schulden te herfinancieren. Bovendien hebben de distributienetbeheerders de keuze tussen alle mogelijke financieringsvormen en hebben zij ook de mogelijkheid om te onderhandelen over de contractuele bepalingen. Het uitlichten van bepalingen in de contracten die Fluvius is aangegaan, toont bijgevolg niet aan dat Fluvius geen voordeliger voorwaarden had kunnen bekomen of dat andere financieringsproducten niet voordeliger waren geweest. Verder kan Fluvius zich ook indekken tegen mogelijke wijzigende marktomstandigheden door de looptijden van zijn leningen te optimaliseren.
- De VREG begrijpt ook dat niet alle kosten i.h.k.v. de energietransitie volledig te voorspellen vallen voor Fluvius, maar dat impliceert in geen geval dat Fluvius in zijn financieel en algemeen beleid op geen enkele manier rekening kan houden met dergelijke ontwikkelingen. Het lijkt de VREG vanzelfsprekend dat een efficiënte onderneming in zijn financiële planning in de mate van het mogelijke rekening houdt met alle mogelijke toekomstige (regelgevende en andere) ontwikkelingen die een impact kunnen hebben op zijn bedrijfsvoering, waarbij hij bijvoorbeeld verschillende scenario's beschouwt.

De VREG merkt op dat er zowel in de berekening van de vergoeding voor eigen vermogen als in de berekening van de vergoeding voor vreemd vermogen een compensatie wordt voorzien voor het regulatorisch risico dat gepaard gaat met de uitdagingen i.h.k.v. de energietransitie. De bètawarde, d.i. een maat voor de blootstelling aan het systematisch risico, in de berekening van de vergoeding voor eigen vermogen wordt bijvoorbeeld gebaseerd op de waargenomen bètawarden van een 'peer group' van gereguleerde netbeheerders, die gelijkaardige uitdagingen als Fluvius kennen i.h.k.v. de energietransitie. Op die manier wordt het eventuele systematische risico t.g.v. de energietransitie weerspiegeld in de bètawarde die de VREG hanteert. The Brattle Group heeft in zijn rapport vastgesteld dat de geplande investeringen van Fluvius niet uitzonderlijk zijn in vergelijking met zijn 'peers' en aldus besloten dat er geen verdere 'bèta uplift' nodig is¹⁷. Ook de vergoeding voor vreemd vermogen wordt gebaseerd op de kosten van schulden van Europese nutsondernemingen die gelijkaardige uitdagingen als Fluvius kennen.

De VREG begrijpt dat het heel moeilijk, zo niet onmogelijk, is voor Fluvius om aan te tonen dat hij op de meest efficiënte wijze zichzelf gefinancierd heeft in het verleden. Op dezelfde manier is het echter voor de VREG ook zo goed als onmogelijk om te beoordelen of Fluvius "alle nodige inspanningen" heeft uitgevoerd om de financiële kosten zo laag mogelijk te houden. Nochtans is dat wat de VREG volgens Fluvius zelf zou moeten doen binnen een 'embedded cost' systeem,

¹⁷ The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. V.C, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tarifmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dsos.pdf

waarin de prikkel voor kostenbeheersing ontbreekt. De VREG kiest net voor een normatief systeem omdat hij zo een prikkel geeft aan de distributienetbeheerders om zichzelf op efficiënte wijze te financieren (cfr. par. 2.1 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028). Het idee achter een normatieve aanpak is dan ook dat alleen de gereguleerde onderneming alle benodigde informatie en middelen heeft om zijn activiteiten op een zo efficiënt mogelijke wijze uit te voeren en te financieren, terwijl de regulator niet over voldoende informatie en middelen beschikt om dit op een volmaakte wijze te controleren.

Binnen een normatief systeem dient de regulator uiteraard na te gaan dat de kapitaalkostvergoeding in zijn geheel adequaat is. Dat impliceert dat de distributienetbeheerder de nodige investeringen kan uitvoeren en dat hij zichzelf hiertoe kan financieren, m.a.w. dat de tarifaire bepalingen in lijn liggen met het richtsnoer art. 4.1.32, § 1, 9°, Energiedecreet. De VREG heeft daarom, ondersteund door The Brattle Group, een uitgebreide, zorgvuldige analyse uitgevoerd van de impact van de voorgestelde tariefmethodologie in zijn geheel, waarvan de gewogen gemiddelde kapitaalkostvergoeding een cruciaal onderdeel is, op de kredietwaardigheid van de distributienetbeheerders, o.a. rekening houdende met de vooropgestelde investeringsbudgetten van de distributienetbeheerders. Het besluit van deze analyse was dat de voorgestelde wacc de distributienetbeheerders toelaat om zich aan marktconforme voorwaarden te financieren en om een adequate kredietbeoordeling te behouden¹⁸. De VREG verwijst naar zijn reactie op de zienswijze 9 voor een meer gedetailleerde bespreking van bovenstaande analyse. Aangezien de VREG niet akkoord gaat met de bewering van Fluvius dat hij zijn investeringen zal moeten terugschroeven, is de VREG het ook oneens met de argumentatie die Fluvius i.h.k.v. art. 4.1.32, § 1, 19° van het Energiedecreet opbouwt.

Hoewel de VREG erkent dat de wacc in zijn geheel, en de impact ervan op de distributienetbeheerders, grondig onderzocht en beoordeeld dient te worden, is de VREG niet akkoord (cfr. zijn reactie op zienswijzen 1, 8 en 9) dat hij voor elke afzonderlijke bouwsteen van de wacc ontegensprekelijk dient aan te tonen dat deze waarde haalbaar is voor de Vlaamse distributienetbeheerders, zoals Fluvius lijkt te suggereren. Zoals eerder aangehaald, is het voor de VREG onmogelijk om dit op een volmaakte wijze te controleren, net zoals Fluvius niet ontegensprekelijk kan aantonen dat hij niet beter zou kunnen presteren. Volgens de redenering van Fluvius zou de VREG alleen een wacc kunnen vaststellen waarvan iedere bouwsteen gebaseerd is op de werkelijke situatie van Fluvius (aangezien dat de enige manier is om met zekerheid vast te stellen dat de vooropgestelde waarde ook haalbaar is). Dit gaat uiteraard volledig in tegen het principe van een normatieve kapitaalkostvergoeding. De VREG merkt bovendien op dat Fluvius in zijn consultatiereactie zelf aangeeft dat “het voor Fluvius essentieel is dat de totale kapitaalkostvergoeding in euro – voor eigen en vreemd vermogen samen – marktconform is en dus toelaat om aan voldoende gunstige voorwaarden de nodige financiering aan te trekken” en dat “de manier waarop marktconformiteit wordt bereikt, uiteindelijk ondergeschikt is aan het feit dat het gebeurt”.

De stelling van Fluvius dat de normatieve aanpak van de VREG “met zekerheid leidt tot een vergoeding die de intrestkosten van bestaande schulden niet dekt” is pertinent onjuist. Het gebruik van een ongewogen gemiddelde is op dit aspect neutraal en bijgevolg een redelijke assumptie binnen een normatieve aanpak. Wanneer de distributienetbeheerder meer schulden zou aangaan tijdens de jaren binnen de referentieperiode met lagere rentevoeten dan tijdens de jaren met hogere rentevoeten, dan zouden zijn interestkosten lager zijn dan de vergoeding die de VREG voorziet. De insinuatie van Fluvius dat de assumptie van de VREG louter gebaseerd is op een

¹⁸ The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. XI.B, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dsos.pdf

“niet-onderbouwde en door Fluvius betwiste uitspraak van The Brattle Group” m.b.t. de mogelijkheid tot herfinanciering is dan ook onjuist. De assumptie is een redelijke, evenwichtige assumptie binnen het kader van een normatieve kapitaalkostvergoeding die in het verleden al door de VREG, en door andere regulatoren, is toegepast en nog steeds wordt toegepast.

Zoals in bovenstaande paragrafen beschreven, is de VREG niet akkoord dat Fluvius ontegensprekelijk heeft aangetoond dat de normatief vastgestelde kost van bestaande schulden niet haalbaar is voor Fluvius. De kost van bestaande schulden is bovendien rechtstreeks afgeleid van de rentes van obligaties van Europese nutsondernemingen, met een gelijkaardige kredietwaardigheid als Fluvius, die op de beurzen verhandeld worden. De VREG is bijgevolg overtuigd dat de tarieven op basis van de door hem vastgestelde kapitaalkostvergoeding in lijn liggen met art. 4.1.32, § 1, 5° van het Energiedecreet.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan The Brattle Group. De consultant acht de argumenten van Fluvius niet overtuigend en blijft de keuze voor een ongewogen gemiddelde ondersteunen¹⁹. The Brattle Group geeft ook aan dat het gebruik van een ongewogen gemiddelde niet ongebruikelijk is, daarbij verwijzend naar ARERA (Italië) en ACM (Nederland) als voorbeelden van regulatoren die dit toepassen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.6 Zienswijze 6.

Zienswijze	Vergoeding voor nieuwe schulden op basis van recente, werkelijk plaatsgevonden transacties
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat bij een normatieve benadering van de vergoeding voor vreemd vermogen, de vergoeding voor nieuwe schulden dient te vertrekken van recente, werkelijk plaatsgevonden transacties. Fluvius verwijst daarbij naar een nieuwe institutionele obligatie op 10 jaar die door Fluvius op 23 april 2024 werd uitgegeven aan 3,92% en geeft aan dat deze “geslaagde transactie” verlieslatend is gegeven de vergoeding van nieuwe schulden van 3,78% die de VREG hanteert in zijn geconsulteerde voorstel bij de normatieve bepaling van de kost van vreemd vermogen.

Reactie op de zienswijze

Een normatieve aanpak ter bepaling van de vergoeding voor vreemd vermogen impliceert in geen geval dat de vergoeding die hieruit volgt exact zal overeenkomen of steeds hoger zal zijn dan de werkelijke kost voor vreemd vermogen van de distributienetbeheerder. Een normatieve aanpak veronderstelt net dat de VREG een kost voor vreemd vermogen vastlegt die een efficiënte onderneming met gelijkaardige activiteiten als de Vlaamse distributienetbeheerders kan behalen, op basis van objectieve cijfers die niet rechtstreeks beïnvloed zijn door de Vlaamse distributienetbeheerders zelf. De VREG doet dit, analoog aan de vorige reguleringsperioden, door

¹⁹ Brattle Responses to Stakeholders’ Reactions (bijlage 3 bij dit consultatieverslag), par. II.B

gebruik te maken van de rentes van obligaties van Europese nutsondernemingen die op de beurzen verhandeld worden.

Mede op advies van The Brattle Group neemt de VREG in zijn geconsulteerde voorstel, i.t.t. in de tariefmethodologie 2021-2024, niet alleen ondernemingen met een kredietwaardigheid 'A' als uitgangspunt, maar beschouwt hij ook ondernemingen met een kredietwaardigheid 'BBB' (cfr. par. 5.2.2 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028). De kost van nieuwe schulden wordt bovendien jaarlijks bijgewerkt om de actuele marktomstandigheden zo goed als mogelijk te weerspiegelen (cfr. par. 5.4.2 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel). De vaststelling van Fluvius dat de werkelijke kost van één transactie afwijkt van de normatief bepaalde kost van nieuwe schulden biedt de VREG geen nieuwe inzichten en doet hoegenaamd geen afbreuk aan de door VREG gehanteerde, normatieve werkwijze.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.7 Zienswijze 7.

Zienswijze	Verhouding tussen de bestaande en de nieuwe financiële schulden houden op 60/40
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de verhouding tussen de bestaande en de nieuwe financiële schulden in de berekening van de kost voor vreemd vermogen 60/40 zou moeten zijn in plaats van 65/35 zoals in het voorstel van de VREG. Fluvius stelt dat de 60/40 verhouding momenteel het best aansluit bij de inschatting van de werkelijke verhouding over de periode 2025-2028 en zorgt voor een continuïteit in de regulering, gezien deze verhouding ook wordt gehanteerd voor de periode 2021-2024.

Reactie op de zienswijze

De VREG motiveert uitvoerig in par. 5.2.3 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 waarom hij de verhouding oude/nieuwe schulden vastlegt op 65/35. Er wordt vertrokken van een normatieve verhouding rekening houdende met de uitgangspunten van de VREG bij de bepaling van de wacc:

- Een efficiënte distributienetbeheerder financiert zichzelf met schulden met een looptijd van 10 jaar. Tijdens de overlegvergaderingen met de vertegenwoordigers van Fluvius werd ook door Fluvius bevestigd dat voor obligatieleningen een referentielooptijd van 10 jaar wordt gehanteerd;
- De VREG bepaalt de kost van zowel bestaande als nieuwe financiële schulden door gebruik te maken van data met een tijdsverschil van 2 jaren.

Vertrekkende van deze uitgangspunten is een normatief gewicht van 35% nieuwe schulden consistent met een jaarlijkse (lineaire) aangroei van nieuwe financiële schulden met 10% (cfr. zienswijze 5), hetgeen in Figuur 1 wordt aangetoond.

Figuur 1: Normatieve verhouding bestaande vs. nieuwe schulden

	2024	2025	2026	2027	2028
Historic	90%	80%	70%	60%	50%
New	10%	20%	30%	40%	50%
Average 2025-2028		35%			

Verder licht de VREG in par. 5.2.3 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 ook toe dat de consultant The Brattle Group de redelijkheid van deze normatieve verhouding tussen bestaande en nieuwe financiële schulden is nagegaan, en dit zowel op basis van input van de VREG als van Fluvius betreffende de verwachte financieringsbehoeften voor de reguleringsperiode 2025-2028. The Brattle Group stelde uit die analyses vast dat een standaardverdeling van respectievelijk 65% voor de bestaande schulden en 35% voor de nieuwe financiële schulden over de reguleringsperiode 2025-2028 redelijk is. De consultant rekende hierbij verschillende scenario's door, o.a. rekening houdende met verschillende assumpties betreffende de mate waarin Fluvius zijn bijkomende financieringsbehoefte zou dekken met bijkomend eigen vermogen.

De VREG kan op basis van de reactie van Fluvius niet met zekerheid verklaren waarom de vaststelling van Fluvius, nl. dat een 60/40 verhouding het beste aansluit bij het verwachte schuldprofiel in de periode 2025-2028, afwijkt van de conclusies van The Brattle Group. In zijn analyse komt The Brattle Group op een gelijkaardige verhouding in scenario's met 100% schuldfinanciering. Dergelijk scenario is volgens de VREG een realistisch, maar zeker niet het enige of meest waarschijnlijke scenario, getuige het feit dat Fluvius in zijn consultatiereactie zelf verschillende malen aanhaalt dat hij het nodig acht bijkomend eigen vermogen aan te trekken in de komende jaren (zie bijvoorbeeld zienswijze 9). Bijgevolg wordt de conclusie van The Brattle Group, nl. dat de keuze voor een verhouding 65/35 een redelijke keuze is, niet tegengesproken door de reactie van Fluvius.

Zoals aangetoond in bovenstaande paragrafen heeft de VREG, ondersteund door The Brattle Group, de verhouding oude/nieuwe schulden vastgelegd op 65/35 op basis van een duidelijke, consistente redenering en heeft hij de redelijkheid van deze keuze ook uitvoerig nagekeken. De VREG ziet dan ook niet in waarom een wijziging in deze parameter t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024 niet gerechtvaardigd zou zijn. De VREG wenst voor de volledigheid nog te wijzen op het feit dat hij in de reguleringsperiode 2017-2020 ook een verhouding 65/35 toepaste. De voorgestelde waarde is dus zeker niet ongewoon.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.8 Zienswijze 8.

Zienswijze	Kapitaalkostvergoeding voor vreemd vermogen is te laag
Belanghebbende	Fluvius, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius en VVSG stellen dat de vergoeding voor vreemd vermogen te laag ingesteld wordt door de VREG. Fluvius vergelijkt hierbij de vergoeding voor vreemd vermogen die de VREG heeft vastgelegd voor het jaar 2025, nl. 2,17%, met de vergoedingen voor vreemd vermogen die recent vastgelegd zijn door andere regulatoren in buurlanden en -regio's. Fluvius en VVSG wijzen op het feit dat een "te lage" vergoeding voor vreemd vermogen tot gevolg heeft dat de werkelijke vergoeding van het eigen vermogen lager is dan de normatieve procentuele vergoeding die door de VREG vastgesteld wordt.

Reactie op de zienswijze

De VREG merkt op dat Fluvius voor Vlaanderen de vergoeding op vreemd vermogen, die enkel geldt voor het jaar 2025, vergelijkt met de vergoeding voor vreemd vermogen die gedurende vier jaar of vijf jaar vastligt in sommige andere regio's. Volgens de huidige inschatting van de VREG, weergegeven in Tabel 11 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel voor de tariefmethodologie 2025-2028, zou de vergoeding voor vreemd vermogen, via de jaarlijkse bijwerking van de wacc, stijgen naar 2,71% in 2028. Deze waarde ligt bijvoorbeeld hoger dan de vergoeding voor vreemd vermogen die Brugel vastlegt voor de periode 2025-2029.

De VREG vindt het opvallend dat Fluvius een benchmark uitvoert specifiek m.b.t. de vergoeding voor vreemd vermogen, maar dit niet doet voor de globale gewogen gemiddelde kapitaalkostvergoeding (wacc). Nochtans geeft Fluvius in zijn consultatiereactie zelf aan dat "het voor Fluvius essentieel is dat de totale kapitaalkostvergoeding in euro – voor eigen en vreemd vermogen samen – marktconform is en dus toelaat om aan voldoende gunstige voorwaarden de nodige financiering aan te trekken" en dat "de manier waarop marktconformiteit wordt bereikt, uiteindelijk ondergeschikt is aan het feit dat het gebeurt". De VREG is het inderdaad eens met deze laatste zienswijze van Fluvius, nl. dat alleen de globale wacc beoordeeld dient te worden (cfr. de reactie van de VREG op zienswijze 1). De kost voor het vreemd vermogen is slechts één van de bouwstenen van de wacc en bijgevolg minder relevant om te beoordelen.

De consultant The Brattle Group heeft in opdracht van de VREG dan ook een benchmark uitgevoerd van de door hem geadviseerde wacc voor de reguleringsperiode 2025-2028. Hiertoe heeft hij deze wacc vergeleken met de kapitaalkostvergoedingen die recent vastgelegd zijn door andere Europese regulatoren²⁰. Op basis hiervan besloot The Brattle Group dat de kapitaalkostvergoeding bepaald door de VREG binnen het bereik valt van de kapitaalkostvergoedingen die aangenomen zijn door andere Europese regulatoren.

Samenvattend meent de VREG dat een oordeel over de marktconformiteit van de vergoeding van vreemd vermogen zonder algemeen oordeel over de marktconformiteit van de gewogen gemiddelde kapitaalkostvergoeding, in geen geval kan aanzetten tot een wijziging van zijn geconsulteerde voorstel. Bovendien vindt de VREG de argumenten die Fluvius aanhaalt om te besluiten dat de vergoeding voor vreemd vermogen "te laag" is, nl. een onvolledige vergelijking met de buurlanden, weinig overtuigend.

²⁰ The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. IX, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dsos.pdf

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.9 Zienswijze 9.

Zienswijze	Werkelijke vergoeding voor het eigen vermogen is te laag
Belanghebbende	Fluvius, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat, hoewel de normatieve vergoeding voor eigen vermogen na belastingen van 7,37% in het voorstel van de VREG marktconform is, de werkelijke vergoeding lager uitvalt en bijgevolg niet meer marktconform is. Volgens Fluvius is dit enerzijds het gevolg van een te lage vergoeding voor vreemd vermogen (cfr. zienswijzen 4, 5, 6, 7, 8), en anderzijds het gevolg van de vergoedingsbasis waarop de wacc wordt toegepast. Hierbij verwijst Fluvius naar de door VREG gehanteerde definitie van het netto bedrijfskapitaal (NBK) (cfr. zienswijze 11) en het feit dat de VREG een lagere kapitaalkostvergoeding toepast op de herwaarderingsmeerwaarden (cfr. zienswijzen 13, 14, 15).

Fluvius stelt dat de actuele vooruitzichten zijn dat de werkelijke vergoeding op het eigen vermogen onvoldoende is om aan aanvaardbare voorwaarden extra eigen vermogen aan te trekken, terwijl bijkomend eigen vermogen net nodig is ter versterking van de financiële structuur van Fluvius in het kader van de investeringen, benodigd voor de realisatie van de energietransitie. Fluvius stelt dat hij bijgevolg noodgedwongen zijn vooropgestelde investeringen zal moeten vertragen om de negatieve impact op de resultaten te mitigeren.

Ook VVSG stelt dat de VREG met zijn voorstel niet duidelijk aantoont dat de distributienetbeheerders in staat zullen zijn de noodzakelijke investeringen te doen voor de energietransitie, bijkomend eigen vermogen aan te trekken en zich tegenover ratingagentschappen te presenteren als een financieel gezond bedrijf.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst in de eerste plaats naar zijn reactie op de gelijkaardige zienswijze 58 van de consultatie over de tariefmethodologie 2017-2020 ([RAPP-2016-12](#)). Het reguleringsmodel van de VREG gaat niet uit van een cost-plus model waarbij de winstmarge van de distributienetbeheerder vooraf wordt gegarandeerd, zoals de voorliggende zienswijze lijkt te suggereren, als zou het een risicoloze investering zijn voor de investeerder. Er wordt gebruik gemaakt van een toegelaten inkomen voor endogene kosten uit distributienettarieven, afgestemd op de werkelijke kosten en kostenevoluties, waaruit de distributienetbeheerder door eigen beheer en prestaties (kosten en opbrengsten) zijn overeenstemmende en zelf behaalde winstmarge zal afleiden en ontvangen. De keuze voor een normatieve wacc, gemotiveerd in par. 2.1 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel voor de tariefmethodologie 2025-2028, past volledig bij dergelijk reguleringsmodel. Zoals uiteengezet in zijn reacties op zienswijzen 5 en 6, wordt binnen dergelijke normatieve aanpak de kapitaalkostvergoeding afgeleid uitgaande van een efficiënte distributienetbeheerder, o.b.v. objectieve cijfers die niet rechtstreeks beïnvloed zijn door de Vlaamse distributienetbeheerders

zelf. Dergelijke aanpak veronderstelt bijgevolg niet dat de voorziene kapitaalkostvergoeding een exacte weerspiegeling vormt van de werkelijke kapitaalkosten van de gereguleerde onderneming. Hetzelfde geldt voor de onderliggende bouwstenen zoals de vergoeding voor het eigen vermogen.

De VREG veronderstelt in zijn normatieve berekening van de wacc een verhouding van vreemd vermogen t.o.v. totaal vermogen (gearing) van 60%. Die verhouding is analoog aan de vorige reguleringsperioden en is, volgens onder meer de kredietbeoordelingsmethodologie van Moody's, consistent met de gearing van een efficiënte netbeheerder met een kredietwaardigheid 'A3'. Die veronderstelling is echter geenszins een verplichting voor de distributienetbeheerders. Het staat hen vrij te kiezen hoe zij zich financieren. De VREG stimuleert hen via de tariefmethodologie enkel om dat op een efficiënte wijze te doen. De VREG is het bijgevolg niet eens met de bewering van VVSG en Fluvius dat de tariefmethodologie expliciet rekening moet houden met de door hen verwachte nood aan bijkomend eigen vermogen.

In het kader van de vrijheid die de distributienetbeheerders hebben om hun strategie m.b.t. financiering zelf te bepalen, wil de VREG er op wijzen dat Fluvius in de afgelopen jaren de stijgende financieringsbehoefte t.g.v. onder meer de energietransitie had kunnen voorzien. Desalniettemin stelt de VREG vast dat de distributienetbeheerders er in de afgelopen jaren voor bleven kiezen om jaarlijks te voorzien in significante dividenduitkeringen naar de aandeelhouders, zoals ook geconstateerd door de FOD Economie²¹. Het reserveren van deze winsten in de onderneming zou de distributienetbeheerders echter toelaten om de groeiende financieringsbehoeften deels op te vangen met deze aangelegde 'buffer' waardoor er minder nood zou zijn aan externe kapitaalsbehoeften.

De VREG herhaalt de visie, die hij ook in zijn reacties op de zienswijzen 1, 5 en 8 heeft toegelicht, dat het binnen het kader van normatieve wacc weinig relevant is om een oordeel te vormen over de afzonderlijke bouwstenen van de wacc zonder globaal oordeel over de uiteindelijke wacc. Dit geldt uiteraard ook voor de vergoeding op het eigen vermogen.

De VREG begrijpt dat het belangrijk is dat de kapitaalkostvergoeding in zijn geheel, net als de tariefmethodologie in zijn geheel, de distributienetbeheerders toelaat om noodzakelijke investeringen uit te voeren en ook de toegang tot kapitaal mogelijk te maken (cfr. randnummer 6 van de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028). Om die reden heeft de VREG onderzocht of de kredietbeoordeling van de Vlaamse distributienetbeheerders op een voldoende niveau blijft gegeven de bepalingen in zijn geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. Hiervoor baseert de VREG zich op de kredietbeoordelingsmethode van Moody's voor gereguleerde elektriciteits- en gasnetbeheerders, gebruik makende van een financieel model dat door de VREG werd ontwikkeld. Dit financieel model laat onder meer toe om de kredietwaardigheid van de elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders in hun geheel te beoordelen, naar analogie met de methode die in de kredietbeoordeling door Moody's wordt toegepast. The Brattle Group bevestigt in zijn rapport dat de VREG de ratingmethode van Moody's correct in zijn financieel model heeft geïntegreerd²². Ook de wijze waarop de VREG onderzoekt dat de bepalingen in de tariefmethodologie 2025-2028 voldoende zijn – o.m. uitgaande van een notionele kapitaalstructuur en gebruik makende van de ratingmethode van Moody's – wordt door The Brattle Group als redelijk beoordeeld en consistent met de praktijk die door andere regulatoren wordt toegepast. De VREG heeft zijn financieel model tijdens de aan de consultatie voorafgaande

²¹ <https://news.economie.fgov.be/234340-analyse-van-de-jaarrekeningen-van-de-distributienetbeheerders>

²² The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. XI.A, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dsos.pdf

overlegprocedure met de distributienetbeheerders bovendien voorgelegd aan Fluvius (cfr. overlegvergadering van 15 februari 2024). Fluvius formuleerde weliswaar bedenkingen bij een aantal assumpties die de VREG in zijn financieel model toepast, maar had geen fundamentele bedenkingen betreffende de opzet van het model.

De VREG heeft samen met The Brattle Group a.d.h.v. het voormelde model zogenaamde ‘financeability tests’ uitgevoerd om na te gaan of het voorstel van tariefmethodologie 2025-2028, waarvan de wacc een cruciaal onderdeel vormt, de distributienetbeheerders toelaat om de kredietbeoordeling te behouden die verondersteld werd ter bepaling van de normatieve wacc²³. In de analyse werden verschillende scenario’s m.b.t. de werkelijke kost voor vreemd vermogen van Fluvius doorgerekend. Het onderzoek van de VREG toonde aan dat, mede rekening houdende met de robuustheidstesten, de bepalingen in zijn voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 toelaten dat de kredietbeoordeling van de Vlaamse distributienetbeheerders op een voldoende niveau blijft.

Bovenstaande conclusie impliceert dat de voorgestelde wacc de distributienetbeheerders toelaat om zich aan marktconforme voorwaarden te financieren en om een adequate kredietbeoordeling te behouden. Bovendien toont de conclusie ook aan dat de distributienetbeheerders in staat moeten zijn om de noodzakelijke investeringen uit te voeren, aangezien de vooropgestelde investeringsbudgetten van de distributienetbeheerders in het financieel model geïntegreerd werden. De VREG is het bijgevolg ten stelligste oneens met de bewering van Fluvius dat hij o.w.v. de door VREG voorgestelde kapitaalkostvergoeding zijn investeringen zal moeten terugschroeven.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.1.10 Zienswijze 10.

Zienswijze	Ex post mechanisme voor bijsturing WACC gedurende reguleringsperiode
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius ondersteunt het principe van een bijwerking van de kapitaalkostvergoeding om het risico op afwijkingen tussen de marktomstandigheden en de gewogen gemiddelde kapitaalkost te beperken. Fluvius stelt echter dat een ex post mechanisme te verkiezen valt boven het ex ante mechanisme dat de VREG voorstelt. Fluvius wijst op het feit dat er steeds een vertraging zit van een jaar tussen het einde van de referentieperiode en de start van de tariefperiode, waardoor er volgens Fluvius onvoldoende garantie is dat de bijgewerkte vergoeding een correcte weerspiegeling is van de actuele kost van eigen vermogen en vreemd vermogen. Een ex post-mechanisme lijkt Fluvius een correcter mechanisme omdat het wel garanties biedt op het vermijden van afwijkingen tussen de rentemarkten en de bepaling van de gewogen gemiddelde kapitaalkost.

²³ The Brattle Group (2024), The WACC for the Flemish DSOs for the regulatory period starting in 2025, par. XI.B, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_the_wacc_for_the_flemish_dsos.pdf

Reactie op de zienswijze

De VREG verkiest de ex ante bijwerking om de tariefmethodologie en aldus de kasstromen voor de distributienetbeheerders voorzienbaar te houden. Deze voorzienbaarheid kan niet gerespecteerd worden in het geval van een ex post aanpassing aangezien de distributienetbeheerders in de loop van het jaar schuldfinanciering zouden aangaan zonder kennis te hebben over de hoogte van de wacc. Onzekerheid over de werkelijke kapitaalkostvergoeding zou leiden tot onzekerheid over de werkelijke financieringsbehoefte van de distributienetbeheerders en zou bijgevolg het streven van de distributienetbeheerders om zichzelf op de meest efficiënte wijze te financieren, bemoeilijken. Daarnaast zou een ex post aanpassing leiden tot bijkomende regulatoire saldi en bijgevolg mogelijks tot grotere fluctuaties in de nettarieven jaar-op-jaar.

Fluvius stelt dat een ex post mechanisme “correcter” is omdat het “garanties biedt op het vermijden van afwijkingen tussen de rentemarkten en de bepaling van de gewogen gemiddelde kapitaalkost”. Deze laatste stelling impliceert dat een ex post mechanisme het risico voor Fluvius verlaagt. Dit renterisico verdwijnt echter niet bij gebruik van een ex post mechanisme, maar wordt verschoven naar de netgebruikers. De VREG acht het redelijk om het resterende renterisico bij de distributienetbeheerders te houden, zeker gezien dit risico reeds verlaagd is t.o.v. eerdere tariefmethodologieën door de invoering van de jaarlijkse (ex ante) bijwerking.

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan The Brattle Group. De consultant wijst ook op het feit dat een ex-post mechanisme het renterisico louter verschuift naar de netgebruikers en hij stelt bovendien dat het toewijzen van dat risico aan de distributienetbeheerders via een ex ante mechanisme gebruikelijk is²⁴.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2 Zienswijzen m.b.t. de gereguleerde vaste activa

4.2.1 Zienswijze 11.

Zienswijze	Nettobedrijfskapitaal dient alleen operationele vlottende activa en passiva te omvatten
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

De definitie van het nettobedrijfskapitaal (NBK) dient volgens Fluvius enkel de ‘operationele’ vlottende activa en passiva te omvatten, terwijl de VREG in zijn definitie ook de financiële vorderingen en schulden (op korte en lange termijn) meerekent. Fluvius erkent dat er meerdere methoden zijn om het NBK te berekenen, elk met een verschillend doel, en argumenteert dat zijn definitie meer gebruikt wordt in de context van bedrijfsfinanciering. Volgens Fluvius wordt door de huidige definitie van de VREG een deel van het geïnvesteerde kapitaal niet vergoed.

²⁴ Brattle Responses to Stakeholders’ Reactions (bijlage 3 bij dit consultatieverslag), par. IV

Reactie op de zienswijze

Het standpunt van Fluvius over de definitie van nettobedrijfskapitaal is gekend. De VREG verwijst naar zienswijze 73 in het consultatieverslag over de tariefmethodologie 2017-2020 ([RAPP-2016-12](#)), waarin Eandis het huidige standpunt van Fluvius vertolkt. Het voorstel van Fluvius komt overeen met de definitie van behoefte aan nettobedrijfskapitaal, terwijl de VREG kijkt naar het nettobedrijfskapitaal. Zoals uiteengezet in zijn reactie op de zienswijze 73 van [RAPP-2016-12](#), heeft de VREG het gebruik van de behoefte aan werkkapitaal in de kapitaalkostvergoeding onderzocht ter voorbereiding van de tariefmethodologie 2015-2016. De VREG kwam tot de conclusie dat deze methodiek best niet wordt weerhouden omdat het resultaat manipuleerbaar is door de distributienetbeheerder, aangezien de VREG louter de waarden op balansdatum beschouwt (cfr. par. 6 van de [bijlage 2 van de tariefmethodologie 2015-2016](#)). Zelfs met de aanwezigheid van een plafond op het NBK is het risico op ‘gaming’ aanwezig aangezien Fluvius nog steeds aangezet zou kunnen worden om dit plafond maximaal in te vullen.

De VREG stelt vast dat uit een recent rapport van CEER blijkt dat de meerderheid van de Europese regulatoren helemaal geen vergoeding van het NBK voorzien in hun regulering²⁵. Uit datzelfde rapport blijkt bovendien dat de regulatoren die wel een vergoeding voor het NBK voorzien, verschillende werkwijzen toepassen. Dat is consistent met de vaststelling van Fluvius dat er meerdere methoden bestaan om het NBK te berekenen. In deze context, en gegeven zijn eerdere conclusies betreffende de verschillende methoden, ziet de VREG geen redenen om de werkwijze die hij sinds 2015 hanteert, aan te passen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.2 Zienswijze 12.

Zienswijze	Correctie op berekening plafond nettobedrijfskapitaal alleen voor verkopen GSC & WKC t.a.v. de Vlaamse Overheid
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt vast dat de formule ter berekening van het plafond op het nettobedrijfskapitaal (NBK) in de bijlage 5 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 gewijzigd is t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024. In het voorliggende ontwerp corrigeert de VREG de omzet van Fluvius voor alle verkopen van groenestroomcertificaten (GSC) en warmtekrachtcertificaten (WKC), nl. verkopen t.a.v. de Vlaamse overheid en ‘overige’ verkopen, terwijl de formule in de tariefmethodologie 2021-2024 alleen corrigeert voor de verkopen t.a.v. de Vlaamse overheid. Fluvius stelt dat een aanpassing van deze werkwijze niet getuigt van stabiliteit en continuïteit in de tariefmethodologie en dat de aanpassing de vergoeding voor het werkkapitaal verlaagt.

Reactie op de zienswijze

²⁵ CEER Report on Regulatory Frameworks for European Energy Networks 2023, par. 5.1.3, <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/bd93ab3b-de76-134d-2374-85d3cd5c3125>

De aanpassing van de formule in de bijlage 5 t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024 is een loutere rechtzetting om de formule te aligneren met de formule 4 ‘grenzen voor de berekening van het nettobedrijfskapitaal’ in de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel, die ongewijzigd is gebleven t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024. Zoals Fluvius zelf aanhaalt is er in de formule 4 sprake van omzet ‘exclusief opbrengsten uit verkoop GSC & WKC’ zonder verdere specificering om welke soort verkoop het gaat. De VREG doelt met deze formulering dan ook logischerwijs op alle verkopen. De formule in de bijlage 5 van de tariefmethodologie 2021-2024 bevatte bijgevolg een materiële fout die in het voorstel voor de tariefmethodologie 2025-2028 wordt rechtgezet.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.3 Zienswijze 13.

Zienswijze	Afbouw vergoeding herwaarderingsmeerwaarden schaadt het vertrouwen van investeerders en heeft negatieve impact op kredietwaardigheid Fluvius
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius herhaalt zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 die werd samengevat in zienswijze 87 van het consultatieverslag [RAPP-2020-17](#). Fluvius geeft aan dat de afbouw van de kapitaalkostvergoeding voor de herwaarderingsmeerwaarden vanaf 2021 en de volgens hem te lage wacc een vertrouwensbreuk veroorzaakt tussen de financiële sector en de VREG. Het verhoogd gepercipieerd investeringsrisico leidt tot hogere kosten voor vreemd vermogen en financieringsproblemen. Fluvius verwijst naar zijn consultant Oxera die destijds stelde dat de wijzigingen in de tariefmethodologie het vertrouwen van investeerders ondermijnen en op de lange termijn nadelige gevolgen kunnen hebben. De wijze waarop de regulator omgaat met de gereguleerde vaste activa (RAB) is hierin fundamenteel: dit is een instrument waarmee regulatoren transparantie en regulatorie ‘commitment’ kunnen creëren. Door de wijziging sedert 2021 worden eerdere verwachtingen van investeerders niet ingevuld. Dit ondermijnt de mate waarin de RAB wordt gezien als een verbintenis aan investeerders. Fluvius wijst erop dat Council of European Energy Regulators (CEER) in haar rapport uit 2020 stelt dat het zeer ongebruikelijk is dat een energieregulator een deel van de RAB-waarde uitsluit bij de berekening van het toegestane rendement. Fluvius verwijst ook naar het engagement van Ofgem omtrent de RAB.

Fluvius stelt daarnaast dat zijn verwachtingen van toen uitgekomen zijn aangezien de kredietbeoordelaar Moody’s nadien heeft beslist om de RAB meerwaarden uit zijn berekeningen te halen, waardoor een cruciale ratio voor de kredietbeoordeling van Fluvius verslechterde. Fluvius geeft aan dat dit moeilijk te kwantificeren valt, maar is zeker dat dit een ongunstig effect heeft gehad op de risicopremie die Fluvius de voorbije jaren heeft moeten betalen aan investeerders en banken voor schuldfinanciering aangezien dit element “regelmatig naar boven komt in gesprekken”.

Reactie op de zienswijze

Wat betreft de specifieke argumenten die Fluvius overneemt uit zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 verwijst de VREG naar zijn reactie op de zienswijze 87 van het consultatieverslag [RAPP-2020-17](#).

In zijn reactie stelt Fluvius dat het voorstel van de VREG de stabiliteit en voorzienbaarheid van zijn regulering onder druk zet. De VREG is net van oordeel dat hij zorgt voor een stabiele en voorzienbare regulering door in zijn voorstel voor 2025-2028 vast te houden aan de verdere afbouw van de herwaarderingsmeerwaarden, exact op de wijze zoals voorzien in de tariefmethodologie 2021-2024.

De VREG stelt vast dat de laatste kredietbeoordeling van Moody's een 'A3' rating met stabiele outlook oplevert voor Fluvius, exact dezelfde score als vóór de beslissing over de tariefmethodologie 2021-2024. Dit toont volgens de VREG net aan dat zijn beslissing geen significante impact heeft gehad op de kredietwaardigheid van Fluvius. In het meest recente rapport van Moody's (d.d. 9 augustus 2023) wordt het "transparent and generally supportive regulatory framework" bovendien expliciet benoemd als een pluspunt voor de kredietwaardigheid Fluvius. De VREG verwijst hierbij ook naar zijn reactie op de zienswijze 89 van de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 ([RAPP-2020-17](#)), waarin Fluvius waarschuwt voor een verslechtering van de kredietwaardigheid: er zijn verschillende zaken naast de tariefmethodologie die een belangrijke impact hebben op de kredietwaardigheid van Fluvius, zoals de kapitaalstructuur, de dividendpolitiek, de niet-gereguleerde activiteiten, etc. De stelling van Fluvius dat zijn verwachtingen van 2020 uitgekomen zijn, is weinig overtuigend.

Met betrekking tot de kredietwaardigheid van Fluvius ontving de VREG ook een zienswijze van Febeliec die stelde dat hij "de evolutie van de kredietbeoordeling telkens naar een lagere rating" als verontrustend beschouwt. Zoals hierboven vastgesteld, is de kredietbeoordeling van Fluvius echter grotendeels stabiel gebleven tijdens de afgelopen reguleringsperiode.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.4 Zienswijze 14.

Zienswijze	Er zijn wel financieringskosten verbonden aan de herwaarderingsmeerwaarden
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius herhaalt zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 die werd samengevat in zienswijze 83 van het consultatieverslag [RAPP-2020-17](#). Volgens Fluvius houdt de VREG voor wat betreft de kapitaalkostvergoeding van de herwaarderingsmeerwaarden geen rekening met verschillende transacties die hebben plaatsgevonden op basis van de volledige RAB-waarde. De belanghebbende vermeldt de transacties in het verleden bij de intercommunales van de gemengde sector. O.a. de geleidelijke en finale uitkoop van Electrabel is volgens Fluvius steeds gepaard gegaan met een aan- en verkoop van aandelen waarbij de waardering van de aandelen

gebaseerd was op basis van de volledige RAB-waarde inclusief de herwaarderingsmeerwaarden. De transactie in 2014 werd gefinancierd via een kapitaalvermindering gevolgd door kapitaalverhogingen van de gemeenten en de uitgifte van nieuwe schulden. De gemeenten dragen volgens Fluvius de werkelijke kosten van de meerwaarde. Het voorstel heeft tot gevolg dat Fluvius en zijn aandeelhouders niet in staat zijn efficiënt gemaakte kapitaalkosten, inclusief een redelijk rendement, terug te verdienen.

Reactie op de zienswijze

Fluvius haalt geen nieuwe argumenten aan t.o.v. de zienswijze 83 van [RAPP-2020-17](#). De VREG verwijst dan ook integraal naar zijn reactie op voormelde zienswijze. Aangezien dit geen nieuwe zienswijze is, ziet de VREG geen aanleiding om zijn aanpak, die werd vastgelegd in de tariefmethodologie 2021-2024 en die louter wordt verdergezet in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028, te heroverwegen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.5 Zienswijze 15.

Zienswijze	Aanpassingen aan de kapitaalkostvergoeding voor herwaarderingsmeerwaarden zijn niet in het algemeen belang
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius herhaalt zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 die werd samengevat in zienswijze 90 van het consultatieverslag [RAPP-2020-17](#). De wijzigingen aan de kapitaalkostvergoeding op de herwaarderingsmeerwaarden waren volgens Fluvius en zijn adviseur Oxera niet in het algemeen belang. Het komt neer op een transfert van lokale belastingbetalers naar energiekanten. Het is onduidelijk waar de winsten en verliezen in de samenleving vallen. Volgens Fluvius leiden de financieringsproblemen en hogere kapitaalkosten die volgens hem uit de wijziging volgen op lange termijn tot een inefficiënte prijs.

Fluvius stelt dat, nu er bijkomend eigen vermogen gezocht moet worden, de eerdere beslissing van de VREG een negatieve impact zal hebben op de waardering van Fluvius.

Reactie op de zienswijze

Wat betreft de specifieke argumenten die Fluvius overneemt uit zijn reactie op de consultatie over de tariefmethodologie 2021-2024 verwijst de VREG naar zijn reactie op de zienswijze 90 van [RAPP-2020-17](#). Het feit dat Fluvius nu bijkomend eigen vermogen wil aantrekken is in deze geen relevant argument. Het doet namelijk geenszins afbreuk aan het feit dat de distributienettarieven de kosten moeten weerspiegelen van een efficiënte distributienetbeheerder. Aan herwaarderingsmeerwaarden zijn geen kapitaalkosten verbonden (cfr. de reactie van de VREG op zienswijze 83 van [RAPP-2020-17](#)) en bijgevolg dient de VREG hiermee rekening te houden bij de

bepaling van een marktconforme kapitaalkostvergoeding. Het is evenzeer in het algemeen belang, en daarenboven een decretale verplichting, dat distributienetbeheerders correct worden vergoed en efficiënt werken.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.6 Zienswijze 16.

Zienswijze	Afboeking van herwaarderingsmeerwaarden bij slopen
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Randnummer 113 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 bepaalt dat de resterende boekwaarde van de herwaarderingsmeerwaarde die op een gereguleerd vast actief geboekt werd, afgeboekt wordt zodra dit actief buiten dienst gesteld wordt. Deze bepaling was reeds van toepassing voor buitendienststellingen bij verkopen of structuurwijzigingen en wordt nu vervolledigd met buitendienststellingen bij slopen.

Fluvius stelt dat de aanpassing niet getuigt van de nodige stabiliteit en continuïteit (art. 4.1.30, §1 van het Energiedecreet) en tot hogere sloopkosten leidt. Volgens Fluvius is er ook sprake van een dubbele behandeling van slopen, aangezien de 2%-afschrijving van de herwaarderingsmeerwaarden al een forfaitaire buitengebruikstelling inhoudt. In hun motivatie licht Fluvius ook zijn interne methodiek inzake de afboeking van herwaarderingsmeerwaarden bij slopen toe.

Fluvius stelt ook dat, als de bepalingen in randnummer 113 behouden blijven, de afboekingen van herwaarderingsmeerwaarden bij slopen in de formules 16 en 27 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 opgenomen moeten worden of in het basisgedeelte van het toegelaten inkomen opgenomen moeten worden.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de stabiliteit en continuïteit van het regulatorisch kader gegarandeerd blijft, aangezien de bestaande methodiek voor afboekingen van herwaarderingsmeerwaarden bij buitendienststellingen behouden blijft en enkel vervolledigd wordt met buitendienststellingen bij slopen. De bepalingen in het Energiedecreet verbieden ook geenszins dat bepaalde onderdelen van de tariefmethodologie aangepast worden.

Volgens de VREG is er ook geen sprake van een dubbele behandeling van slopen. Randnummer 113 heeft immers betrekking op de resterende boekwaarde van de herwaarderingsmeerwaarde die op een gereguleerd actief geboekt werd. Dit staat los van de jaarlijkse afschrijvingen aan 2%.

Tot slot oordeelt de VREG dat de afboekingen van herwaarderingsmeerwaarden bij slopen enkel een balansbeweging inhouden (tussen de herwaarderingsmeerwaarden op materiële vaste activa

aan passiefzijde en de geboekte meerwaarden aan actiefzijde). De VREG verduidelijkt dat de afboekingen van herwaarderingsmeerwaarden bij slopen (net als bij andere buitendienststellingen) via de endogene kosten verlopen maar geen aanpassing van de historische sectorkosten noodzaken (aangezien deze enkel een balansbeweging inhouden en geen impact hebben op het resultaat).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.2.7 Zienswijze 17.

Zienswijze	Netgebruikers mogen niet opdraaien voor herwaarderingsmeerwaarden
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Febeliec stelt dat netgebruikers niet financieel mogen opdraaien voor de herwaarderingsmeerwaarden en dat, wanneer dit toch zou gebeuren, het niet mag leiden tot perverse effecten.

Reactie op de zienswijze

De VREG erkent dat een kapitaalkostvergoeding voor herwaarderingsmeerwaarden niet (meer) logisch is en dat dit bijgevolg niet in de distributienettarieven dient opgenomen te worden. De VREG is daarom in de reguleringsperiode 2021-2024 gestart met de afbouw van de kapitaalkostvergoeding voor herwaarderingsmeerwaarden. De VREG heeft in de tariefmethodologie 2021-2024 beslist om deze afbouw geleidelijk, gespreid over 8 jaar, toe te passen, o.m. om de distributienetbeheerders in staat te stellen om op financieel vlak (o.a. op het vlak van inspanningen m.b.t. behoud of versterking van de kredietwaardigheid) te anticiperen op de wijziging (cfr. de reactie van de VREG op de zienswijzen 82 en 86 van het consultatieverslag [RAPP-2020-17](#) over de tariefmethodologie 2021-2024). Om de stabiliteit en voorzienbaarheid van zijn regulering te bewaken, wenst de VREG niet af te wijken van de geleidelijke afbouw over 8 jaar waarover hij heeft beslist in de tariefmethodologie 2021-2024. De VREG zet dan ook de geleidelijke afbouw verder. Tegen einde 2028 zal de kapitaalkostvergoeding voor herwaarderingsmeerwaarden volledig afgebouwd zijn.

Het is voor de VREG onduidelijk op welke mogelijke perverse effecten de belanghebbende precies doelt. De VREG ziet bijgevolg niet in hoe hij met deze zienswijze concreet rekening kan houden. De VREG veronderstelt dat wanneer de kapitaalkostvergoeding op de herwaarderingsmeerwaarden in 2028 volledig afgebouwd is, ook de eventuele perverse effecten waarvan sprake, weggevallen zullen zijn.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.3 Zienswijzen m.b.t. exogene kosten

4.3.1 Zienswijze 18.

Zienswijze	Samenstelling van de exogene kosten is te beperkt
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

De samenstelling van de exogene kosten, zoals beschreven in tabel 3 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028, is volgens Fluvius te beperkt. Hij pleit ervoor om ook de volgende kosten als exogeen te beschouwen:

- Aankopen van netverliezen;
- Aankopen en verkopen van energie in het kader van zijn rol als sociale leverancier en uitzonderingsleverancier;
- Kosten en opbrengsten in het kader van zijn rol als noodleverancier;
- Administratieve behandelingskosten, projectkosten en IT-kosten in het kader van de openbardienstverplichtingen;
- Vergoedingen aan klanten in het kader van de aansturing van reactieve energie;
- Kosten van nieuwe taken en uitzonderlijke omstandigheden tijdens de reguleringsperiode.

Fluvius stelt dat de hoeveelheden netverliezen vooral door externe factoren bepaald worden (bv. de locatie van lokale productie en de berekening van de netverliezen conform MIG) en slechts in beperkte mate en op lange termijn door Fluvius beïnvloed kunnen worden (bv. door netversterkingen en bepaalde materiaalkeuzes). Fluvius stelt dat de aankoopprijs van netverliezen het resultaat is van een rigoureu te volgen aanbestedingsprocedure, tot stand komt in een markt waar slechts enkele spelers dergelijk grote energievolumes kunnen aanbieden en beïnvloed wordt door de situatie op de internationale energiemarkt. Volgens Fluvius zouden de sterk fluctuerende aankopen van netverliezen ook de endogene kostentrend niet mogen beïnvloeden.

Met betrekking tot de aankopen en verkopen van energie in het kader van zijn rol als sociale leverancier en uitzonderingsleverancier, stelt Fluvius dat de aankoopprijs het resultaat is van een rigoureu te volgen aanbestedingsprocedure en sterk beïnvloed wordt door de situatie op de internationale energiemarkt. De verkoopprijs wordt dan weer bepaald door de federale energieregulator CREG.

Ten gevolge van zijn rol als noodleverancier zijn tijdens de energiecrisis de kosten van energie-aankopen, administratieve kosten en systeemkosten van Fluvius toegenomen. Ten gevolge van de falings van commerciële leveranciers was er ook een toename van de waardeverminderingen met betrekking tot niet-geïnde gridfee-facturen.

Volgens Fluvius zijn de administratieve behandelingskosten, projectkosten en IT-kosten in het kader van de openbaredienstverplichtingen rechtstreeks gerelateerd aan die wettelijk aan Fluvius opgelegde verplichtingen en dus als exogeen te beschouwen.

Fluvius stelt dat de aansturing van reactieve energie resulteert in lagere transmissienetkosten. Aangezien de transmissienetkosten als exogeen beschouwd worden, moeten volgens Fluvius ook de vergoedingen aan klanten in het kader van de aansturing van reactieve energie als exogeen beschouwd worden. Anders is er een vermenging van endogene en exogene kosten.

Tot slot verzoekt Fluvius om ook de kosten van nieuwe taken en uitzonderlijke omstandigheden tijdens de reguleringsperiode als exogeen te beschouwen.

Reactie op de zienswijze

Met betrekking tot de aankopen van netverliezen, de aankopen en verkopen van energie in het kader van Fluvius' rol als sociale leverancier en uitzonderingsleverancier, de administratieve behandelingskosten, projectkosten en IT-kosten in het kader van de openbaredienstverplichtingen en de kosten van nieuwe taken en uitzonderlijke omstandigheden, verwijst de VREG naar zijn eerdere reactie op deze zienswijze (zienswijze 99 in [RAPP-2020-17](#)). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Ook met betrekking tot de kosten en opbrengsten in het kader van Fluvius' rol als noodleverancier, verwijst de VREG naar zijn eerdere reactie op de bovenvermelde zienswijze. De VREG oordeelt immers dat dezelfde motivatie opgaat als voor de aankopen van netverliezen en de aankopen en verkopen van energie in het kader van Fluvius' rol als sociale leverancier en uitzonderingsleverancier.

Tot slot oordeelt de VREG dat de vergoedingen aan klanten in het kader van de aansturing van reactieve energie endogene kosten zijn. Het feit dat de aansturing van reactieve energie mogelijk is tot lagere transmissienetkosten (en dus tot lagere exogene kosten) leidt, sluit niet uit dat deze kosten beïnvloedbaar zijn, voor efficiëntieverbeteringen vatbaar zijn of dat bevorderende regulering zinvol is. Integendeel: het toont eerder aan dat de distributienetbeheerders op bepaalde vlakken wel een invloed hebben op de transmissienetkosten. Bovendien kunnen de distributienetbeheerders de afname en injectie van reactieve energie op de koppelpunten ook op andere manieren beïnvloeden. Door enkel de vergoedingen aan klanten als exogeen te beschouwen, zouden er voor de distributienetbeheerders net perverse prikkels kunnen ontstaan om reactieve energie niet op de meest kostenefficiënte manier aan te sturen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.3.2 Zienswijze 19.

Zienswijze	Kosten voor de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen
Belanghebbenden	Febeliec, Gazelco en VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In randnummer 68 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vastgesteld dat “de kosten van de distributienetbeheerder voor de uitvoering van de activiteiten in Tabel 3 door de VREG als beïnvloedbaar en bijgevolg als endogeen worden beschouwd”.

Febeliec is van mening dat deze kosten inderdaad beïnvloedbaar zijn en dat een bevorderende regulering dan ook aangewezen is.

Gazelco en VVSG zijn de tegenovergestelde mening toegedaan. Zij argumenteren dat deze kosten “automatisch samenhangen” en noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de openbaredienstverplichtingen en dus als exogeen beschouwd moeten worden.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat deze kosten beïnvloedbaar zijn en bijgevolg als endogeen beschouwd worden. Of de kosten (in zekere mate) samenhangen of noodzakelijk zijn voor de uitvoering van activiteiten die als exogeen beschouwd worden, is niet relevant in het kader van deze beoordeling. De VREG verwijst ook naar zienswijze 18.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.3.3 Zienswijze 20.

Zienswijze	Openbaredienstverplichtingen, retributies en heffingen uit de elektriciteitsfactuur
Belanghebbenden	Energiedeskundige Dewaele, FEBEG, Febeliec, ODE Vlaanderen, SAAMO West-Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Verschillende belanghebbenden bepleiten om de openbaredienstverplichtingen, (gemeentelijke) retributies en heffingen uit de elektriciteitsfactuur te halen en de energietransitie op die manier te faciliteren.

FEBEG vindt “het belangrijk dat de energietransitie wordt bevorderd door de hoge lasten op elektriciteit te verminderen, de elektriciteitsfactuur dient daarom herleid te worden tot de energiecomponent en de netkosten”.

Febeliec is van mening dat de openbaredienstverplichtingen “via de algemene middelen van de overheid gefinancierd moeten worden en niet via de elektriciteitsfactuur, waardoor deze laatste almaar meer op een bijkomende belastingbrief lijkt”. Febeliec onderschrijft ook het standpunt dat de retributies een belemmering voor de energietransitie vormen.

ODE vindt “het echter erg jammer dat de elektriciteitsfactuur onnodig verhoogd wordt door allerlei heffingen en toeslagen” en doet een oproep aan de Vlaamse Regering om de openbaredienstverplichtingen uit de energiefactuur te halen en aan de federale regering om de accijnzen uit de elektriciteitsfactuur te verschuiven.

Ook SAAMO West-Vlaanderen vindt dat de kosten van openbaredienstverplichtingen niet via de energiefactuur gerecupereerd mogen worden. SAAMO West-Vlaanderen vindt dat de overheid zelf de nodige budgetten hiervoor moet voorzien, aangezien het ook een opdracht vanuit de overheid is.

Energiedeskundige Dewaele verwijst niet specifiek naar de openbaredienstverplichtingen, retributies en heffingen maar stelt dat er nog steeds te veel kosten in de elektriciteitsfactuur zitten. Volgens hem kunnen de algemene kosten die nu in de verschillende facturen zitten, gebruikt worden om de warmtepompnorm kracht bij te zetten zodat iemand met een warmtepomp niet meer betaalt dan iemand die met fossiele brandstoffen verwarmt.

Reactie op de zienswijze

De VREG ondersteunt deze pleidooien en verwijst naar zijn Memorandum voor de Vlaamse verkiezingen in 2024²⁶ en par. 6.1.2.2 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.3.4 Zienswijze 21.

Zienswijze	Gemeentelijke retributies niet uit de energiefactuur
Belanghebbenden	VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

VVSG en 37 Vlaamse steden en gemeenten stellen dat zij geen gevolg kunnen geven aan het pleidooi van de VREG om de doelstelling in het Lokale Energie en Klimaat Pact (LEKP) te verruimen en de gemeentelijke retributies die via de energiefactuur doorgerekend worden, af te bouwen.

Als motivatie van hun zienswijze, duiden VVSG en de 37 Vlaamse steden en gemeenten erop dat het LEKP een vrijwillige overeenkomst is tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen, die op basis van inhoudelijke en financiële afwegingen al dan niet toetreden tot het pact.

Zij stellen ook dat het juridisch niet mogelijk is om binnen de retributie op masten en pylonen een onderscheid te maken tussen gsm-masten en elektriciteitspylonen. Het schrappen van de gemeentelijke retributie zou dus meer financiële verliezen impliceren dan enkel de kosten die via de energiefactuur doorgerekend worden.

VVSG en de 37 Vlaamse steden en gemeenten stellen echter dat “het nuttig zou zijn om een valabel en robuust alternatief fiscaal instrument te ontwikkelen voor deze gemeentelijke inkomstenbron dat wel in lijn ligt met de gewenste energietransitie”.

²⁶ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2024-04>

Tot slot wijzen zij erop dat de gemeentelijke retributies slechts een minieme fractie uitmaken van de totale netkosten.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat hij de betreffende doelstelling in het LEKP enkel kan toejuichen en de principes van het LEKP ook geenszins in vraag stelt. De VREG verduidelijkt ook dat zijn oproep aan de lokale besturen specifiek betrekking heeft op de retributie op werken aan nutsvoorzieningen op gemeentelijk openbaar domein (en dus niet enkel de retributie op masten en pylonen).

De VREG doet geen uitspraak over de bovenvermelde argumentatie maar herhaalt zijn oproep aan de lokale besturen om de doelstelling van het LEKP te verruimen en de gemeentelijke retributies die via de energiefactuur doorgerekend worden af te bouwen.

Verder verwijst de VREG naar zienswijze 22 en zienswijze 23.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.3.5 Zienswijze 22.

Zienswijze	Gemeentelijke retributies zijn geen exogene kosten
Belanghebbenden	Fiberklaar en Proximus

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fiberklaar stelt dat de retributiereglementen “in het verleden tot stand zijn gekomen op uitdrukkelijk voorstel van Fluvius, zowel naar vorm als naar tarifiering” en dat de betreffende kosten dus “allerminst als exogeen beschouwd kunnen worden”.

Ook Proximus brengt deze zienswijze naar voren en stelt, op basis van talrijke aanwijzingen, dat deze kosten beïnvloedbaar zijn.

Hij duidt allereerst op de sterke verwevenheid tussen Fluvius en de Vlaamse steden en gemeenten en stelt dat “er geen sprake is van een normale gezonde bedrijfsvoering wanneer het bedrijf Fluvius, dat is aangewezen om invulling te geven aan wettelijke opdrachten inzake energiedistributie, voorrang gaat geven aan bezorgdheden in verband met de gemeentefinanciering boven het belang van een betaalbare energietransitie waarvoor het verantwoordelijk is”.

Proximus stelt bovendien dat Fluvius nauw betrokken was bij de opmaak van de retributiereglementen, deze reglementen vooraf goedkeurde en het heffen van de retributie zelfs faciliteerde. Als motivatie verwijst hij naar verschillende fragmenten uit de retributiereglementen en gemeenteraadsbeslissingen.

Proximus verwijst ook naar de onderstaande paragraaf in de besluiten van de raad van bestuur van PBE van 12 september 2022, zoals beschikbaar op de website van Fluvius²⁷:

²⁷ <https://over.fluvius.be/sites/fluvius/files/2022-09/2022-09-12-pbe-rvb-overzichtsljist-besluiten.pdf>

“Goedkeuring van het voorstel van retributiereglement voor werken aan nutsvoorzieningen op gemeentelijk openbaar domein voor het jaar 2023-2024-2025.

Goedkeuring van de implementatie van het indexatiepercentage en de sleufverdeling op basis van activiteit.

Goedkeuring van het niet voorstellen van retributie voor kabeltelevisie wegens overdracht naar NetCo.”

Reactie op de zienswijze

Om het onderscheid te maken tussen de exogene en endogene kosten, beoordeelt de VREG de mate waarin de kosten al dan niet door de distributienetbeheerders (of hun werkmaatschappij) beïnvloed kunnen worden of al dan niet binnen hun invloedssfeer liggen. De VREG maakt daarbij ook de afweging of het zinvol en mogelijk is om een bevorderende regulering op deze kosten toe te passen.

Daarbij verduidelijkt de VREG dat het onderscheid tussen beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare kosten geen zwart-wit verhaal is. Er zijn namelijk altijd bepaalde aspecten van kosten die door de distributienetbeheerders beïnvloed kunnen worden. Zo wordt de gemeentelijke retributie voor sleufwerken door de gemeenten aan de distributienetbeheerders aangerekend op basis van de sleufoppervlakte en het aantal dagen dat de sleufwerken duren, die beiden eenduidig door de distributienetbeheerders beïnvloed kunnen worden. Het is aan de VREG om een afweging te maken tussen de beïnvloedbare en niet-beïnvloedbare aspecten van iedere kost.

Op basis van de bovenvermelde argumentatie concludeert de VREG dat de distributienetbeheerders ook een invloed hebben op de eenheidstarieven die via de retributiereglementen vastgesteld worden. Zij zijn immers nauw betrokken bij de opmaak van de retributiereglementen en keuren deze op voorhand goed.

Op vandaag heeft de VREG volgende informatie inzake het beslissingsproces waarbij uiteindelijk de retributiereglementen door de diverse gemeenteraadsbesturen worden goedgekeurd.

- Om te beginnen zijn de distributienetbeheerders intercommunales: verenigingen van gemeenten. De Raden van Bestuur van de distributienetbeheerders bestaan dus hoofdzakelijk uit vertegenwoordigers van de gemeenten, zij het burgemeesters, schepenen of gemeenteraadsleden. Het is daarom aannemelijk dat de distributienetbeheerders via hun gemeentelijke mandatarissen invloed uitoefenen op het gemeentelijk beleid inzake retributiereglementen. Dergelijke invloed is ook altijd geformaliseerd in de statuten van de distributienetbeheerders, zoals voor Fluvius Antwerpen.
- Het retributiereglement wordt in de schoot van de RvB van de verschillende distributienetbeheerders voorbereid en goedgekeurd, cfr. de statuten. Zo bevat art. 38 punt 4 van de statuten van Fluvius Antwerpen volgende bepaling:
“De deelnemers verbinden zich ertoe om ten aanzien van de Opdrachthoudende vereniging ter uitvoering van haar opdrachten geen enkele rechtstreekse of onrechtstreekse belasting of recht te heffen op onder meer het gebruik van het openbaar domein voor alle om het even welke installaties, voor zover deze dienen voor de verwezenlijking van het voorwerp van de Opdrachthoudende vereniging, behalve het belastingsrecht of de retributie voor het gebruik van de wegenis, onder voorbehoud van

een algemeen kader gecreëerd door de raad van bestuur en aanvaarde opname in het distributienettarief. De Opdrachthoudende vereniging zal aan haar deelnemers alle informatie ter beschikking stellen die noodzakelijk is om de belasting of retributie te heffen.”²⁸

- Na goedkeuring door de diverse RvB van de distributienetbeheerders wordt het retributiereglement aan de individuele gemeentelijke deelnemers ter goedkeuring voorgelegd.
- Finaal beslist elke gemeenteraad afzonderlijk tot de goedkeuring van het retributiereglement.

De VREG oordeelt dus op basis van wat voorafgaat dat de distributienetbeheerders deze kosten misschien niet volledig maar wel in niet geringe mate kunnen beïnvloeden.

Bovendien bemerkt de VREG dat de distributienetbeheerders deze kosten anders gaan behandelen binnen de gereguleerde activiteiten dan binnen de niet-gereguleerde activiteiten (zo keurden de distributienetbeheerders de retributiereglementen voor de gereguleerde activiteiten elektriciteit en aardgas goed terwijl ze dit niet langer doen voor kabeltelevisie²⁹ en betalen de distributienetbeheerders ook geen retributies voor rioleringswerken terwijl de retributiereglementen ook voor deze werken van toepassing zijn) en ook anders gaan behandelen dan een speler die binnen een concurrentiële omgeving ageert (zijnde de belanghebbenden die reageerden). Bovendien bestaat er een risico op een mogelijk onevenwicht tussen de kostenefficiënte uitvoering van de gereguleerde activiteiten en de financiële belangen van de gemeenten (die de gemeentelijke retributies als een belangrijke inkomstenbron zien³⁰).

De VREG oordeelt dan ook dat de kosten van de gemeentelijke retributies endogene kosten zijn en dat het zinvol is om een bevorderende regulering toe te passen, om op die manier de distributienetbeheerders te stimuleren om op zijn minst de aspecten van deze kosten die zij kunnen beïnvloeden kostenefficiënt in te vullen (en zeker geen kosten te faciliteren), te vermijden dat zij deze kosten anders gaan behandelen en het risico op een mogelijk onevenwicht in belangen zo veel mogelijk te beheersen.

Conclusie

In punt 2 van tabel 3 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt het eerste punt “retributies aan steden en gemeenten” geschrapt.

In rubriek 42 ‘Toeslagen’ in het tabblad T3 van bijlage 4 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt ‘Retributies aan steden en gemeenten’ (en de overeenkomstige invulvelden) geschrapt.

In correctierubriek 28 ‘Toeslagen’ in het tabblad T8 van bijlage 5 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt ‘Retributies aan steden en gemeenten’ (en de overeenkomstige invulvelden) geschrapt.

In het tabblad T2 van bijlage 7 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt voor de kostenrubriek ‘Gemeentelijke retributies’ de kolom ‘Tariefcomponent’ aangepast naar ‘Netgebruik’, de kolom ‘Kostenindeling 1’ aangepast naar ‘Endogeen’ en worden de

²⁸ <https://over.fluvius.be/sites/fluvius/files/2023-04/2022-12-14-fluvius-antwerpen-statuten-bav.pdf>

²⁹ <https://over.fluvius.be/sites/fluvius/files/2022-09/2022-09-12-pbe-rvb-overzichtslijst-besluiten.pdf>

³⁰ Zie zienswijze 21

kolommen inzake de verdeelsleutels aangepast conform de bepalingen in par. 6.2.10 van de tariefmethodologie 2025-2028.

4.3.6 Zienswijze 23.

Zienswijze	Gemeentelijke retributies zijn onwettig en buitensporig
Belanghebbenden	Fiberklaar en Proximus

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fiberklaar en Proximus stellen dat de gemeentelijke retributies op sleufwerken onwettig zijn, aangezien een persoonlijke dienstverlening ontbreekt. Ze verwijzen daarbij ook naar de rechtspraak van de Raad van State en van de burgerlijke hoven en rechtbanken.

Fiberklaar en Proximus stellen dat de gemeentelijke retributies buitensporig zijn en dat zij hierdoor ernstig nadeel ondervinden.

Reactie op de zienswijze

De VREG doet geen uitspraak over de wettigheid van de gemeentelijke retributies op sleufwerken, aangezien dit niet binnen zijn bevoegdheid valt.

De VREG zal echter wel het redelijke karakter van de overeenkomstige kosten op basis van de bovenvermelde argumentatie opnieuw beoordelen en binnen zijn bevoegdheid de nodige maatregelen nemen als deze kosten als onredelijk beoordeeld worden.

Het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 voorziet daarvoor de nodige handvaten en vereist geen aanpassing.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.4 Zienswijzen m.b.t. overige kosten en criteria ter verwerping van kosten

4.4.1 Zienswijze 24.

Zienswijze	Herformulering van punt 1 uit tabel 4 'Overzicht overige kosten' m.b.t. de geldboetes
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat punt 1 in tabel 4, par. 4.4 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 te ruim wordt geformuleerd.

In een extensieve lezing zouden volgens Fluvius immers ook de kosten van het verweer van de distributienetbeheerder (waaronder advocatenkosten en kosten van consultants) als 'overige kosten' kwalificeren. Fluvius stelt daarom voor om punt 1 uit tabel 4 als volgt te herformuleren: *“Definitief geworden strafrechtelijke, administratieve en burgerlijke geldboetes die de distributienetbeheerder moet betalen”*.

Reactie op de zienswijze

Fluvius verwijst naar de formulering van een bepaalde kostencategorie die door de VREG in het tekstvoorstel als 'overige kosten' wordt beschouwd. Deze kosten worden dus volgens de tariefmethodologie niet erkend in de vaststelling van het toegelaten inkomen en zijn bijgevolg integraal voor rekening van de distributienetbeheerder.

Fluvius uit zijn bezorgdheid over de te ruime formulering van deze kostencategorie waardoor ook kosten die verbonden zijn aan het verweer tegen een geldboete zouden behandeld worden als overige kosten en dus geen deel uitmaken van het toegelaten inkomen. De VREG heeft begrip voor deze bezorgdheid en erkent dat het de distributienetbeheerders niet wil belemmeren in het aanwenden van zijn rechten op verweer.

Daarom herformuleert de VREG de betreffende passage volgens het voorstel van Fluvius.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. De zin “De kosten verbonden met zowel strafrechtelijke, administratieve als burgerlijke geldboetes die de distributienetbeheerder moet betalen” in tabel 4, par. 4.4 van het geconsulteerde voorstel wordt vervangen door “Definitief geworden strafrechtelijke, administratieve en burgerlijke geldboetes die de distributienetbeheerder moet betalen”.

4.4.2 Zienswijze 25.

Zienswijze	Herformulering regels ter verwerking van verworpen kosten bij geen of onvoldoende gedetailleerde informatie
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verzoekt om een herformulering van de tweede bullet van randnummer 43. Daarin stelt de VREG dat indien hij geen of onvoldoende gedetailleerde informatie ontvangt over de wijze waarop een verworpen kost, die zowel betrekking heeft op de gereguleerde activiteiten elektriciteit en/of aardgas enerzijds en de overige activiteiten van de distributienetbeheerder(s) anderzijds, werd verdeeld over respectievelijk de verschillende activiteiten en/of de verschillende distributienetbeheerders, de verworpen kost volledig aan de gereguleerde activiteiten elektriciteit en/of aardgas wordt toegekend. Fluvius is niet akkoord met het feit dat de VREG een kost, die Fluvius zelf (deels) aan een niet-gereguleerde activiteit toewijst, volledig aan een gereguleerde activiteit zou toewijzen en vervolgens verwerpen. Fluvius stelt dat het onredelijk en niet evenredig zou zijn als de VREG een kost zou verwerpen die nooit in de (voorgestelde) kosten voor

elektriciteit was opgenomen en die nooit ten laste van de netgebruiker zou zijn gevallen. Verder stelt Fluvius dat de voorgestelde bepaling het richtsnoer schendt dat voorschrijft dat de tarieven een afspiegeling moeten zijn van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte vergelijkbare entiteit of activiteiten (artikel 4.1.32, § 1, 5°, Energiedecreet) en dat de VREG op die manier kruissubsidiëring zou veroorzaken.

Fluvius stelt een alternatieve formulering voor, waarin een verworpen kost volledig aan de gereguleerde activiteiten wordt toegekend wanneer “de distributienetbeheerder, na hierover door de VREG te zijn bevraagd, niet meedeelt welk aandeel van die kost werd toegewezen aan welke activiteit en/of welke distributienetbeheerder”.

Reactie op de zienswijze

De VREG volgt Fluvius in zijn zienswijze dat een kost die niet ten laste van de distributienetgebruikers zou vallen, niet verworpen kan worden in de tariefmethodologie. De bedoeling achter de voorgestelde bepaling leunt dan ook aan bij het alternatieve voorstel van Fluvius, nl. dat de VREG deze werkwijze alleen zou toepassen in het geval de distributienetbeheerder niet kan aantonen welk aandeel van de kost toegewezen werd aan de gereguleerde activiteiten. De VREG verwacht bijgevolg dat de distributienetbeheerder meedeelt welk aandeel van die kost werd toegewezen aan welke activiteit en/of welke distributienetbeheerder en dat hij dit onderbouwt (bijvoorbeeld screenshots van de boeking in SAP). Voor een indirecte kost veronderstelt het voorgaande dat de toegepaste verdeelsleutels meegedeeld moeten worden. Een verantwoording van deze verdeelsleutels wordt in dit kader niet verwacht – dat is een onderdeel van het toezicht van de VREG op kruissubsidiëring via de methodenota – en de VREG zal bijgevolg nooit deze werkwijze toepassen omdat hij niet akkoord gaat met (de onderbouwing van) een verdeelsleutel. De VREG begrijpt echter de bezorgdheid van Fluvius m.b.t. tot de mogelijkheid om de voorgestelde bepaling ruimer te interpreteren en past bijgevolg de formulering aan.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. De zinsnede “waarvoor de VREG van de distributienetbeheerder geen of onvoldoende gedetailleerde informatie ontvangt over de wijze waarop die kost werd verdeeld over respectievelijk de verschillende activiteiten en/of de verschillende distributienetbeheerders” bij randnummer 43, wordt vervangen door “waarvoor de distributienetbeheerder, na hierover door de VREG te zijn bevraagd, niet aantoont welk aandeel van die kost werd toegewezen aan welke activiteit en/of welke distributienetbeheerder”.

4.4.3 Zienswijze 26.

Zienswijze	Herformulering van criterium ter verwerping van kosten m.b.t. een evenwichtige behandeling van distributienetgebruikers
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In zijn geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028, neemt de VREG volgend criterium ter verwerping van kosten op (randnummer 52):

“Alle elementen waarvoor de VREG voldoende kan aantonen dat een evenwichtige behandeling van de aandeelhouders van de distributienetbeheerder enerzijds en de distributienetgebruikers anderzijds onvoldoende wordt gerespecteerd, worden in principe verworpen.”

Fluvius verzoekt om een herformulering van bovenstaand criterium omdat de uitdrukkingen “evenwichtige behandeling” en “onvoldoende wordt gerespecteerd” in zijn ogen te vaag en onbepaald zijn waardoor het criterium geen enkel houvast biedt voor hoe de VREG kosten zal beoordelen. Het criterium voldoet daarom volgens Fluvius noch aan de vereiste van transparantie (art. 4.1.32, § 1, 1° en 3°, Energiedecreet), noch aan de vereiste van een stabiele en voorzienbare regulering (art. 4.1.30, § 1, Energiedecreet).

Reactie op de zienswijze

De VREG waakt als regulator bij de vaststelling van de tariefmethodologie over de individuele belangen van alle belanghebbenden en over het algemeen belang. De distributienetbeheerders zijn een belangrijke stakeholder, maar zij zijn niet de enigen met een belang.

De belangen van een vennootschap (in casu de distributienetbeheerders) moeten worden onderscheiden van die van haar aandeelhouders. De tariefmethodologie beïnvloedt de inkomsten en de winstgevendheid van de aardgas- en elektriciteitsdistributienetbeheerders rechtstreeks. Het heeft slechts indirect gevolgen voor hun aandeelhouders, in die zin dat alles wat verband houdt met de inkomsten of de resultaten van een vennootschap een invloed kan hebben op de dividenden die aan de aandeelhouders kunnen worden uitgekeerd of op de waarde van hun aandelen. Bij arrest van 10 april 2024 oordeelde het Marktenhof ten andere nog dat het beroep van de aandeelhouders van ORES Assets tegen de beslissing van de CWAPE van 31 mei 2023 tot vaststelling van de tariefmethodologie 2025-2029 onontvankelijk was wegens gebrek aan belang (Marktenhof 10 april 2024, 2023/AR/1335).

De belangen van de distributienetgebruikers, die erbij gebaat zijn om zo laag mogelijke distributienettarieven te betalen, dienen, net zoals die van de distributienetbeheerders worden afgewogen tegenover het algemeen belang.

De VREG erkent dat randnummer 52 niet noodzakelijk op de meest transparante wijze bijdraagt tot de beoordeling of kosten al dan niet gerechtvaardigd zijn vanuit het oogpunt van de gebruikers van het distributienet of het algemeen belang. Bovendien is een afweging van de belangen van de distributienetgebruikers met de belangen van de aandeelhouders gelet op wat voorafgaat niet de meest opportune afweging om te maken. De VREG past daarom de formulering aan.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. Het randnummer 52 wordt vervangen door wat volgt: “De VREG verwerpt alle kosten waarvan hij voldoende kan aantonen dat ze de belangen van de

distributienetgebruikers aanzienlijk schaden, tenzij de distributienetbeheerder aantoont dat die kosten noodzakelijk zijn in het algemeen belang.”.

4.4.4 Zienswijze 27.

Zienswijze	Herformulering van criteria ter verwerping van kosten m.b.t. rechtsvorderingen
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verzoekt om het schrappen van randnummer 54 en een herformulering van randnummer 55, zijnde:

“54. Elke kost die samenhangt met een door die partij tegen een overheid of de VREG ingestelde maar verloren beroepsprocedure, wordt in principe verworpen.

55. Elke kost die samenhangt met een door die partij ingestelde rechtsvordering, waarbij die partij wordt veroordeeld wegens aanwending van de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden, wordt in principe verworpen.”

Fluvius stelt dat een goede bedrijfsvoering vereist dat distributienetbeheerders in bepaalde gevallen beslissingen van overheden aanvechten, bijvoorbeeld i.h.k.v. vergunningskwesities, ook al is de uitkomst per definitie onzeker. Het vooruitzicht van een mogelijke verwerping van de kosten door de VREG, belemmert volgens Fluvius de toegang tot de rechter en is in strijd met artikel 6 EVRM.

Fluvius vindt het discriminerend dat voor beroepen tegen beslissingen van de VREG andere regels zouden gelden dan voor beroepen tegen beslissingen van andere overheden. Bovendien laten de woorden “in principe” de VREG de mogelijkheid om de kosten van een verloren beroepsprocedure toch niet te verwerpen. Dat is evenwel niet aanvaardbaar, om twee redenen. Ten eerste zijn de woorden “in principe” uitermate vaag. Zij geven geen enkele duiding over wanneer de kosten van een verloren beroepsprocedure al of niet verworpen zullen worden, wat om redenen in strijd is met artikel 6 EVRM. Ten tweede is het in strijd met het beginsel “nemo iudex in causa sua”. Dit alles wordt vermeden indien randnummer 54 geschrapt wordt. De al of niet verwerping van de kosten van een beroepsprocedure hangt dan af van het objectieve criterium uit randnummer 55. Eventueel zou randnummer 55 daarbij als volgt geherformuleerd kunnen worden: “Elke kost die samenhangt met een door die partij ingestelde rechtsvordering, waarbij die partij wordt veroordeeld wegens aanwending van de rechtspleging voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden of waarbij die rechtsvordering expliciet kennelijk ongegrond (en niet louter ongegrond) verklaard wordt, wordt verworpen”. “Kennelijk ongegrond” is een enigszins lagere drempel dan “voor kennelijk vertragende of onrechtmatige doeleinden”. Met die herformulering zou de kost van (zo goed als) kansloze procedures niet in de endogene kosten doorgerekend worden, ook als de procedure niet tergend of roekeloos was.

Reactie op de zienswijze

De VREG erkent dat de woorden “in principe” beter weggelaten opdat duidelijk is wat er gebeurt als de in de voormelde randnummers vermelde voorwaarden vervuld zijn.

De VREG erkent dat een in randnummer 54 vermelde partij in staat moet zijn om tegen een overheid op te komen in rechte, bijvoorbeeld wegens een voor hem ongunstige vergunningsbeslissing, zonder dat hij hierdoor in principe gehinderd wordt door de wetenschap dat de kosten van de juridische procedure verworpen zullen worden, zo de rechtszaak in zijn nadeel beslecht wordt. Voor de VREG geldt hiervoor echter een belangrijke kanttekening. Waar de VREG niet mee akkoord gaat, is dat de in randnummer 54 vermelde partij zonder noemenswaardige financiële consequenties (en dus op kosten van de maatschappij, via verrekening in de nettarieven) zou kunnen opkomen tegen beslissingen van de VREG. Telkens een beroepsprocedure wordt ingesteld tegen een beslissing van de VREG door een in randnummer 54 vermelde partij, moet dit doordacht gebeuren, en dienen de slaagkansen zorgvuldig beoordeeld worden. Zeker de beslissingen van reglementaire aard van de VREG mogen in het belang van alle rechtsonderhorigen niet lichtzinnig worden betwist door een jurisdictioneel beroep, omdat deze procedures rechtsonzekerheid veroorzaken ten aanzien van alle rechtsonderhorigen die door die beslissingen worden gevat. De VREG oordeelt dat het verbinden van financiële consequenties aan een verloren beroepsprocedure tegen een beslissing van de VREG daarom objectief verantwoord is. Betwistingen aangaande tarieven zorgen bijvoorbeeld voor onzekerheid voor iedere rechtsonderhorige over de tarieven die op hem van toepassing zijn.

De terminologie van randnummer 55 wordt ontleend aan artikel 780*bis* van het Gerechtelijk Wetboek. De VREG neemt akte van de opmerking dat “kennelijk ongegrond” een enigszins lagere drempel is dan “voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden” maar merkt op dat rechters zelden oordelen dat iets kennelijk ongegrond is, zelfs als die vordering geen kans op slagen had. Het randnummer 55 wordt geherformuleerd als volgt: “Elke kost die samenhangt met een door die partij ingestelde rechtsvordering, waarbij die partij wordt veroordeeld wegens aanwending van de rechtspleging voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden door het instellen van een tergend of roekeloos geding of waarbij die rechtsvordering expliciet kennelijk ongegrond (en niet louter ongegrond) verklaard wordt, wordt verworpen”.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden.

Het randnummer 54 wordt vervangen door wat volgt: “Elke kost die samenhangt met een door die partij tegen de VREG ingestelde maar verloren beroepsprocedure, wordt verworpen.”. Het randnummer 55 wordt vervangen door wat volgt: “Elke kost die samenhangt met een door die partij ingestelde rechtsvordering, waarbij die partij wordt veroordeeld wegens aanwending van de rechtspleging voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden door het instellen van een tergend of roekeloos geding of waarbij die rechtsvordering expliciet kennelijk ongegrond (en niet louter ongegrond) verklaard wordt, wordt verworpen.”.

4.5 Zienswijzen m.b.t. het voorschotmechanisme

4.5.1 Zienswijze 28.

Zienswijze	Strenge voorwaarden koppelen aan toekenning voorschotten
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Febeliec is van oordeel dat aan het toekennen van voorschotten strenge voorwaarden moeten zijn gekoppeld, niet alleen met betrekking tot de betrokken activiteiten en te bereiken doelen maar ook met betrekking tot de terugname en het tijdstip hiervan, waarbij de duurtijd aan een redelijkheidstoets moet voldoen. Febeliec steunt ook een negatieve bijsturing, maar vraagt zich af hoe dit moet begrepen worden, nl. of de VREG hieromtrent het initiatief zal nemen vermits het weinig waarschijnlijk lijkt dat netbeheerders dit zullen doen.

Reactie op de zienswijze

De VREG gaat akkoord met de stelling van de belanghebbende dat er strenge voorwaarden gekoppeld moeten zijn aan het toekennen van voorschotten. De VREG verwijst hierbij naar de uitgebreide opsomming van voorwaarden in par. 5.2.5.1 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. De activiteiten waarvoor een voorschot aangevraagd mag worden, worden scherp omlijnd: een aanvraag tot voorschot moet betrekking hebben op hetzij een dossier ten gevolge van veranderingen in de wetgeving, hetzij een dossier gerelateerd aan het proactieve investeringsbeleid van de distributienetbeheerder voor elektriciteit. Het aanvraagdossier dient bovendien gedetailleerde informatie te bevatten, o.a. een opsplitsing van de investeringsbedragen in 9 categorieën (zie par. 5.2.5.2 van het geconsulteerde voorstel).

Ook de terugname van het voorschot is aan strenge, welomlijnde regels onderworpen. Zoals toegelicht in par. 5.2.5.4 van het geconsulteerde voorstel, wordt een toegekend voorschot in principe steeds in de daaropvolgende reguleringsperiode teruggenomen. De distributienetbeheerder dient in zijn aanvraag bovendien meteen rekening te houden met de terugname. De hoogte van de voorschotaanvraag moet door de distributienetbeheerder immers verantwoord worden rekening houdende met een gedocumenteerd voorstel tot – eventueel gespreide – terugname van het aangevraagde voorschot in de erop volgende reguleringsperiode. De VREG is van mening dat de voorwaarden opgenomen in zijn geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 reeds streng genoeg zijn en ziet in de zienswijze ook geen concrete aanbevelingen om de bestaande voorwaarden aan te passen.

De mogelijkheid tot een inkomstenverlagend voorschot wordt opgehouden omdat dit volgens de VREG in principe niet geheel uitgesloten mag worden. Een distributienetbeheerder zou bijvoorbeeld een negatief voorschot kunnen aanvragen wanneer hij door omstandigheden tijdelijk minder endogene kosten kan maken dan gebruikelijk en noodzakelijk voor de uitvoering een efficiënt, verantwoord distributienetbeheer. Hij wenst dan dat die tijdelijke omstandigheid geen effect zou hebben op zijn toegelaten tarifaire inkomsten in de volgende reguleringsperiode. De VREG verwacht dat dergelijke aanvragen eerder uitzonderlijk zullen zijn en heeft a priori ook niet de bedoeling om op eigen initiatief een negatief voorschot te initiëren.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.5.2 Zienswijze 29.

Zienswijze	Gestandaardiseerd rapporteringsmodel voor voorschotaanvraag
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verzoekt de VREG om samen tot een gestandaardiseerd rapporteringsmodel te komen i.h.k.v. de voorschotaanvraag zodoende een efficiëntie werking te garanderen en overmatige rapporteringen te vermijden.

Reactie op de zienswijze

De VREG ondersteunt de wens van Fluvius om de efficiëntie bij de (verwerking van) de voorschotaanvraag te bewaken. Gegeven het feit dat dit in grote mate een nieuwe rapportering betreft t.o.v. eerdere tariefmethodologieën acht de VREG het wenselijk om flexibiliteit te behouden m.b.t. de concrete invulling van de rapportering, zodat zowel Fluvius als de VREG op basis van de opgedane ervaringen tijdens de eerste rapporteringsjaren bijstellingen kunnen aanbrengen. De VREG wenst daarom geen template o.i.d. op te nemen in de tariefmethodologie 2025-2028. Desalniettemin is de VREG bereid om voorafgaand aan de eerste indiening van een eventuele voorschotaanvraag in overleg te treden met Fluvius om concrete afspraken te maken over de rapportering.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.5.3 Zienswijze 30.

Zienswijze	Geen heroverweging van initieel vastgestelde terugname
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat het recht dat de VREG zich voorhoudt om zijn eerdere beslissing(en) inzake de terugname van de voorschotten en de tijdstippen daarvan op elk moment gemotiveerd te heroverwegen (cfr. randnummer 141 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028) voor hem de nodige onzekerheden inzake toekomstige financieringsstromen veroorzaakt. Fluvius verzoekt daarom om deze mogelijkheid te schrappen.

Reactie op de zienswijze

Omdat de VREG conform randnummer 141 van het geconsulteerde voorstel op het moment van toekenning van het voorschot meteen ook de (gespreide) terugname, die in principe in de volgende reguleringsperiode plaatsvindt, dient vast te leggen, kan er een significante tijdsperiode (van wel meer dan vijf jaar) liggen tussen het tijdstip waarop de terugname initieel wordt vastgelegd en het tijdstip van de effectieve terugname. Aangezien er zich tijdens dergelijk lange tijdsperiode een groot aantal onverwachte gebeurtenissen kan voordoen, acht de VREG het onverantwoord om geen enkele mogelijkheid tot herziening van (de tijdstippen van) de terugname te voorzien. De VREG dient namelijk niet alleen rekening te houden met onzekerheden voor de distributienetbeheerders, maar ook met onzekere evoluties die een impact kunnen hebben op de distributienetgebruikers. De VREG zou bijvoorbeeld kunnen overwegen om de spreiding van de terugname te wijzigen in functie van het opvangen van significante tarifaire schokken. Het feit dat de VREG, conform randnummer 141 van het geconsulteerde voorstel, iedere heroverweging van zijn oorspronkelijke beslissing dient te motiveren, garandeert dat hij niet lichtzinnig met dit recht zal omspringen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6 Zienswijzen m.b.t. frontier shift

De VREG heeft de reacties van Fluvius m.b.t. de voorgestelde frontier shift en het bijhorende rapport van Europe Economics³¹, inclusief het rapport van Oxera dat Fluvius heeft bijgevoegd ter ondersteuning van zijn reactie, voorgelegd aan Europe Economics en hem gevraagd hierop te reageren. De nota met de reactie van Europe Economics wordt als bijlage bij het consultatieverslag gevoegd³².

4.6.1 Zienswijze 31.

Zienswijze	Total factor productivity (TFP) analyse ter bepaling van de frontier shift moet focussen op de Belgische economie
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius is niet akkoord met het feit dat Europe Economics volgens hem focust op de Nederlandse economie in zijn analyse van de 'Total Factor Productivity' (TFP) om zijn geadviseerde waarde voor de frontier shift af te leiden. Fluvius stelt dat Europe Economics geen empirisch bewijs levert dat de productiviteit die in Nederland wordt bereikt, ook haalbaar is in België. Fluvius argumenteert dat productiviteitsgroei ook van allerlei lokale factoren kan afhangen, zoals fysieke omgeving, wet- en regelgeving, etc. Fluvius stelt bovendien dat uit de TFP data zelf blijkt dat België en Nederland niet vergelijkbaar zijn, daarbij verwijzend naar verschillende sectoren waarin de historische productiviteitsgroei tussen Nederland en België sterk verschilt.

³¹ Europe Economics (2024), Indexation and Efficiency Incentives for Electricity and Natural Gas Distribution in the Regulatory Period from 2025, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_indexation_and_efficiency_incentives.pdf

³² Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag).

Fluvius stelt dat, hoewel er een correlatie is tussen de economische groei in de twee landen, ook de economische conjunctuurcycli kunnen verschillen tussen België en Nederland en verwijst ter illustratie naar de jaren 1996 en 2010 waarin er een groot verschil was tussen de groeicijfers in beide landen. Fluvius is dan ook niet akkoord met het feit dat Europe Economics de conjunctuurcycli beoordeelt o.b.v. de gehele eurozone-economie, i.p.v. de cycli voor de afzonderlijke landen te beoordelen.

De rechtvaardiging van Europe Economics om zich te concentreren op de Nederlandse economie, nl. het feit dat de Nederlandse dataset vier bijkomende jaren aan gegevens bevat (1995-1998), is volgens Fluvius niet overtuigend. Fluvius stelt dat de waarde van deze bijkomende jaren beperkt is in de beoordeling van de frontier shift omdat recentere jaren meer gewicht moeten krijgen. Bovendien geeft Fluvius aan dat deze bijkomende jaren Europe Economics niet helpen om TFP over de volledige conjunctuurcyclus 1993-2008 te beoordelen.

Tot slot stelt Fluvius dat geen enkele Europese toezichthouder de economie van een ander land heeft gebruikt om de kernproductiviteitsdoelstelling van een ander land vast te stellen. Fluvius merkt ook op dat Europe Economics zelf in zijn eerdere werk voor Ofwat bij PR19 niet voorgesteld heeft om gegevens van een ander land te gebruiken.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics³³. Europe Economics wijst op het feit dat zijn kernanalyse niet focust op de Nederlandse economie i.p.v. de Belgische economie, zoals Fluvius beweert, maar dat zijn aanpak op gelijkwaardige manier rekening houdt met Belgische en Nederlandse data. Het klopt wel dat, volgens de methodologie die Europe Economics toegepast heeft op de beschikbare data uit beide landen, het maximum van de bandbreedte voor de frontier shift voornamelijk gebaseerd is op de productiviteitsverbetering in een aantal Nederlandse sectoren.

Europe Economics verduidelijkt bovendien dat zijn TFP analyse louter gebruikt werd om een bandbreedte af te leiden voor de frontier shift (van 0,3% tot 1,1%). Zijn advies om uiteindelijk een waarde bovenin dit bereik te kiezen, is ingegeven door een andere argumentatie (toegelicht in par. 7.3 van het rapport van Europe Economics), die geen verband houdt met de TFP data uit Nederland.

Europe Economics geeft verschillende argumenten die motiveren waarom TFP-gegevens uit Nederland weldegelijk gebruikt kunnen en zelfs moeten worden om een bandbreedte voor de frontier shift af te leiden voor Fluvius. Europe Economics verwijst daarbij ten eerste naar het advies van Oxera voor de VREG uit 2020 m.b.t. de frontier shift in de reguleringsperiode 2021-2024. In zijn rapport stelde Oxera dat Nederland een relevante economie is om het potentieel voor frontier shift in België af te leiden en dat de hogere TFP-cijfers voor Nederland in vergelijking met België de keuze van een frontier shift-doelstelling aan de bovenkant van de geschatte bandbreedte ondersteunden³⁴. Verder stelt Europe Economics onder meer dat het gebruik van data uit meerdere landen, de robuustheid van zijn analyse versterkt. Het feit dat de productiviteitsgroei van sommige sectoren sterk verschilt tussen de verschillende landen, toont volgens Europe Economics aan dat de TFP data, voornamelijk voor kleinere economieën zoals die

³³ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 4.

³⁴ Oxera (2020), The necessity and magnitude of frontier shift for the Flemish electricity and gas distribution operators over 2021–24, p.50: “The Netherlands is a relevant comparator economy that can provide useful information on the frontier shift potential in a neighbouring country of a similar size.”

van België, volatiel kunnen zijn. Deze volatiliteit speelt minder in grotere economieën, zoals die van het Verenigd Koninkrijk, waardoor de noodzaak om naar buurlanden te kijken minder groot is.

Europe Economics is het ook oneens met de argumenten i.v.m. de conjunctuurcycli. Europe Economics verwijst naar meerdere bronnen uit de literatuur die aantonen dat er een kerngroep van eurozonelanden is, waaronder België en Nederland, die sterk gesynchroniseerde conjunctuurcycli hebben^{35,36}.

Fluvius wijst terecht op het feit dat, wegens de beperkingen van de EU KLEMS NACE II dataset, de extra jaren die beschikbaar zijn in de Nederlandse dataset nog steeds geen dekking van de volledige conjunctuurcyclus 1993-2008 mogelijk maken. Het feit dat de Nederlandse dataset leidt tot een grotere dekking van de conjunctuurcyclus blijft voor Europe Economics echter belangrijk. Europe Economics wijst bovendien op het feit dat de door hem bepaalde bandbreedte voor de frontier shift niet alleen gebaseerd is op bewijs uit de volledige Nederlandse dataset, maar in plaats daarvan is afgeleid uit een groot aantal gegevens uit meerdere sectoren en tijdsperiodes, zoals uitgebreid toegelicht in par. 7.2.3 van zijn rapport. Eén van deze argumenten is het feit dat de sector ‘Manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified’ in België een productiviteitsgroei van 1,1% heeft behaald in de periode voor de financiële crisis (2000-2007). Dit toont nogmaals aan dat de bandbreedte niet alleen gebaseerd is op Nederlandse data, zoals Fluvius onterecht beweert.

Samenvattend is Europe Economics het oneens met de zienswijze van Fluvius. De consultant past bijgevolg zijn advies aan de VREG niet aan. Op basis van deze zienswijze ziet de VREG dan ook geen reden om zijn geconsulteerde voorstel te wijzigen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.2 Zienswijze 32.

Zienswijze	Frontier shift afleiden o.b.v. een gewogen gemiddelde van de TFP van verschillende sectoren
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verzoekt om voor de bepaling van de bandbreedte voor een potentiële frontier shift rekening te houden met de gewogen gemiddelde productiviteitsverbetering over verschillende sectoren in plaats van sectoren afzonderlijk te beschouwen. Fluvius stelt dat de bovengrens van 1,1% gebaseerd is op de sectoren ‘IT en communicatie’ en ‘Computerprogrammering, consultancy en informatiediensten’, die slechts te vergelijken zijn met een beperkt deel van de activiteiten die Fluvius uitvoert, daarbij verwijzend naar de data-activiteiten van Fluvius die 5% van het totale endogene toegelaten inkomen uitmaken. Het overgrote deel van de gas- en elektriciteitsdistributiesector wordt volgens Fluvius gekenmerkt door fysieke, langlevende ‘in de

³⁵ Konstantakopoulou, I., & Tsionas, E. (2011). The business cycle in Eurozone economies (1960 to 2009). *Applied Financial Economics*, 21(20), 1495-1513.

³⁶ Belke, A., Domnick, C., & Gros, D. (2017). Business cycle synchronization in the EMU: Core vs. periphery. *Open Economies Review*, 28, 863-892.

grond'-activa, terwijl de IT-sector wordt gekenmerkt door kortlevende activa die verband houden met IT software en -hardware.

Fluvius stelt dat het gebruik van een gewogen gemiddelde een “representatievere en aldus meer fair” resultaat geeft dan de “te eenzijdige en zeer selectieve aanpak om te focussen op enkel de ‘goed presterende’ sectoren”.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics³⁷. De consultant is het oneens met de stelling van Fluvius dat zijn aanpak een eenzijdige focus heeft op de ‘best presterende’ sectoren. De bovengrens van 1,1% is gebaseerd op de prestaties van verschillende sectoren, in verschillende landen en tijdsperiodes, zoals opgelijst in par. 7.2.3 van zijn rapport. Het is opvallend dat Fluvius slechts voor twee van de drie sectoren waarop Europe Economics de bovengrens in hoofdorde baseert, aangeeft dat ze slechts beperkt representatief zijn voor Fluvius. Dat betekent vermoedelijk dat de derde sector, nl. ‘Manufacture of machinery and equipment not elsewhere classified’, volgens Fluvius wel een goede maatstaf vormt voor zijn activiteiten. Zelfs wanneer de twee ‘IT’ sectoren buiten beschouwing gelaten zouden worden, zou Europe Economics tot dezelfde bovengrens van 1,1% komen.

Europe Economics stelt bovendien dat de activiteiten van de sector ‘IT en communicatie’, waaronder ook het uitbaten en onderhouden van een telecomnetwerk valt, representatiever zijn voor de activiteit energiedistributie dan Fluvius doet uitschijnen. De relevantie van deze sector zal in de komende jaren ook alleen maar toenemen gegeven de toenemende digitalisatie van de energiedistributiesector.

Samenvattend is Europe Economics het oneens met de zienswijze van Fluvius. De consultant past bijgevolg zijn advies aan de VREG niet aan. Op basis van deze zienswijze ziet de VREG dan ook geen reden om zijn geconsulteerde voorstel te wijzigen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.3 Zienswijze 33.

Zienswijze	Ex-post indexeringsmechanisme voor loonkosten
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verzoekt de VREG om een ex-post indexeringsmechanisme te overwegen voor loonkosten, zodat bij een reële loonstijging de extra loonkosten automatisch in rekening worden genomen. Fluvius is het oneens met de argumenten die de VREG aanhaalt om geen indexering voor loonkosten bovenop de consumptieprijsindex (CPI), d.i. een ‘real price effect’ (RPE), toe te passen. Hij wijst hierbij op een schijnbare tegenstelling tussen het advies van Europe Economics aan de VREG, waarin de vaststelling dat de reële loonsgroei door het Planbureau in het verleden vaak

³⁷ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 4.

overschat werd een argument vormde om geen RPE toe te passen, en het advies van Europe Economics aan Ofwat, waarin Europe Economics adviseerde om wel een RPE op loonkosten in te voeren.

Fluvius betwist ook beide overwegingen die de VREG ertoe brengen om geen RPE op loonkosten te introduceren:

- Fluvius stelt ten eerste dat de vaststelling dat de voorspellingen van het Planbureau dikwijls afwijken van de reële loonsgroei een argument zijn om net wél een afzonderlijk indexeringsmechanisme voor loonkosten te introduceren.
- Fluvius betwist ook het argument m.b.t. de verwachte afname van het statutaire personeel. Fluvius stelt dat dit een voorbeeld is van “cherry picking”: de VREG houdt volgens Fluvius wel rekening met evoluties die de kosten kunnen verlagen, maar negeert evoluties die zullen leiden tot stijgende kosten, zoals de energietransitie. Fluvius geeft aan dat het gebruik van productiviteitsverbeteringen die Fluvius heeft bereikt om toekomstige efficiëntiedoelen vast te stellen, een perverse prikkel geeft, aangezien Fluvius hogere inkomsten had kunnen bekomen door de productiviteitsverbeteringen niet door te voeren. Tot slot stelt Fluvius dat de kostenverlagingen waarvan sprake ook in de historische kostentrend opgenomen zullen worden.

Fluvius geeft aan in het algemeen een voorkeur te hebben voor ex post indexeringsmechanismen i.p.v. ex ante mechanismen die geen garantie bieden dat Fluvius de kosten in verband met de inflatie van de inputprijzen kan recupereren, ook niet op middellange termijn. Fluvius stelt dat tarieven met vertraging toegepast zouden kunnen worden indien bepaalde indexen slechts met een vertraging beschikbaar zijn.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics³⁸. De consultant heeft in zijn advies aan de VREG zowel ex ante als ex post indexeringsmechanismen overwogen. Op basis van een uitgebreide analyse, toegelicht in par. 6 van zijn rapport, heeft Europe Economics de VREG geadviseerd om eerder ex ante dan ex post indexeringsmechanismen toe te passen. Fluvius geeft in zijn reactie aan dat alleen een ex post mechanisme de garantie biedt dat hij zijn kosten exact kan recupereren. Het klopt dat een ex post mechanisme het risico voor Fluvius m.b.t. volatiele inputprijzen verlaagt. Het risico verdwijnt echter niet, maar wordt naar de netgebruiker overgedragen. Europe Economics vindt het redelijk dat de distributienetbeheerders dit risico dragen.

Een ander argument dat Europe Economics in zijn rapport aanhaalt ter ondersteuning van een ex ante mechanisme is het feit dat indices dikwijls met significante vertraging beschikbaar zijn. Fluvius minimaliseert dit argument in zijn reactie door te stellen dat de tarieven in dat geval simpelweg met vertraging toegepast zouden kunnen worden. De VREG is het oneens met het feit dat dit een triviaal argument zou zijn. De meest recente data die Statbel heeft gepubliceerd (in september 2023) over het gemiddelde maandloon per beroepscategorie heeft betrekking op het jaar 2021. In de praktijk zou een ex-post correctie voor loonkosten bijgevolg pas met drie jaar vertraging in de tarieven verwerkt kunnen worden. Dit is slechts een beperkte verbetering t.o.v. een herziening iedere reguleringsperiode, die momenteel elke vier jaar plaatsvindt. Via de trendmethodiek weerspiegelen de tarieven vanaf 2025 reeds de evolutie van de loonkosten t.e.m. 2023. Met een ex post indexeringsmechanisme zouden de loonkosten van 2023 pas in 2026

³⁸ Europe Economics (2024), Our Response to Stakeholder Comments (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 3.

verwerkt worden in de tarieven. De VREG besluit dat Fluvius geen overtuigende argumenten aandraagt om ex post indexeringsmechanismen te overwegen.

M.b.t. het al dan niet indexeren van loonkosten, is Europe Economics het ten stelligste oneens met de bewering van Fluvius dat er een tegenstelling is in de adviezen die Europe Economics verschafte aan enerzijds de VREG en anderzijds Ofwat. Europe Economics adviseerde de VREG om eventueel, afhankelijk van zijn beoordeling van een aantal bijkomende overwegingen, een ex ante indexeringsmechanisme voor loonkosten toe te passen, terwijl hij aan Ofwat een ex-post mechanisme adviseerde. Het advies voor een ex ante mechanisme aan de VREG wordt o.a. afgeleid van een aantal aspecten die kunnen verschillen tussen de VREG en Ofwat, zoals de compatibiliteit met het bestaande reguleringskader (cfr. rapport Europe Economics par. 6.2.3) en praktische aspecten m.b.t. de publicatie van data (cfr. supra, rapport Europe Economics par. 6.2.1).

Het argument van Fluvius dat de vastgestelde verschillen tussen de voorspellingen van het Planbureau en de werkelijke loonsgroei net vóór een indexeringsmechanisme pleiten, is volgens de VREG alleen steekhoudend i.h.k.v. een ex post indexeringsmechanisme. Aangezien de VREG vasthoudt aan ex ante indexering (cfr. supra) blijft deze vaststelling voor de VREG een belangrijke motivatie om uiteindelijk geen RPE voor loonkosten in te voeren.

De VREG erkent dat de evolutie van statutair naar contractueel personeel op termijn in de historische kostentrend zal weerspiegeld worden, zoals Europe Economics aangeeft. De VREG grijpt echter niet in op de trendmethodiek zelf, maar neemt de evolutie waarvan sprake mee in zijn overweging om al dan niet een specifiek indexeringsmechanisme m.b.t. loonkosten in te voeren. Het zou volgens de VREG onjuist zijn om bij deze overweging de verwachte productiviteitsverbeteringen m.b.t. loonkosten te negeren. De VREG ontkent ten stelligste dat dit getuigt van “cherry picking”: zowel in de analyse van Europe Economics als in de tariefmethodologie in het algemeen wordt rekening gehouden met de energietransitie (cfr. de reactie van de VREG op zienswijzen 37 en 40). Europe Economics stelt tot slot dat het niet ongebruikelijk is voor regulatoren om efficiëntiedoelstellingen te herzien tussen reguleringsperiodes. Door rekening te houden met de personeelsevolutie bij de vaststelling van de efficiëntiedoelstelling veroorzaakt de VREG bijgevolg geen (bijkomende³⁹) perverse incentives.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.4 Zienswijze 34.

Zienswijze	Ex-post indexeringsmechanisme voor energiekosten
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

³⁹ De inkomensregulering van de VREG gebaseerd op historische kosten met nacalculatie iedere vier jaar veroorzaakt altijd een zekere mate van perverse incentives, analoog aan de verwante reguleringsmethoden met nacalculatie die veel andere regulatoren toepassen. Efficiëntiewinsten die de geregeerde onderneming tijdens een reguleringsperiode realiseert, worden namelijk via het proces van nacalculatie (deels) overgedragen naar de netgebruikers in de volgende reguleringsperiode.

Fluvius verzoekt om een ex post indexeringsmechanisme in te voeren voor energiekosten zodat Fluvius beschermd wordt tegen het risico van schommelende energieprijzen en de daaruit volgende schommelende kosten voor netverliezen. Als alternatief stelt Fluvius dat de VREG de netverliezen, in lijn met de regulatoren Brugel en CWaPE, als exogeen zou kunnen beschouwen.

Fluvius heeft ook bedenkingen bij de analyse van Europe Economics m.b.t. tot een eventuele RPE voor energiekosten. Fluvius vraagt zich af waarom Europe Economics enerzijds rekening houdt met de 'day ahead' prijzen voor energie om te beoordelen of er een RPE nodig zou zijn, maar anderzijds argumenteert dat deze dagprijzen niet representatief zijn voor de prijzen die Fluvius werkelijk betaalt. Fluvius verwijst ook naar het advies van Europe Economics aan Ofwat bij PR19 om geen indexatie voor energieprijzen toe te passen. Deze beslissing resulteerde in een tekort aan inkomsten voor waterbedrijven, waardoor Ofwat verplicht is het probleem aan te pakken via een aanpassing voor energieprijzen in de lopende prijsbeoordeling (PR24). Volgens Fluvius illustreert dit voorbeeld de gebreken van de methodologie van Europe Economics.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn reactie op de voorgaande zienswijze 33 m.b.t. zijn beslissing om, op advies van Europe Economics, geen ex post indexeringsmechanisme toe te passen. M.b.t. tot de vraag om netverliezen te beschouwen als exogene kosten verwijst de VREG naar zijn reactie op zienswijze 18.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan Europe Economics⁴⁰. De consultant verduidelijkt dat hij de dagprijzen voor energie als de best beschikbare proxy beschouwt voor de prijs die Fluvius betaalt en dat deze waarden bijgevolg een indicatie geven of er mogelijks een RPE voor energiekosten bestaat voor Fluvius. Wanneer een indexeringsmechanisme concreet toegepast zou worden, moet er echter een goede referentiewaarde zijn die aan strengere eisen voldoet dan louter een goede proxy zijn. Europe Economics oordeelt dat de dagprijzen niet voldoende aansluiten bij de werkelijke kosten van Fluvius om eventueel als basis te dienen voor een ex post indexeringsmechanisme. De VREG merkt bovendien op dat de dagprijzen voor energie in elk geval niet bruikbaar zijn i.h.k.v. een ex ante mechanisme aangezien ze niet lang genoeg op voorhand gekend zijn.

Europe Economics is het ook ten stelligste oneens met de bewering van Fluvius dat het voorbeeld van Ofwat zou aantonen dat zijn methodologie gebrekkig is. Europe Economics wijst op het feit dat de ongeziene schokken in energieprijzen t.g.v. de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis door geen enkele redelijke instantie voorzien hadden kunnen worden. Europe Economics stelt tot slot dat zijn aanpak m.b.t. RPE's door de Mededingingsautoriteit van het Verenigd Koninkrijk (CMA) onderschreven wordt: "We decide that EE's approach provides a reasonable balance between using RPEs when the evidence clearly demonstrates that it is necessary without over complicating the assessment, and therefore we use the same approach in our redetermination."

Samenvattend is Europe Economics het oneens met de zienswijze van Fluvius. De consultant past bijgevolg zijn advies aan de VREG niet aan. Op basis van deze zienswijze ziet de VREG dan ook geen reden om zijn geconsulteerde voorstel te wijzigen.

Conclusie

⁴⁰ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 3.

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.5 Zienswijze 35.

Zienswijze	Overige kosten onvoldoende onderzocht
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat Europe Economics in zijn RPE analyse de categorie ‘overige kosten’, waarop per definitie geen RPE toegepast kan worden, onvoldoende heeft onderzocht. Fluvius stelt dat het feit dat er veel kosten ondergebracht zijn in deze kostencategorie het gevolg is van de definitie van de vooropgestelde kostencategorieën door Europe Economics zelf. Volgens Fluvius is er nooit bijkomende info gevraagd over deze overige kosten, terwijl Fluvius dit wel heeft voorgesteld aan zowel de VREG als Europe Economics.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics die ten stelligste betwist dat zijn analyse onvolledig zou zijn⁴¹. De door hem voorgestelde kostencategorieën zijn niet ongebruikelijk in dergelijke oefeningen. Ter illustratie verwijst Europe Economics naar de recente tariefmethodologieën voor elektriciteits- en aardgasdistributie in het Verenigd Koninkrijk (RIIO-ED2 en RIIO-GD2), waarin de regulator Ofgem de volgende categorieën beschouwd in zijn RPE analyse: ‘algemene arbeid’, ‘gespecialiseerde arbeid’, ‘materialen’, ‘installaties en uitrusting’, ‘transport’ en ‘overige’. Verder geeft Europe Economics aan dat Fluvius tijdens het verloop van de studie voldoende mogelijkheden heeft gehad om kosten te heralloceren naar andere categorieën. De VREG merkt inderdaad op dat er tijdens de eerste fase van de studie uitgebreid overleg is gepleegd tussen de VREG, Europe Economics en Fluvius, specifiek over de toewijzing van kosten aan verschillende categorieën, en dat op aangeven van Fluvius de toewijzing van bepaalde kosten ook bijgestuurd is. De VREG ontkent dan ook ten stelligste dat hij geweigerd zou hebben bijkomende informatie van Fluvius te ontvangen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.6 Zienswijze 36.

Zienswijze	Conclusie dat frontier shift niet in kostentrend elektriciteit vervat zit, te veel gebaseerd op één distributienetbeheerder
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

⁴¹ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 3.

Fluvius stelt dat de analyse op basis waarvan de conclusie werd gemaakt dat de historische kostentrend (2019-2023) voor elektriciteit onvoldoende productiviteitsverbetering en aldus onvoldoende frontier shift omvat, in te grote mate gebaseerd is op één distributienetbeheerder, met name Fluvius Limburg, die als meest efficiënte distributienetbeheerder werd geïdentificeerd in 2019. Fluvius geeft aan dat er onvoldoende onderzocht is of Fluvius Limburg mogelijks een uitschieter is. Volgens Fluvius toont de analyse van Europe Economics namelijk aan dat de meeste distributienetbeheerders aanzienlijke productiviteitsverbeteringen gerealiseerd hebben. Fluvius verwijst hierbij naar tabel 3.3 in het rapport van Europe Economics, waaruit blijkt dat de eenheidskosten voor elektriciteit van Fluvius (over alle distributienetbeheerders samen) met 4,7% (kosten per gebruiker) en 4,4% (kosten per lengte) gedaald zijn. Fluvius stelt dat dit overeenstemt met een frontier shift van 1,1% per jaar. In dit kader wijst Fluvius ook op het feit dat de eenheidskostentrends in hoofdstuk 3 van het rapport van Europe Economics niet lijken te stroken met die in hoofdstuk 8.

Reactie op de zienswijze

De conclusie van Fluvius lijkt deels ingegeven door een foutieve interpretatie van de resultaten van Europe Economics. De eenheidskostentrends in hoofdstuk 3 worden namelijk niet gecorrigeerd voor de door de VREG opgelegde besparingen i.h.k.v. de fusie van de voormalige werkmaatschappijen Eandis en Infrac tot Fluvius, terwijl de eenheidskostentrends in hoofdstuk 8 wel gecorrigeerd worden voor deze fusiebesparingen. De productiviteitsverbeteringen t.g.v. de fusie, waarvan de VREG veronderstelt dat ze volledig gerealiseerd zullen zijn tegen eind 2024⁴², zijn eenmalige productiviteitsverbeteringen t.g.v. schaalvoordelen. Omdat dergelijke efficiëntiewinsten niet replicerbaar zouden zijn voor Fluvius in de volgende reguleringsperiode brengt de VREG een correctie aan op de historische kostentrend 2019-2023 (cfr. par. 5.2.1.1.3 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028). Aangezien Europe Economics moet beoordelen of de frontier shift mogelijks in de trend vervat zit, dient hij op dezelfde manier rekening te houden met de fusiebesparingen. De conclusies die Fluvius trekt uit de eenheidskostentrends van hoofdstuk 3 zijn bijgevolg niet relevant i.h.k.v. de beoordeling van de frontier shift en de analyse van Europe Economics.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan Europe Economics⁴³. De consultant is het oneens met de bewering van Fluvius dat er onvoldoende rekening werd gehouden met mogelijke uitschieters. In de analyse op basis waarvan Europe Economics besluit dat de frontier shift wél vervat zit in historische kostentrend (2019-2023) voor gas, heeft de consultant Sibelgas expliciet aangeduid als een uitschieter. Bovendien heeft Europe Economics verschillende sensitiviteiten uitgevoerd, o.a. een analyse o.b.v. de jaren 2020-2023. Ook in 2020 bleek Fluvius Limburg de meest efficiënte distributienetbeheerder en bovendien besluit Europe Economics dat de frontier shift niet in de kostentrend 2020-2023 vervat zit. Europe Economics heeft tot slot de efficiëntie van alle distributienetbeheerders over de periode 2019-2023 opgevolgd. In alle jaren bleek Fluvius Limburg de meest efficiënte distributienetbeheerder, behalve in 2023 waar hij als tweede rangschikte. De consultant past bijgevolg zijn advies aan de VREG niet aan. Op basis van deze zienswijze ziet de VREG dan ook geen reden om zijn geconsulteerde voorstel te wijzigen.

Conclusie

⁴² Merk op dat de VREG, zoals hij toelicht in randnummer 84 van het geconsulteerde voorstel voor de tariefmethodologie 2025-2028, op het moment van beslissing over de tariefmethodologie 2025-2028 niet kan oordelen of de opgelegde besparingen al dan niet werkelijk behaald zijn en dit aangezien de VREG de distributienetbeheerder tot eind 2024 de tijd heeft gegeven om de opgelegde fusiebesparingen te realiseren.

⁴³ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 5.

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.7 Zienswijze 37.

Zienswijze	Conclusie dat frontier shift niet in kostentrend elektriciteit vervat zit, houdt geen rekening met toekomstgerichte kostendruk
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de analyse op basis waarvan de conclusie werd gemaakt dat de historische kostentrend voor elektriciteit (2019-2023) onvoldoende productiviteitsverbetering en aldus onvoldoende frontier shift omvat, onvolledig is. Fluvius geeft aan dat de stijging van de kosten in 2023 een grote impact heeft op de conclusie van Europe Economics en dat de consultant onvoldoende onderzocht heeft wat de onderliggende redenen zijn van deze stijging. Fluvius wijst op verschillende oorzaken van de stijgende kosten in 2023, die volgens hem geen verband houden met efficiëntie:

- Het recente gestarte investeringstraject i.h.k.v. de energietransitie, met onder andere netverzwaringen, -versterkingen, nieuwe aansluitingen, nieuwe initiatieven rond digitalisering.
- De sterke stijging van de energiekosten (vnl. netverliezen) in 2023 t.g.v. de energiecrisis.
- De uitrol van de digitale meters die een grote stijging van de kosten in 2020-2022 veroorzaakte.
- De behandelingskosten i.h.k.v. de openbardienstverplichtingen, opgelegd aan de distributienetbeheerders (o.a. het uitbetalen van premies voor rationeel energiegebruik), die gestegen zijn o.w.v. de introductie van nieuwe premies.

Fluvius stelt ten eerste dat de in aanmerking genomen outputs (aantal gebruikers en netwerk lengte) onvoldoende de activiteiten weerspiegelen die de distributienetbeheerders ondernemen in verband met de energietransitie, terwijl deze activiteiten wel de kosten doen stijgen (cfr. supra). Als deze kostendruk niet in rekening wordt gebracht in combinatie met de juiste outputs, wordt de productiviteit van deze distributienetbeheerders volgens Fluvius onderschat. Fluvius stelt enkele bijkomende outputs voor waarmee Europe Economics zou kunnen rekening houden: uitrol van digitale meters, de bijbehorende aansluitingen, versterking/verzwaring van het net, extra distributiecabines, aantal PV-installaties, aantal dossiers premies, etc. Als alternatief stelt Fluvius een werkwijze voor waarbij Europe Economics zijn volgens Fluvius “traditionele” outputs behoudt, maar verder alleen rekening houdt met “business as usual” kosten, o.a. door de kosten van de digitale meter uitrol en de bijkomende investeringen t.g.v. de energietransitie buiten beschouwing te laten.

Fluvius stelt daarnaast dat Europe Economics bijkomend onderzoek had moeten voeren naar de onderliggende oorzaken van kostentrends. Fluvius verwijst in dit kader naar par. 3.6 van het rapport van Europe Economics, waarin de consultant concludeert dat er tal van problemen zijn met de door Fluvius aangeleverde data, waaronder een gebrekkige consistentie doorheen de tijd. Volgens Fluvius hadden deze conclusies omgezet moeten worden in bijkomende analyse.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics⁴⁴. De consultant is het oneens met de zienswijze van Fluvius dat de outputs in zijn analyse te beperkt zijn en geen rekening houden met de energietransitie. Europe Economics stelt dat de investeringen in het distributienet ook zullen leiden tot een toename van de lengte van het net en nieuwe aansluitingen. Een passage uit het rapport van Oxera (in opdracht van Fluvius) bevestigt deze stelling: *“The activities, or energy transition cost drivers, considered by CWaPE were those that either related to network growth (number of new connections, increased network length, and number and cumulative power of new substations) or increases in peak demand.”*⁴⁵

Europe Economics is het verder oneens met verschillende output-variabelen die Fluvius voorstelt, zoals metervervangingen (inclusief de vervanging van analoge meters door meer geavanceerde digitale meters) en versterking/verzwaring van het distributienet. Dergelijke parameters weerspiegelen activiteiten die de distributienetbeheerders uitvoeren en zijn bijgevolg eerder inputs dan outputs die geleverd worden aan distributienetgebruikers. M.b.t. de digitale meter-uitrol wijst Europe Economics bovendien op het feit dat digitale meters ook tot aanzienlijke besparingen leiden voor de distributienetbeheerders, bijvoorbeeld i.h.k.v. meteropnames, die de bijkomende investeringskosten minstens gedeeltelijk zullen compenseren. Tot slot wijst Europe Economics op het belang van het beperken van het aantal output-variabelen bij een ‘data envelopment analysis’ (DEA). De nauwkeurigheid van DEA voor het bepalen van een efficiënte onderneming vermindert namelijk met het aantal gebruikte output-variabelen.

Aangezien de output-variabelen van Europe Economics weldegelijk beïnvloed worden door de energietransitie, zou het volgens Europe Economics ook niet correct zijn om de kosten t.g.v. de energietransitie buiten beschouwing te laten in zijn analyse. Ook energiekosten, zoals netverliezen, kunnen volgens Europe Economics niet uitgesloten worden van de analyse. Aangezien Europe Economics in zijn analyse reële kosten beschouwt door de endogene kosten te “deflateren” volgens de CPI, zou de productiviteit van Fluvius in 2019-2023 overschat worden wanneer de oorzaak van de hoge inflatie in 2022 en 2023, nl. de stijging van de energiekosten, uit de analyse gehaald zou worden.

De VREG vindt de stelling van Fluvius dat Europe Economics o.b.v. de bevindingen in par. 3.6 bijkomend onderzoek zou moeten voeren naar de onderliggende oorzaken van de kostentrends in zijn analyse m.b.t. de frontier shift opmerkelijk. De conclusies van Europe Economics wijzen net op het feit dat het niet mogelijk was om bijkomende analyses, bijvoorbeeld inzake productiviteit, uit te voeren met de granulaire data die Europe Economics in hoofdstuk 3 van zijn rapport geanalyseerd heeft. Europe Economics en de VREG stelden o.b.v. de analyse in hoofdstuk 3 en de daaruit volgende discussies met Fluvius vast dat de kostentrends per activiteit soms vertekend werden door inconsistente rapportering van Fluvius, deels veroorzaakt door de ingebruikname van een nieuw controlling model in 2020 en de bijstellingen aan dat model in de daaropvolgende jaren. Dit was één van de redenen voor Europe Economics om in zijn analyse over de frontier shift geen gebruik te maken van de granulaire data uit hoofdstuk 3, maar enkel de totale kosten per distributienetbeheerder te beschouwen. De aanbevelingen van Europe Economics zijn dan ook gericht op het verhogen van de betrouwbaarheid en bruikbaarheid van toekomstige rapporteringen door Fluvius, die zo bijkomende, meer gedetailleerde analyses zouden toelaten.

⁴⁴ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 5.

⁴⁵ Oxera (2024), A review of Europe Economics' proposals on indexation and efficiency incentives, p. 69.

Samenvattend is Europe Economics het oneens met de zienswijze van Fluvius. De consultant past bijgevolg zijn advies aan de VREG niet aan. Op basis van deze zienswijze ziet de VREG dan ook geen reden om zijn geconsulteerde voorstel te wijzigen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.8 Zienswijze 38.

Zienswijze	De VREG legt onhaalbare 'inhaal' efficiëntiedoelstellingen op
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens Fluvius suggereert Europe Economics' analyse van de frontier shift dat de distributienetbeheerders aanzienlijke inhaal efficiëntieverbeteringen gerealiseerd hebben. Fluvius leidt dit af uit het feit dat Europe Economics concludeert dat de elektriciteitsdistributienetbeheerders geen frontier shift gerealiseerd hebben terwijl de eenheidskosten van diezelfde distributienetbeheerders wel gedaald zijn. Fluvius stelt dat de VREG, door toepassing van de historische kostentrend die de vermeende inhaal efficiëntieverbeteringen omvat, veronderstelt dat deze inhaalbewegingen replicerbaar zullen zijn, terwijl dit volgens Fluvius niet het geval is.

Reactie op de zienswijze

De zienswijze van Fluvius lijkt ingegeven door een foutieve interpretatie van de resultaten van Europe Economics. Zoals toegelicht in de reactie op zienswijze 36, omvatten de eenheidskostentrends in hoofdstuk 3 van het rapport van Europe Economics ook de fusiebesparingen waarvan de VREG veronderstelt dat ze gerealiseerd zijn in de periode 2019-2023. Het verschil tussen de productiviteitsverbeteringen die de kostentrends in hoofdstuk 3 zouden suggereren en de productiviteitsverbeteringen die Europe Economics in zijn analyse m.b.t. de frontier shift in hoofdstuk 8 vaststelt zijn dus geen 'catch-up' productiviteitsverbeteringen zoals Fluvius aangeeft, maar eerder productiviteitsverbeteringen o.w.v. schaalvoordelen.

De VREG heeft de zienswijze voorgelegd aan Europe Economics⁴⁶. De consultant onderschrijft bovenstaande reactie van de VREG en stelt hierbij expliciet dat zijn analyse in hoofdstuk 8 aantoonde dat de distributienetbeheerders in de periode 2019-2023 géén significante productiviteitsverbeteringen gerealiseerd hebben.

Aangezien de VREG een correctie aanbrengt op de historische kostentrend voor de opgelegde fusiebesparingen, houdt de VREG, in tegenstelling tot wat Fluvius beweert in zijn zienswijze, wél rekening met het feit dat dergelijke besparingen (o.w.v. schaalvoordelen) niet replicerbaar zijn.

Conclusie

⁴⁶ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 5.

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.9 Zienswijze 39.

Zienswijze	Geen frontier shift toepassen op normatieve kapitaalkostvergoeding
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat het onaanvaardbaar is om bovenop een normatief bepaalde kapitaalkostvergoeding een frontier shift efficiëntiedoelstelling op te leggen. Fluvius verwijst naar de bijlage 2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028, waarin de VREG toelicht dat de normatieve wacc afgeleid is uitgaande van een distributienetbeheerder die zich op efficiënte wijze weet te financieren en tot doel heeft de distributienetbeheerders tot kostenefficiëntie te stimuleren. Volgens Fluvius impliceert het opleggen van een frontier shift, die toegepast wordt op zijn totale kostenbasis, dat hij zich moet financieren op een meer kostenefficiënte wijze dan de ‘efficiënte distributienetbeheerder’ die de VREG beschouwt ter bepaling van de wacc. Fluvius verzoekt daarom om de frontier shift niet toe te passen op zijn kapitaalkosten.

Reactie op de zienswijze

Europe Economics stelt in par. 7.1 van zijn rapport dat het passend is om een frontier shift, afgeleid o.b.v. ‘Total Factor Productivity’ (TFP) toe te passen op de totale endogene kostenbasis van de distributienetbeheerders, inclusief de kapitaalkosten, en dit aangezien TFP alle factoren van productie omvat. Deze aanpak is bovendien in lijn met de aanpak die de VREG in de tariefmethodologie 2021-2024 hanteert.

Een frontier shift productiviteitsverbetering dient geïnterpreteerd te worden als een productiviteitsverbetering die de meest efficiënte bedrijven van hun soort (bedrijven ‘op de frontier’) kunnen realiseren. Dergelijke productiviteitsverbetering wordt gerealiseerd, o.a. via technologische vooruitgang, zonder enige vorm van schaalvoordelen of zogenaamde ‘catch-up’ efficiëntiewinsten die minder efficiënte bedrijven kunnen realiseren door de frontier bedrijven bij te benen. Vanzelfsprekend financiert een bedrijf dat behoort tot de meest efficiënte bedrijven van zijn soort zich reeds op de meest efficiënte wijze. Bijgevolg is de frontier shift ook realiseerbaar voor een onderneming met een kapitaalkost die overeenstemt met het uitgangspunt dat de VREG beschouwt ter bepaling van de normatieve kapitaalkostvergoeding.

De VREG heeft de zienswijze ook voorgelegd aan Europe Economics⁴⁷. Hij onderschrijft bovenstaande reactie van de VREG. Europe Economics benadrukt bovendien dat de frontier shift toegepast wordt op de kapitaalkostvergoeding (RAB x wacc) en niet alleen op de wacc. Een frontier shift toegepast op de kapitaalkostvergoeding impliceert dus niet, zoals Fluvius stelt, dat de vergoeding voor Fluvius onder het door de VREG vastgestelde niveau (van de wacc) zakt, maar reflecteert eerder dat een productiviteitsverbetering Fluvius zou toelaten om een hogere output te realiseren uit dezelfde hoeveelheid kapitaal, arbeid of andere intermediaire productiefactoren.

⁴⁷ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 4.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.10 Zienswijze 40.

Zienswijze	Geen onhaalbare frontier shift opleggen in de context van de energietransitie
Belanghebbende	Fluvius, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten), Gazelco

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius geeft aan dat o.w.v. de energietransitie en de bijhorende investeringen die de distributienetbeheerders moeten realiseren, hun kosten significant zullen stijgen gedurende de regulatoire periode. Fluvius stelt daarnaast dat de frontier shift doelstelling van 1,1% voortkomt uit een vergelijking met sectoren die niet geconfronteerd werden met een noodzaak om te investeren op de schaal waarop de distributienetbeheerders dat in de komende periode moeten doen. De analyse van Europe Economics vormt volgens Fluvius daarom geen draagkrachtig motief voor een 'frontier shift' van 1,1% voor elektriciteit. Verder stelt Fluvius dat het in deze context kennelijk onredelijk is om een frontier shift doelstelling van 1,1% aan de distributienetbeheerders op te leggen en dat de VREG zijn beslissing niet op alle relevante feiten gebaseerd heeft. Tot slot stelt Fluvius dat de VREG via de frontier shift het tarifaire richtsnoer schendt dat bepaalt dat de tarieven een afspiegeling zijn van de werkelijk gemaakte kosten, voor zover deze overeenkomen met die van een efficiënte vergelijkbare entiteit of activiteit (art. 4.1.32, § 1, 5°, Energiedecreet). Fluvius argumenteert hierbij dat geen enkele efficiënte of vergelijkbare entiteit, wanneer zij geconfronteerd wordt met een dergelijke stijging van de kosten (t.g.v. de investeringsgolf waarvan sprake), "in diezelfde periode een besparing van 1,1%" kan realiseren.

Fluvius verwijst in dit kader naar een uitspraak van het Nederlandse College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) van 4 juli 2023 (ECLI:NL:CBB:2023:321). Het CBB heeft geoordeeld dat de Nederlandse energieregulator ACM voor de berekening van de 'productiviteitsverandering' een te lange periode (nl. 2006-2020) als uitgangspunt had genomen, die gelet op de energietransitie niet representatief was. De energietransitie heeft volgens het CBB een situatie gecreëerd waarin de netbeheerders investeringen moeten doen die zich niet onmiddellijk vertalen in evenredige outputstijgingen, waardoor de productiviteit de afgelopen jaren is gedaald. Het ACM diende de productiviteitsverandering daarom te berekenen o.b.v. een recentere periode, nl. 2017-2021.

Verder bespreekt Fluvius de efficiëntiedoelstellingen die recent vastgesteld zijn door verschillende andere regulatoren in Europa. Fluvius geeft aan dat meerdere regulatoren (CWaPE, Brugel, E-Control, ACM, Energiavirasto) een efficiëntiedoelstelling aanzienlijk onder de 1,1% hebben vastgesteld met als rechtvaardiging o.a. 'hogere dan verwachte kosten', 'nieuwe investeringen en langzamere ontwikkeling van traditionele output' en 'aanzienlijke onzekerheid'. Er zijn ook regulatoren die een efficiëntiedoelstelling alleen op operationele kosten toepassen (Brugel en CRU). Fluvius stelt dat de meeste regulatoren bovendien rekening houden met de extra uitgaven t.g.v. de energietransitie via bijkomende mechanismen in hun tariefmethodologie, zoals uitbreidings- of groeifactoren, onzekerheidsmechanismen, investeringsbudgetten, etc. Zo stelt Fluvius dat Ofgem, die een frontier shift doelstelling van 1% per jaar vaststelde vergelijkbaar met

het voorstel van de VREG, expliciet rekening houdt met toekomstige kostendruk in zijn analyse, inclusief kosten die verband houden met de energietransitie. In de praktijk betekende dit dat de uitgavenvergoedingen van de distributienetbeheerders in het Verenigd Koninkrijk met gemiddeld 17% toenamen in de komende reguleringsperiode ten opzichte van de uitgaven in de voorgaande perioden.

VVSG pleit om geen onhaalbare doelstellingen m.b.t. productiviteit op te leggen, zeker in periodes waarin grote investeringen dienen te gebeuren. Ook Gazelco vreest dat de voorgestelde 1,1% een gevaar vormt voor de toekomst van Fluvius als gezond bedrijf.

Reactie op de zienswijze

De VREG erkent dat er verschillende regulatoren zijn die lagere efficiëntiedoelstellingen toepassen, maar er zijn, zoals Fluvius zelf aanhaalt, ook regulatoren, nl. Ofgem en CRU, die een gelijkaardige doelstelling van 1% hanteren. Deze doelstelling is bovendien gebaseerd op een analyse van 'Total Factor Productivity' (TFP) gebruikmakend van de EU KLEMS dataset, gelijkaardig aan de aanpak van Europe Economics. Uit de voorbeelden van Fluvius blijkt dat sommige andere regulatoren, die nu een lagere efficiëntiedoelstelling toepassen, in het recente verleden ook doelstellingen van rond de 1% (E-Control) of zelfs ruim boven de 1% (Energivirasto) hanteerden. De VREG concludeert bijgevolg dat zowel de door Europe Economics gehanteerde methodologie als de uiteindelijke efficiëntiedoelstelling niet onredelijk zijn wanneer de vergelijking wordt gemaakt met beslissingen van regulatoren in andere Europese landen.

Fluvius stelt echter dat, zowel de regulatoren die lagere efficiëntiedoelstellingen hanteren als de regulatoren met gelijkaardige doelstellingen, mechanismen hebben geïntroduceerd in hun tariefmethodologie, dikwijls volledig losstaand van eventuele efficiëntiedoelstellingen, om bijkomende inkomsten te voorzien voor de distributienetbeheerders i.h.k.v. de energietransitie. Fluvius suggereert bijgevolg dat door introductie van dergelijke mechanismen het wel redelijk is voor regulatoren om een efficiëntiedoelstelling in te voeren. Bondig samengevat is de zienswijze van Fluvius aldus dat de VREG in zijn tariefmethodologie onvoldoende rekening houdt met de energietransitie. De VREG betwist deze zienswijze ten stelligste. Fluvius negeert namelijk de mechanismen die in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie van de VREG aanwezig zijn:

- Zoals de VREG uitgebreid toelicht in par. 5.2.1.1 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 worden de inkomsten van de distributienetbeheerders op objectieve en transparante wijze bepaald o.b.v. een lineaire extrapolatie van de kosten van de distributienetbeheerders uit het recente verleden (d.i. de zogenaamde trendmethodologie). Ook de kosten van de energietransitie worden opgenomen in de historische kostentrend en zorgen op die manier voor hogere inkomsten voor de distributienetbeheerders. De hogere kosten in 2023 t.g.v. de energietransitie, waarnaar Fluvius o.a. in zienswijze 37 verwijst, maken reeds onderdeel uit van de historische kostentrend 2019-2023 die de VREG hanteert ter bepaling van de toegelaten inkomens in 2025-2028. De VREG stelt dan ook vast dat de stijging van de kosten in 2023 t.o.v. eerdere jaren een opwaartse druk geeft op de historische kostentrend 2019-2023 en bijgevolg tot gevoelig hogere inkomsten leidt in de reguleringsperiode 2025-2028. Ook Europe Economics bevestigt dat de trendmethodologie rekening houdt met de kosten t.g.v. de energietransitie⁴⁸. Het feit dat Fluvius spreekt over een "besparing van 1,1%" die niet realiseerbaar is in een context van stijgende kosten is dan ook misleidend: de frontier shift

⁴⁸ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 2.

- van 1,1% veronderstelt een productiviteitsverbetering van 1,1% t.o.v. de kostenbasis van Fluvius, maar dat impliceert geenszins een daling van de kosten met 1,1%. De VREG gebruikt (naast een inflatiefactor) namelijk niet alleen een x'' -factor (de frontier shift), maar ook een x -factor (de helling van de historische kostentrend) om de evolutie van de endogene toegelaten inkomens te bepalen. Deze x -factor weerspiegelt de algemene evolutie van de kostenbasis van Fluvius, en capteert o.a. de effecten van de energietransitie, terwijl de x'' -factor een stimulans geeft om productiviteitsverbeteringen te realiseren. Als de x -factor hoger is dan de x'' -factor (frontier shift), dan stijgen de reële toegelaten inkomens van de distributienetbeheerders gedurende de reguleringsperiode.
- De VREG erkent dat er via het mechanisme van de trendmethodologie een vertraging kan zijn tussen het moment dat een kost wordt gemaakt en zijn recuperatie via een opbrengst uit de periodieke distributienettarieven (cfr. randnummer 81 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028). Daarom integreerde de VREG reeds in de tariefmethodologie 2021-2024 de mogelijkheid voor de distributienetbeheerders om een voorschot op toekomstige endogene inkomsten aan hun toegelaten inkomen toe te voegen, hetgeen vervolgens in de toekomst door de distributienetbeheerder moet teruggegeven worden. Naast een voorschot ten gevolge van veranderingen in de wetgeving kan een distributienetbeheerder in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 ook een voorschot aanvragen voor dossiers gerelateerd aan het proactieve investeringsbeleid voor elektriciteit. Dit bijkomend mechanisme is dus expliciet bedoeld om op korte termijn bijkomende inkomsten te voorzien i.h.k.v. de energietransitie.

Zoals hierboven toegelicht, hanteert de VREG verschillende mechanismen om enerzijds productiviteitsverbeteringen en anderzijds de algemene evolutie van de kostenbasis te integreren in de toegelaten inkomens van de distributienetbeheerders. De VREG acht het belangrijk om beide zaken van elkaar te scheiden. De VREG begrijpt dat de distributienetbeheerders voldoende inkomsten moeten hebben wanneer ze nieuwe activiteiten of een grotere hoeveelheid van dezelfde activiteiten moeten uitvoeren t.g.v. de energietransitie, tenminste voor zover deze inkomsten dienen ter vergoeding van hun efficiënte kosten (cfr. art. 4.1.32, § 1, 5°, Energiedecreet). Ook voor nieuwe of bijkomende activiteiten dient de distributienetbeheerder aldus efficiënt te werken en steeds op zoek te gaan naar nieuwe manieren om de productiviteit te verhogen. De x -factor weerspiegelt bijgevolg de toename (of afname) in hoeveelheid activiteiten, terwijl de x'' -factor de mogelijke productiviteitsverbeteringen op álle (oude en nieuwe) activiteiten weerspiegelt. De VREG betwist dan ook dat zijn voorstel voor de frontier shift niet in lijn zou liggen met art. 4.1.32, § 1, 5° van het Energiedecreet.

De frontier shift wordt door Europe Economics afgeleid van de historische productiviteitsverbetering van competitieve bedrijven in gelijkaardige sectoren. Omdat de activiteiten van de distributienetbeheerders i.h.k.v. de energietransitie niet fundamenteel verschillen van de activiteiten die de distributienetbeheerders vóór de energietransitie uitvoerden – het verschil zit voornamelijk in het volume van bepaalde activiteiten – is er geen overtuigend argument om een andere vergelijkingsbasis te nemen voor beide situaties. Aldus is er volgens de VREG geen overtuigend argument om te stellen dat de ruimte voor productiviteitsverbetering fundamenteel verschilt tussen beide situaties en is er bovendien geen overtuigend argument om de methodologie die Europe Economics heeft toegepast fundamenteel te herzien. Bij wijze van voorbeeld: wanneer een distributienetbeheerder door toepassing van een nieuwe technologie $x\%$ kan besparen bij de vervanging van een oude kabel, zal hij ook $x\%$ kunnen besparen wanneer hij meerdere oude kabels moet vervangen.

Fluvius verwijst in dit kader naar een uitspraak van het CBB die ACM heeft opgelegd om zijn werkwijze ter bepaling van de ‘productiviteitsverandering’ voor distributienetbeheerders te wijzigen i.h.k.v. de energietransitie. De productiviteitsverandering die ACM toepast in zijn tariefmethodologie voor distributienetbeheerders wordt echter afgeleid o.b.v. een methodologie die sterk verschilt van de aanpak van Europe Economics. De productiviteitsverandering wordt namelijk afgeleid van de historische evolutie van de eenheidskosten (kosten per eenheid output) van de Nederlandse distributienetbeheerders zelf, terwijl Europe Economics zich baseert op competitieve bedrijven in vergelijkbare sectoren. De aanpak van ACM is in die zin enigszins vergelijkbaar met de trendmethodologie van de VREG, met dat verschil dat de VREG trends van absolute kosten beschouwt, terwijl ACM trends van eenheidskosten beschouwt. De uitspraak van het CBB heeft ACM gedwongen om zijn trend te baseren op de laatste vijf jaar (nl. 2017-2021) om de kosten t.g.v. de energietransitie beter te weerspiegelen, in lijn met de tijdsperiode die de VREG beschouwt voor zijn historische kostentrend, nl. 2019-2023. Zoals in bovenstaande paragrafen toegelicht, capteert de historische kostentrend van de VREG reeds de bijkomende kosten t.g.v. de energietransitie. In tegenstelling tot de methodologie die ACM toepast voor distributienetbeheerders, gebruikt ACM wel een TFP analyse, vergelijkbaar met die van Europe Economics, voor de bepaling van de efficiëntiedoelstelling voor transmissienetbeheerders. De VREG merkt op dat deze werkwijze niet in vraag werd gesteld of gewijzigd. De VREG besluit dat de uitspraak van het CBB in Nederland m.b.t. het wijzigen van de methode ter bepaling van de ‘productiviteitsverandering’ voor distributienetbeheerders niet direct relevant is in de beoordeling van de aanpak die de VREG heeft gehanteerd, gegeven de fundamentele verschillen tussen beide methoden.

Op basis van bovenstaande redenering ziet de VREG geen reden om aan te nemen dat de voorgestelde productiviteitsverbetering, in combinatie met de andere mechanismen in de tariefmethodologie, onhaalbaar zou zijn voor Fluvius, de financiële gezondheid van Fluvius zou schaden of Fluvius zou dwingen om zijn investeringen terug te schroeven. De argumenten van de stakeholders zijn op dit vlak eerder speculatief, zonder enige vorm van kwantitatieve onderbouwing, en aldus weinig overtuigend. Desalniettemin heeft de VREG aan de hand van zijn financieel model zorgvuldig nagekeken of de tariefmethodologie in zijn geheel, inclusief de voorgestelde frontier shift van 1,1% voor elektriciteitsdistributienetbeheerders, de distributienetbeheerders toelaat om noodzakelijke investeringen uit te voeren en ook de toegang tot kapitaal mogelijk te maken. Voor verdere details over dit financieel model en de bijhorende analyses van de VREG en The Brattle Group wordt verwezen naar de zienswijze 9. Zoals toegelicht in zijn reactie op zienswijze 9, besluit de VREG o.b.v. zijn financieel model dat de distributienetbeheerders in staat moeten zijn om de noodzakelijke investeringen uit te voeren. De VREG is het bijgevolg ten stelligste oneens met de stelling dat de door VREG voorgestelde frontier shift onhaalbaar zou zijn of de distributienetbeheerders tot lagere investeringen dwingt.

Samenvattend is de VREG het oneens met de stelling van Fluvius dat de frontier shift op onzorgvuldige wijze vastgesteld is. Het voorstel van de VREG is gebaseerd op het advies van een expert ter zake, die een uitgebreide studie heeft uitgevoerd om de frontier shift doelstelling af te leiden⁴⁹. Fluvius heeft in deze en bovenstaande zienswijzen uitgebreid gereageerd op de studie van Europe Economics en het frontier shift voorstel van de VREG, ondersteund door zijn consultant Oxera. De VREG heeft de reactie van Fluvius, inclusief het rapport van Oxera, integraal gedeeld met Europe Economics. Vervolgens heeft Europe Economics gereageerd op alle bemerkingen van Fluvius en Oxera. Europe Economics besluit ten slotte dat geen van de zienswijzen van Fluvius en Oxera hem ertoe aanzetten om zijn advies aan de VREG aan te

⁴⁹ Europe Economics (2024), Indexation and Efficiency Incentives for Electricity and Natural Gas Distribution in the Regulatory Period from 2025, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_indexation_and_efficiency_incentives.pdf

passen⁵⁰. Het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 bevat bovendien verschillende mechanismen die de distributienetbeheerders toelaten om de noodzakelijke investeringen i.h.k.v. de energietransitie uit te voeren. Dit laatste wordt bevestigd door de analyses die de VREG a.d.h.v. zijn financieel model heeft uitgevoerd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.6.11 Zienswijze 41.

Zienswijze	Frontier shift doelstelling is te laag
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens Febeliec is de opgelegde frontier shift van 0,011% voor elektriciteit en van 0,0% voor aardgas een te lage doelstelling. Febeliec vraagt daarom een onderbouwde argumentatie voor dit voorstel en een permanente opvolging van dit aspect.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de frontier shift doelstelling voor elektriciteit geen 0,011% bedraagt, maar wel 1,1%. Zoals blijkt uit de vergelijking met efficiëntiedoelstellingen vastgesteld door regulatoren in naburige regio's en landen, die Fluvius heeft uitgevoerd als onderdeel van zijn consultatiereactie (cfr. zienswijze 40), worden er door verschillende regulatoren lagere doelstellingen gehanteerd.

Ook voor aardgasdistributie heeft Europe Economics in zijn studie voor de VREG een frontier shift doelstelling van 1,1% geïdentificeerd. Door de specifieke trendmethodologie die de VREG toepast, is het echter mogelijk dat, wanneer de distributienetbeheerders in de historische referentieperiode productiviteitsverbeteringen gerealiseerd hebben in lijn met de vastgestelde doelstelling, deze productiviteitsverbeteringen reeds opgenomen zijn in de historische kostentrend en bijgevolg in de x-factor die de VREG toepast. Als de VREG in dat geval bovenop de x-factor ook een frontier shift zou opleggen via de x''-factor, dan zou hij dezelfde productiviteitsverbetering tweemaal opleggen.

De VREG heeft Europe Economics, een expert ter zake, gevraagd om na te gaan of de frontier shift al dan niet in de historische kostentrend vervat zit. Op basis van een uitgebreid statistisch onderzoek, beschreven in hoofdstuk 8 van zijn rapport⁵¹, heeft Europe Economics vastgesteld dat de frontier shift níet vervat zit in de historische kostentrend voor elektriciteit, maar wel vervat zit in de historische kostentrend voor aardgas. Daarom heeft de VREG in zijn geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 geen frontier shift doelstelling voor aardgas opgenomen. De VREG is van oordeel dat zijn voorstel gebaseerd is op een goed onderbouwde argumentatie en

⁵⁰ Europe Economics response to stakeholder comments on efficiency and indexation (bijlage 1 bij dit consultatieverslag), par. 1.

⁵¹ Europe Economics (2024), Indexation and Efficiency Incentives for Electricity and Natural Gas Distribution in the Regulatory Period from 2025, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_indexation_and_efficiency_incentives.pdf

kan uit de zienswijze niet afleiden wat er concreet aan dit onderzoek of aan de tariefmethodologie zou moeten aangepast worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.7 Zienswijzen m.b.t. regulatoire boekhoudkundige voorschriften

4.7.1 Zienswijze 42.

Zienswijze	Kostentoe wijzing dochterondernemingen valt buiten scope methodenota
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de methodenota (cfr. par. 8.7 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028) zich dient te beperken tot een gedetailleerde beschrijving van het controllingmodel van enkel Fluvius en dat bijgevolg een gedetailleerde beschrijving van de wijze waarop de kosten en opbrengsten binnen de dochterondernemingen verdeeld worden, buiten de scope van de methodenota valt.

Reactie op de zienswijze

De VREG begrijpt dat Fluvius niet kan rapporteren over de kostentoe wijzing binnen de dochterondernemingen aangezien zij niet binnen het controllingmodel van Fluvius vallen. De VREG past dan ook de formulering aan zodat alleen een gedetailleerde omschrijving van de kostentoe wijzing binnen Fluvius SO en Fluvius OV gevraagd wordt. De VREG verwacht wel dat de methodenota inzicht verschaft in hoe de kosten aangerekend vanuit de dochterondernemingen verdeeld worden over de verschillende distributienetbeheerders en activiteiten binnen Fluvius. De VREG verwacht ook dat de methodenota de activiteiten van de dochterondernemingen beschrijft, zodoende inzicht te bieden in de samenstelling van de aangerekende kosten.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. De formulering “gelieerde (dochter)ondernemingen” in de volgende passage van randnummer 319 van het geconsulteerde voorstel wordt vervangen door “gelieerde ondernemingen”:

“Een beschrijving die getrouw de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan vanaf het registreren van alle kosten en opbrengsten m.b.t. alle mensen en middelen die ingezet worden voor zowel gereguleerde als niet-gereguleerde activiteiten bij de werkmaatschappij en gelieerde (~~dochter~~)ondernemingen tot en met het finaal toewijzen van deze kosten en opbrengsten aan de activiteiten en functiegebieden van de distributienetbeheerders weergeeft,

inclusief o.a. een toelichting over en verantwoording van de gehanteerde verdeelsleutels en forfaitaire mechanismen en de wijze waarop deze werden berekend. Deze beschrijving omvat o.a. de gehanteerde allocatiemethode m.b.t. indirecte kosten, personeelskosten binnen de werkmaatschappij en gelieerde (~~dochter~~)ondernemingen, etc. “

4.7.2 Zienswijze 43.

Zienswijze	Verduidelijking van inhoud methodenota
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt ter verduidelijking van de opgelegde inhoud van de methodenota (cfr. randnummer 319 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028) of een rapportering van het kenmerk ‘profitcenter’ voldoet aan de vraag van de VREG om indirecte kosten te onderscheiden volgens de toegepaste verdeelsleutels.

Reactie op de zienswijze

Een loutere rapportering van de verdeling per ‘profitcenter’ voldoet niet aan de vraag van de VREG. De distributienetbeheerders dienen in de methodenota ook toe te lichten welke verdeelsleutels, indien van toepassing, gebruikt zijn om tot de verdeling per ‘profitcenter’ te komen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.7.3 Zienswijze 44.

Zienswijze	Kosten synergiewerken kunnen niet onderscheiden worden in de methodenota
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius geeft aan niet te kunnen voldoen aan de bepaling om in de methodenota kosten toegewezen na eerdere verdeling tussen de werkmaatschappij of distributienetbeheerder en externe partijen in het kader van synergiewerken te onderscheiden, omdat investeringswerken in synergie direct toewijsbare kosten zijn die door de aannemer rechtstreeks aangerekend zijn aan de diverse synergiemaatschappijen.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwacht dat Fluvius, conform de passage van het geconsulteerde voorstel waarnaar Fluvius in zijn reactie verwijst, in de methodenota alle kosten aangerekend i.h.k.v. synergiewerken

rapporteert. Het feit dat bepaalde kosten direct toegewezen worden na aanrekening door de aannemer zou daarin geen belemmering mogen vormen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.7.4 Zienswijze 45.

Zienswijze	Artikel 13.1.2 van het Energiedecreet biedt geen juridische basis voor het opstellen van rapporten door externe deskundigen
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius verwijst naar de bepaling in randnummer 322 van het geconsulteerde voorstel die stelt dat indien de methodenota onvoldoende duidelijk aantoont dat de gehanteerde allocatiemethode voldoet aan de bepalingen opgenomen in par. 8.6 van het geconsulteerde voorstel, de VREG o.b.v. artikel 13.1.2 van het Energiedecreet de distributienetbeheerders kan vragen om bijkomende motivatie aan de hand van een rapport van externe deskundigen. Fluvius stelt dat artikel 13.1.2 van het Energiedecreet geen juridische basis biedt voor het opstellen van rapporten door externe deskundigen.

Reactie op de zienswijze

De VREG gaat akkoord met deze zienswijze, in die zin dat hij inderdaad niet moet verwijzen naar artikel 13.1.2 van het Energiedecreet om desgevallend een rapport van externe deskundigen ter zake te vragen als bijkomende motivering bij de methodenota die moet zorgen voor een betere controle van het verbod op kruissubsidiëring en mee moet aantonen dat met name voldaan is aan de bepalingen opgenomen in par. 8.6 van de tariefmethodologie. De mogelijkheid van de VREG om de distributienetbeheerders desgevallend om bijkomende motivering te verzoeken aan de hand van een rapport van externe deskundigen, maakt onderdeel uit van de ruime discretionaire bevoegdheden van de VREG bij de uitoefening van zijn tariefbevoegdheden. In dit geval gaat het over een aspect van de uitwerking van een methodenota, een modaliteit van de tariefmethodologie die de VREG beter in staat stelt om het verbod op kruissubsidiëring zoals bepaald in richtsnoer 14° van artikel 4.1.32 van het Energiedecreet beter te bewaken, en na te gaan of voldaan is aan de bepalingen opgenomen in par. 8.6 van de tariefmethodologie.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. De zinsnede “, op grond van de bepalingen in par. 13.1.2 van het Energiedecreet,” bij randnummer 322 wordt geschrapt.

4.7.5 Zienswijze 46.

Zienswijze	Belangrijk om kruissubsidiëring te vermijden
------------	--

Belanghebbende	Agoria, Febeliec, Proximus
----------------	----------------------------

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Agoria, Febeliec en Proximus stellen dat kruissubsidiëring tussen verschillende (door de VREG geregeleerde en niet-geregeleerde activiteiten) vermeden moet worden en benadrukken het belang van het toezicht door de VREG hierop.

Febeliec stelt dat het onaanvaardbaar zou zijn dat gebruikers van het elektriciteits- of aardgasdistributienet hogere tarieven zouden moeten betalen omdat netbeheerders zich met andere (niet – door de VREG – geregeleerde) activiteiten zouden inlaten, hetgeen o.a. zou kunnen leiden tot een hogere kapitaalkost. Febeliec pleit ook voor een gescheiden boekhouding tussen geregeleerde en niet-geregeleerde (of elders geregeleerde) activiteiten.

Proximus twijfelt aan de capaciteit en de middelen waarover de VREG beschikt om elk risico op kruissubsidiëring uit te sluiten. Proximus stelt daarom voor om het opleggen van een controle via een externe audit te overwegen. Proximus vraagt zich af of de jaarlijkse methodenota, en de beschrijving van de methodologie m.b.t. de verdeling van kosten van synergiewerkzaamheden die hier deel van uitmaakt in het bijzonder, nieuwe maatregelen zijn die in het verleden nog niet bestonden.

Proximus verwacht dat Fluvius o.b.v. de bepalingen m.b.t. gebruiksvergoedingen (par. 8.6.3 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028) in de toekomst mogelijks werk zal blijven uitvoeren ten voordele van gelieerde ondernemingen, waaronder Wyre. Proximus acht het belangrijk dat Wyre in dat geval niet kan gebruikmaken van de mogelijke synergiën die Fluvius kan realiseren als aanbieder van meerdere nutsdiensten.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderschrijft het belang van de afwezigheid van kruissubsidiëring. De uitgebreide bepalingen in hoofdstuk 8 van het geconsulteerde voorstel, en de gedetailleerde rapportering die van de distributienetbeheerders verwacht wordt i.h.k.v. de methodenota in het bijzonder, tonen aan dat de VREG het toezicht hierop ter harte neemt.

De VREG verduidelijkt dat de distributienetbeheerders reeds afzonderlijke boekhoudingen voeren voor de geregeleerde activiteiten ‘electriciteit’ en ‘aardgas’, conform de Europese regelgeving⁵² (cfr. randnummer 289 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028). De VREG verduidelijkt daarnaast dat de methodenota ook in de tariefmethodologie 2021-2024 werd opgelegd aan de distributienetbeheerders, die hierover bijgevolg rapporteren sinds 2021. De VREG heeft op basis van de eerste ervaringen met de methodenota zijn verwachtingen in meer detail omschreven in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 t.o.v. de tariefmethodologie 2021-2024. O.a. synergiewerken worden daarom voor het eerst concreet genoemd, maar ook in het verleden heeft de VREG op dit aspect toegezien a.d.h.v. vragen die hij gesteld heeft tijdens het nazicht van eerdere methodenota's.

M.b.t. de vraag om een externa audit uit te laten voeren verwijst de VREG naar de bepaling in randnummer 322 van het geconsulteerde voorstel waarin de VREG de mogelijkheid tot een

⁵² Art. 56 Richtlijn (EU) 2019/944 (Vierde Elektriciteitsrichtlijn) en art. 31 Richtlijn (EU) 2009/73 (Derde Aardgasrichtlijn) art. 31.

bijkomend onderzoek door een externe partij i.h.k.v. kostentoewijzing heeft voorzien (zie ook zienswijze 45).

Gebruiksvergoedingen worden, zoals omschreven in par. 8.6.3 van het geconsulteerde voorstel, aangerekend i.h.k.v. activiteiten die de werkmaatschappij uitvoert in opdracht van zijn aandeelhouders, nl. de distributienetbeheerders. Dochterondernemingen van de werkmaatschappij, zoals Atrias en Wyre, vallen bijgevolg niet binnen dit systeem. Wanneer Fluvius diensten zou leveren aan een dochteronderneming zoals Wyre, dienen de aangerekende vergoedingen uiteraard marktconform te zijn, net zoals bij diensten die Fluvius zou leveren aan andere externe partijen (zie ook de bepalingen m.b.t. interne verrekenprijzen in par. 8.6.2 van het geconsulteerde voorstel).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8 Zienswijzen m.b.t. financiële incentives

4.8.1 Zienswijze 47.

Zienswijze	Positief tegenover de kwaliteitsprijkkels
Belanghebbenden	Agoria, FEBEG, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Agoria benadrukt het belang van innovatie, in het bijzonder voor de energietransitie, en vindt de financiële incentive inzake innovatieve projecten dan ook potentieel interessant.

FEBEG staat positief tegenover de kwaliteitsprijkkels en ondersteunt de meeste kwaliteitsindicatoren.

Volgens ODE Vlaanderen vormen de financiële incentives een goede manier om een kwalitatieve dienstverlening te stimuleren en geven de gekozen kwaliteitsindicatoren een beeld van de basiskwaliteit die de distributienetbeheerders moeten bieden.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat de betreffende bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 door een aantal belanghebbenden positief onthaald worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.2 Zienswijze 48.

Zienswijze	Vergelijking met distributienetactiviteiten in de andere gewesten en de buurlanden noodzakelijk
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de VREG voorafgaand aan de vaststelling van de tariefmethodologie eerst het evenwicht tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de nettarieven moet controleren en daarvoor minstens een vergelijking met de andere gewesten en de buurlanden moet uitvoeren. Hij verwijst naar artikel 4.1.30, §3 en artikel 4.1.32, §1, 6° van het Energiedecreet.

Fluvius specificeert nog dat louter een vergelijking van de reguleringsmethoden (en niet van de distributienetactiviteiten zelf) niet volstaat.

Specifiek voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten stelt Fluvius dat deze problematiek niet louter een Vlaams fenomeen is, maar zich ook in de andere gewesten voordoet en dat Fluvius in vergelijking tot zijn tegenhangers in de andere gewesten minstens even goed of zelfs beter presteert. Ook voor deze kwaliteitsindicatoren heeft de VREG echter geen vergelijking met de andere gewesten of buurlanden uitgevoerd en is hij daarom in strijd met het Energiedecreet. Fluvius bepleit daarom om de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten te schrappen.

Reactie op de zienswijze

De VREG bewaakt het evenwicht tussen de distributienettarieven en de kwaliteit van de dienstverlening van de Vlaamse distributienetbeheerders en gebruikt daarvoor de middelen en instrumenten die hij ter beschikking heeft en het meest geschikt acht. Het is dan ook specifiek met deze doelstelling voor ogen dat de kwaliteitsprikkel versterkt wordt en de financiële incentives geïntroduceerd worden.

Fluvius hekelt het feit dat de VREG geen vergelijking met de andere gewesten en met de buurlanden heeft uitgevoerd, terwijl artikel 4.1.32, §1, 6° Energiedecreet dat zou vereisen. De VREG merkt dienaangaande op dat de Richtsnoeren vermeld in artikel 4.1.32 Energiedecreet moeten worden aanzien als ‘niet-verbindende richtlijnen’ ingevolge de rechtspraak van het Hof Van Justitie⁵³ en het Grondwettelijk Hof.⁵⁴ Zij sporen de VREG enkel aan om “*rekening te houden met de door de overheden nagestreefde energiebeleidsdoelstellingen en hun belangen, zoals de levensvatbaarheid, de betrouwbaarheid en de duurzaamheid van de energiemarkt*”.⁵⁵

Dat heeft de VREG ook gedaan. Hij oordeelt dat het bestaande evenwicht en de geleverde kwaliteit van de distributienetbeheerders in de voorgaande jaren op dit moment het best mogelijke uitgangspunt voor een vergelijking vormen. Op die manier wordt er immers rekening gehouden met de eigenheid van de Vlaamse energiemarkt en wordt de consistentie en vergelijkbaarheid tussen de kwaliteitsprestaties en referentiewaarden optimaal gegarandeerd.

⁵³ HvJ 2 september 2021, C-718/18, Commissie t. Duitsland.

⁵⁴ GwH 29 juni 2023, nr. 105/2023; GwH 22 februari 2024, nr. 26/2024.

⁵⁵ GwH 29 juni 2023, nr. 105/2023, B.8.2 en B.8.3; GwH 22 februari 2024, nr. 26/2024, B.10.2-B.10.3.

De VREG houdt, waar mogelijk, ook rekening met de distributienettarieven en kwaliteit van de dienstverlening in de andere gewesten en de buurlanden. Zo voert de VREG bijvoorbeeld jaarlijks een prijsvergelijkingsstudie⁵⁶ uit en werkt mee aan het ‘CEER-ECRB Benchmarking Report on the Quality of Electricity and Gas Supply’⁵⁷. De VREG komt daarbij echter tot de vaststelling dat de beschikbaarheid, consistentie en vergelijkbaarheid van internationale data niet altijd gevrijwaard is en dus niet de meest geschikte basis vormen voor de financiële incentives.

Het loutere feit dat de VREG niet op alle vlakken een vergelijking met de gewesten en de buurlanden heeft gevoerd, kan haar dus niet worden verweten. De VREG heeft binnen haar exclusieve en discretionaire bevoegdheid geoordeeld dat de hierboven beschreven vergelijkingen het meest gepast waren om de tariefmethodologie 2025-2028 uit te werken en om rekening te houden met de levensvatbaarheid, de betrouwbaarheid en de duurzaamheid van de energiemarkt.

Tot slot oordeelt de VREG dat de financiële incentives volledig en op omstandige wijze gemotiveerd zijn in het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) en in het studierapport⁵⁸ dat Europe Economics in opdracht van de VREG opmaakte.

Aangezien Fluvius zijn zienswijze specifiek herhaalt voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten, verduidelijkt de VREG dat zijn reactie algemeen geldt voor alle kwaliteitsindicatoren en specifiek ook voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.3 Zienswijze 49.

Zienswijze	Referentiewaarden op basis van het 60 ^{ste} percentiel niet ambitieus genoeg
Belanghebbenden	FEBEG, Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens FEBEG zijn de referentiewaarden voor de kwaliteitsindicatoren ‘KPI_ELEK_Tijdige aansluiting LV’ en ‘KPI_ELEK_Tijdige aansluiting HV’ weinig ambitieus en zou het 75ste percentiel een betere referentie zijn (eventueel met een verbetertraject van het 60ste naar het 75ste percentiel tijdens de reguleringsperiode).

Febeliec vindt de referentiewaarden op basis van het 60ste percentiel voor de kwaliteitsindicatoren in par. 3.1, 3.2 en 3.3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 niet ambitieus genoeg. Hetzelfde geldt voor de referentiewaarden op basis van het gemiddelde voor de kwaliteitsindicatoren inzake klantentevredenheid (par. 3.5).

⁵⁶ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2024-11>

⁵⁷ <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/e19caae8-95cf-f048-0664-0720228881bb>

⁵⁸ Europe Economics (2023), Financial incentives for electricity and natural gas distribution in the regulatory period from 2025, https://www.vreg.be/sites/default/files/Tariefmethodologie/2025-2028/rapport_financial_incentives.pdf

Volgens Febeliec moeten de financiële incentives tot een substantiële verbetering leiden en niet tot een status quo. Hij stelt zich ook vragen bij het ontbreken van een opgelegd verbetertraject.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de referentiewaarden voor onderbrekingen, aansluitingen, communicatie van meetgegevens en klantentevredenheid een evenwichtig voorstel vormen dat de distributienetbeheerders er weldegelijk toe aanzet om de kwaliteit van hun dienstverlening te verbeteren in een mate die op basis van de ervaring uit de voorgaande jaren ook haalbaar blijkt (in zienswijze 50 stellen de distributienetbeheerders echter dat de referentiewaarden onhaalbaar zijn).

Met betrekking tot de specifieke kwaliteitsindicatoren, verwijst de VREG naar zijn motivatie in par. 6.1.3.3.5 en 6.1.3.3.6 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.4 Zienswijze 50.

Zienswijze	Kwaliteitsprestaties in de voorgaande jaren kunnen niet zomaar als uitgangspunt dienen zonder rekening te houden met de toekomstige omstandigheden
Belanghebbenden	Fluvius, Gazelco, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de kwaliteitsprestaties in de voorgaande jaren zonder meer geen valabele indicator zijn voor de toekomstig haalbare kwaliteitsprestaties en dus geen valabel uitgangspunt vormen voor de referentiewaarden die in het ontwerp van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 vooropgesteld worden. Fluvius stelt dat de VREG rekening moet houden met de toekomstige omstandigheden, die volgens hem revolutionair zijn. Fluvius verwijst naar de go-live van MIG6, de uitrol van de digitale meter, de toename van de datavolumes en de noodzaak om het distributienet te versterken omwille van de toename van decentrale productie en de elektrificatie.

Specifiek voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten stelt Fluvius dat “geen enkele redelijk denkende regulator een dergelijke problematiek, die als een uitzonderlijk en eenmalig (globaal) incident te beschouwen is, ‘business as usual’-gewijs kan behandelen via een kwaliteitsparameter zoals een andere”. Fluvius bepleit daarom om de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten te schrappen.

Ook Gazelco vraagt om rekening te houden met de enorme uitdagingen en uitzonderlijke hoeveelheid geplande werken waar de distributienetbeheerders in de komende periode voor staan.

Volgens VVSG mogen aan de distributienetbeheerders geen onhaalbare doelstellingen op het vlak van bedrijfsvoering opgelegd worden en mag de VREG niet ervan uitgaan dat de huidige, zeer hoge performantie op het vlak van netonderbrekingen zonder meer haalbaar is en blijft in periodes van grote investeringen in de distributienetten.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de financiële incentives net bedoeld zijn om kwaliteitsindicatoren te stimuleren die meer aandacht en inspanningen van de distributienetbeheerders vereisen, waar volgens de VREG een kwaliteitsverbetering mogelijk is of waar het huidige kwaliteitsniveau door (toekomstige) omstandigheden onder druk komt te staan. Op die manier waarborgen de financiële incentives dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de netgebruikers op peil blijft en dat het evenwicht tussen de nettarieven en de kwaliteit van de dienstverlening gerespecteerd blijft.

Dit wordt ook ondersteund door de consultant Europe Economics⁵⁹, die eerder de studie inzake financiële incentives uitvoerde. Bovendien argumenteert Europe Economics dat de bovenvermelde omstandigheden ook al een invloed hadden op Fluvius' kwaliteitsprestaties tijdens de referentieperiode en dat de vooropgestelde referentiewaarden deze omstandigheden dus ook in rekening brengen.

Ten slotte wijst de VREG erop dat hij de referentiewaarden al bijgestuurd heeft (dit wordt gemotiveerd in par. 6.1.3.3.5 en 6.1.3.3.6 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#)) en wijst erop dat verschillende belanghebbenden deze referentiewaarden dan weer niet ambitieus genoeg vinden (zienswijze 49).

De VREG oordeelt dan ook dat de kwaliteitsindicatoren en referentiewaarden in het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 een evenwichtig voorstel vormen dat de distributienetbeheerders ertoe aanzet om de kwaliteit van hun dienstverlening op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren, in een mate die op basis van de ervaring uit de voorgaande jaren ook haalbaar blijkt.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.5 Zienswijze 51.

Zienswijze	Interpretatie van uitzonderlijke omstandigheden
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

⁵⁹ Europe Economics (2024), Europe Economics response to stakeholder comments on financial incentives (bijlage 2 bij dit consultatieverslag).

In de aanvullende bepalingen bij de kwaliteitsindicator inzake de betrouwbaarheid van de distributienetten (par. 3.1.3 van bijlage 9 van het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028) wordt vastgelegd dat “de VREG kan beslissen om bepaalde onderbrekingen geheel of gedeeltelijk buiten beschouwing te laten als deze onderbrekingen het gevolg zijn van uitzonderlijke omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de distributienetbeheerders liggen en waarvoor het oorzakelijke verband tussen beiden door de distributienetbeheerder afdoende bewezen is”.

Fluvius stelt de vraag of de uitzonderlijke omstandigheden zoals beschreven in par. 3.1.1 van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2021-2024 hier ook onder begrepen worden.

Fluvius stelt ook de vraag wat als afdoende bewijs beschouwd wordt en ziet graag een aantal criteria om het begrip te concretiseren.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de uitzonderlijke omstandigheden inderdaad ook de uitzonderlijke omstandigheden omvatten zoals beschreven in par. 3.1.1 van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2021-2024. Dit zijn:

- Natuurrampen zoals zware aardbevingen, overstromingen en stormen;
- Branden, nucleaire of chemische explosies die niet ontstaan op een site in het beheer van de distributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij;
- Oorlog of terroristische aanslagen;
- Afschakelplan van het transmissienet.

Deze lijst geeft een goede indicatie van uitzonderlijke omstandigheden maar is niet exhaustief.

De VREG verduidelijkt dat een attest van een onafhankelijke partij dat bevestigt dat de uitzonderlijke omstandigheden zich op hetzelfde tijdstip en dezelfde plaats als de stroomonderbrekingen voordeden, bijvoorbeeld, als afdoende bewijs kan beschouwd worden. Dit is echter slechts een voorbeeld en kan niet voor alle kwaliteitsindicatoren (denk bijvoorbeeld aan de kwaliteitsindicatoren inzake databeheer) toegepast worden. De VREG ziet niet de mogelijkheid om op voorhand voor alle kwaliteitsindicatoren en uitzonderlijke omstandigheden sluitend te definiëren wat als afdoende bewijs beschouwd wordt en laat daarom een zekere beoordelingsmarge.

Eenzelfde antwoord geldt voor de uitzonderlijke omstandigheden zoals vermeld in par. 3.2.3, 3.3.3 en 3.4.3 van bijlage 9 van het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028.

Met betrekking tot par. 3.3.3 en par. 3.3.4 heeft Fluvius in zijn reactie ook enkele concrete voorbeelden opgenomen (pannes bij telecomoperatoren, de introductie van een nieuwe meteroperator, maanden met grote systeemaanpassingen en veel markttransacties), met de vraag of deze voorbeelden onder uitzonderlijke omstandigheden begrepen worden. De VREG zal deze voorbeelden dossier per dossier en buiten het consultatieverslag beoordelen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.6 Zienswijze 52.

Zienswijze	Tijdige aansluitingen onder druk door de energietransitie en krappe arbeidsmarkt
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat het een uitdaging wordt om de referentiewaarden inzake de correcte en tijdige behandeling van aanvragen tot aansluiting ook in de komende jaren te behalen. Hij stelt vast dat de kwaliteitsprestaties voor het jaar 2023 al een stuk lager liggen dan de kwaliteitsprestaties voor het jaar 2022 en is niet overtuigd dat dit slechts een eenmalige uitschieter is. Fluvius verwijst in zijn motivatie naar de energietransitie en de krappe arbeidsmarkt voor technisch personeel.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de financiële incentives net bedoeld zijn om die kwaliteitsindicatoren te stimuleren die meer aandacht en inspanningen van de distributienetbeheerders vereisen, waar volgens de VREG een kwaliteitsverbetering mogelijk is of waar het huidige kwaliteitsniveau onder druk komt te staan. Op die manier waarborgen de financiële incentives dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de netgebruikers op peil blijft en dat het evenwicht tussen de nettarieven en de kwaliteit van de dienstverlening gerespecteerd blijft. In dat opzicht ondersteunt deze zienswijze de bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028.

Verder volgt de VREG ook de argumentatie van Europe Economics dat een regulator de referentiewaarden voor een kwaliteitsindicator niet zomaar kan verlagen als de distributienetbeheerders slechte (of mindere) kwaliteitsprestaties leveren. Dit kan immers tot perverse prikkels leiden en de doelstelling van de financiële incentives ondermijnen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.7 Zienswijze 53.

Zienswijze	Referentieperiode uitbreiden met het jaar 2023
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt voor om ook de referentiewaarden voor de kwaliteitsindicatoren inzake de betrouwbaarheid van de distributienetten te baseren op de referentieperiode 2018-2023. De prestaties in 2023 zijn nu immers ook voor deze kwaliteitsindicatoren beschikbaar (toen Europe Economics de studie uitvoerde waren deze prestaties nog niet beschikbaar). Dit zorgt voor meer

consistentie met andere kwaliteitsindicatoren (waarvoor de referentiewaarden gebaseerd zijn op de referentieperiode 2018-2023).

Reactie op de zienswijze

Naar aanleiding van deze reactie heeft Europe Economics in opdracht van de VREG opnieuw naar de referentieperiode voor de kwaliteitsindicatoren inzake de betrouwbaarheid van de distributienetten gekeken. Hij geeft aan dat een aanpassing van de referentieperiode niet noodzakelijk is en ook niet wenselijk is. Hij beargumenteert immers dat Fluvius enkel om een aanpassing van de referentieperioden zal vragen als de referentiewaarden daardoor op een slechter, minder moeilijk te behalen kwaliteitsniveau komen te liggen en hierdoor het doel van de financiële incentives, de kwaliteit van de dienstverlening op peil houden, in het gedrang komt.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.8 Zienswijze 54.

Zienswijze	Referentiewaarden gebaseerd op slechts één jaar
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

De referentiewaarden voor de kwaliteitsindicatoren inzake de volledige en tijdige communicatie van meetwaarden zijn gebaseerd op de maandelijkse kwaliteitsprestaties in de loop van het jaar 2022. Fluvius vindt één jaar een te korte referentieperiode om gegronde conclusies te trekken.

Fluvius pleit voor een “opschuivend referentievenster”, waarbij ook de kwaliteitsprestaties in de jaren 2023 tot 2025 beschouwd worden bij de bepaling van de referentiewaarden.

Fluvius stelt ook dat de datawereld er in 2023 helemaal anders zal uitzien en het dan ook een uitdaging wordt om de kwaliteitsprestaties van het jaar 2022 te evenaren.

Reactie op de zienswijze

Europe Economics beargumenteert dat de stimulerende werking van de kwaliteitsprikkel ondermijnd wordt door een “opschuivend referentievenster”. Door zwakke kwaliteitsprestaties te leveren tijdens het opschuivende referentievenster, kunnen de distributienetbeheerders immers zwakkere referentiewaarden voor de volgende jaren bewerkstelligen. Door sterke kwaliteitsprestaties te leveren tijdens het opschuivende referentievenster, kannibaliseren de distributienetbeheerders dan weer hun kans om een bonus in de volgende jaren te behalen. Om beide effecten te vermijden, moeten de referentiewaarden op voorhand en bij het begin van de reguleringsperiode vastgesteld worden.

De VREG verwijst daarnaast ook naar de zienswijzen 52 en 53.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.9 Zienswijze 55.

Zienswijze	Malus voor kwaliteitsprestaties in het jaar 2023
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat hij de verwachting had dat de kwaliteitsprestaties in het jaar 2023 tot een break-even resultaat (geen bonus, geen malus) zouden leiden, terwijl hij op basis van eigen berekeningen tot een malus van 2,7 miljoen euro voor de gereguleerde activiteit elektriciteit en een malus van € 360.000 voor de gereguleerde activiteit aardgas komt. De incentives inzake geblokkeerde toegangspunten en innovatieve projecten laat hij daarbij buiten beschouwing.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de financiële incentives net bedoeld zijn om kwaliteitsindicatoren te stimuleren die meer aandacht en inspanningen van de distributienetbeheerders vereisen, waar volgens de VREG een kwaliteitsverbetering mogelijk is of waar het huidige kwaliteitsniveau onder druk komt te staan. Op die manier waarborgen de financiële incentives dat de kwaliteit van de dienstverlening aan de netgebruikers op peil blijft en dat het evenwicht tussen de nettarieven en de kwaliteit van de dienstverlening gerespecteerd blijft. In dat opzicht ondersteunt de vaststelling, dat de kwaliteitsprestaties in het jaar 2023 minder goed zijn dan de kwaliteitsprestaties in de voorgaande jaren, net de noodzaak om de kwaliteitsprikkel te versterken en zo de kwaliteit van de dienstverlening aan de netgebruikers te vrijwaren. De distributienetbeheerders, op hun beurt, kunnen in 2025 en de daaropvolgende jaren een bonus behalen op voorwaarde dat zij erin slagen om het kwaliteitsniveau uit de referentieperiode minstens te evenaren en waar mogelijk te verbeteren.

De VREG verduidelijkt ook dat het nazicht van de kwaliteitsrapportering en de rapportering over de Q-factor nog lopende is tijdens de opmaak van het voorliggende consultatieverslag en dat hij de berekening van Fluvius dus niet volledig kan valideren.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.10 Zienswijze 56.

Zienswijze	Formule 3 van bijlage 9 leidt in sommige gevallen tot een foutief resultaat
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In het geval dat de bovengrens voor een kwaliteitsindicator samenvalt met het absoluut best mogelijke dienstverleningsniveau, leidt formule 3 van bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 tot een foutief resultaat.

Reactie op de zienswijze

De VREG komt tot dezelfde vaststelling en past de formule aan.

Conclusie

Formule 3 van de bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vervangen door:

Formule 1 Berekening van de score voor de kwaliteitsindicator KPI

$$KPI_{j-2,n} = + \text{Min} \left(\text{Abs} \left(\frac{\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}}{\text{Bovengrens}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}} \right), 1 \right)$$

als $\text{Bovengrens}_{j-2,n} \geq \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ en $\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} \geq \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ of

als $\text{Bovengrens}_{j-2,n} < \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ en $\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} < \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ of

$$KPI_{j-2,n} = - \text{Min} \left(\text{Abs} \left(\frac{\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}}{\text{Ondergrens}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}} \right), 1 \right)$$

als $\text{Bovengrens}_{j-2,n} \geq \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ en $\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} < \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ of

als $\text{Bovengrens}_{j-2,n} < \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$ en $\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} \geq \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$

waarbij:	$KPI_{j-2,n}$	De score voor de kwaliteitsindicator n op basis van het dienstverleningsniveau in het jaar $j-2$
	$\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n}$	Het dienstverleningsniveau voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$, zoals gedefinieerd in par. 3
	$\text{Referentiewaarde}_{j-2,n}$	De referentiewaarde voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$
	$\text{Bovengrens}_{j-2,n}$	De bovengrens voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$

$Ondergrens_{j-2,n}$	De ondergrens voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$
----------------------	---

4.8.11 Zienswijze 57.

Zienswijze	Ex-post verrekening van financiële stimuli uit de reguleringsperiode 2021-2024 ook mogelijk na het jaar 2025
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In randnummer 123 van het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vooropgesteld dat eventuele ex-post verrekeningen van financiële stimuli ($BM_{ex-post,j,i}$) uit de reguleringsperiode 2021-2024 in principe via de Q-factor ($Q_{2025,i}$) in het toegelaten inkomen voor endogene kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerders voor het jaar 2025 opgenomen worden. Fluvius stelt dat ook eventuele ex-post verrekeningen van het jaar 2024 via de Q-factor in het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor het jaar 2026 opgenomen moeten worden. Als motivatie van zijn zienswijze verwijst Fluvius naar randnummer 159 van het ontwerp van de tariefmethodologie 2025-2028, waar eventuele ex-post verrekeningen via de Q-factor voor het jaar 2026 al vermeld worden.

Reactie op de zienswijze

De VREG gaat ervan uit dat eventuele ex-post verrekeningen van financiële stimuli uit de reguleringsperiode 2021-2024 volledig via de Q-factor in het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor het jaar 2025 opgenomen kunnen worden. De financiële stimuli conform paragraaf 1.2 van bijlage 11 van de tariefmethodologie 2021-2024 zijn immers al opgenomen in het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor het jaar 2024 (BESL-2023-78 t.e.m. BESL-2023-87). De evaluatie en rapportering inzake de financiële stimuli conform paragraaf 1.1 van bijlage 11 van de tariefmethodologie 2021-2024 eindigen dan weer op 1 juli 2024 en kunnen in principe vóór de vaststelling van het toegelaten inkomen voor het jaar 2025 afgerond worden. Voor alle zekerheid laat de VREG echter de mogelijkheid open om eventuele ex-post verrekeningen ook via de Q-factor voor het jaar 2026 op te nemen en zal dit expliciet zo vermelden in de hoofdtekst van tariefmethodologie 2025-2028.

Conclusie

Randnummer 123 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vervangen door:

“De kwaliteitsprikkel, zoals vastgesteld in bijlage 9 van de tariefmethodologie, vervangt de zero-sum kwaliteitsprikkel (q_i) en de specifieke financiële stimuli ($BM_{j,i}$) vervat in de tariefmethodologie voor de reguleringsperiode 2021-2024. In het geval dat de VREG voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder nog ex-post verrekeningen van financiële stimuli ($BM_{ex-post,j,i}$) vaststelt cfr. de bepalingen in par. 5.5.4.3 van de tariefmethodologie 2021-2024 en de bepalingen in bijlage 11 van de tariefmethodologie 2021-2024, dan worden deze ex-post verrekeningen in principe via de Q-factor ($Q_{j,i}$) in het toegelaten inkomen voor endogene kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerder voor het jaar 2025 (of het jaar 2026) opgenomen”.

4.8.12 Zienswijze 58.

Zienswijze	Referentiewaarde verlagen als de bovengrens samenvalt met het absoluut best mogelijke dienstverleningsniveau
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt voor om de referentiewaarde (en ook boven- en ondergrens) naar beneden bij te stellen als de bovengrens samenvalt met het absoluut best mogelijke dienstverleningsniveau en, omgekeerd, de referentiewaarde naar boven bij te stellen als de ondergrens samenvalt met het absoluut slechtst mogelijke dienstverleningsniveau. Fluvius spreekt van “praktisch symmetrische” incentives en maakt een onderscheid met de “theoretisch symmetrische” incentives die in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 opgenomen zijn.

Fluvius stelt ook dat hij, zonder aanpassingen, de maximale bonus of malus niet kan behalen.

Reactie op de zienswijze

De VREG begrijpt dat Fluvius met “naar beneden bijstellen” “naar een slechter dienstverleningsniveau bijstellen” bedoelt en met “naar boven bijstellen” “naar een beter dienstverleningsniveau bijstellen” bedoelt. De VREG verwijst in dat kader naar randnummer 14 van bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028.

Symmetrische incentives zijn slechts een uitgangspunt en geen doelstelling op zich. Dit vormt volgens de VREG en zijn consultant Europe Economics dan ook geen afdoende reden om de referentiewaarden bij te stellen. De maximale bonus en malus vormen ook geen streefdoel maar zijn slechts een begrenzing van de financiële impact van de kwaliteitsindicatoren op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders.

Bovendien bemerkt de VREG dat, als de bovengrens samenvalt met het absoluut best mogelijke dienstverleningsniveau, dit niet noodzakelijk betekent dat de distributienetbeheerders al zeer goede kwaliteitsprestaties leverden in de referentieperiode. Dit kan net ook het gevolg zijn van een grote variatie van de kwaliteitsprestaties in de referentieperiode.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.13 Zienswijze 59.

Zienswijze	Bovengrenzen van 0 ontbrekende meetwaarden of 0 geblokkeerde toegangspunten
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Voor de kwaliteitsindicatoren inzake ontbrekende kwartier-, uur- en dagwaarden wordt in het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 telkens een bovengrens van 0 dagen per jaar vastgesteld. Ook voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde punten wordt een bovengrens van 0 geblokkeerde toegangspunten (na 3 of 6 maanden) vastgesteld. Fluvius stelt dat dit nooit haalbaar is en dat de maximale bonus dus nooit behaald kan worden.

Fluvius verwijst ook specifiek naar niet-communiserende meters. Hij stelt dat een meter die stopt met communiceren, onvermijdelijk gepaard gaat met 90 dagen ontbrekende meetwaarden. De bovengrens van 0 dagen is in deze gevallen dus nooit haalbaar.

Bovendien stelt Fluvius dat de bovengrens van 0 dagen in strijd is met de bepalingen in art. 17 van het decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 24 december 1970 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van gasdistributie-installaties, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer en energie-efficiëntie van 15 mei 2024. In dat artikel wordt voorgeschreven dat “de distributienetbeheerder zorgt er in alle gevallen voor dat nooit meer dan 6% van de plaatste digitale meters voor aardgas of 3% van de geplaatste digitale meters voor elektriciteit niet-communiserend zijn”.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de bovengrens geen streefdoel vormt maar slechts een begrenzing van de financiële impact van de kwaliteitsindicatoren op het toegelaten inkomen van de distributienetbeheerders.

De VREG en zijn consultant Europe Economics verduidelijken ook dat de financiële incentives verder kunnen gaan dan de wettelijke vereisten zonder in strijd te zijn met die wettelijke vereisten.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.14 Zienswijze 60.

Zienswijze	Ondergrens van 0,02% geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden te streng
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vindt de ondergrens van 0,02% voor de geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden (of 99,98% voor de niet-geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden) te streng en stelt 0,04% als alternatief voor.

Fluvius veronderstelt dat de VREG de ondergrens gelijkstelt aan de interne streefwaarde van 0,02% die Atrias hanteert, terwijl Atrias (CMS) slechts een deel van de meterketting vertegenwoordigt en er ook bijkomend geblokkeerde toegangspunten veroorzaakt worden in de backend-applicaties van Fluvius zelf.

Anderzijds stelt Fluvius dat de referentiewaarden door de VREG bepaald zijn door de dalende curve van het aantal geblokkeerde toegangspunten tussen januari 2023 en februari 2024 lineair door te trekken naar januari 2025. Fluvius vindt dit echter te optimistisch.

Bovendien focussen deze kwaliteitsindicatoren volgens Fluvius op de laatste procentpunten en zijn dat doorgaans de meest complexe gevallen.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft zich voor de bepaling van deze ondergrens gebaseerd op de cijfers uit de maandelijkse rapportering van Fluvius aan de VREG. Deze rapportering omvat de cijfers van het CMS van Atrias en het backend-systeem van Fluvius. Er is dus rekening gehouden met de cijfers in de backend van Fluvius.

De interne streefwaarde van 0,02% die Atrias hanteert is voor toegangspunten die langer dan 6 weken geblokkeerd zijn in het CMS. Deze indicator gaat over toegangspunten die langer dan 6 maanden geblokkeerd zijn. Fluvius en Atrias hebben dus 4,5 maand extra tijd om problemen met deze geblokkeerde toegangspunten op te lossen alvorens ze in rekening worden genomen voor deze indicator.

De VREG verwijst ook naar de vaststellingen in par. 3.2.2.1 van zijn rapport inzake databeheer ([RAPP-2023-20](#)).

De VREG oordeelt dan ook dat de vooropgestelde doelstellingen redelijk zijn.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.15 Zienswijze 61.

Zienswijze	Meer gewicht voor de onderbrekingsduur dan voor de onderbrekingsfrequentie
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius pleit ervoor om meer gewicht te geven aan de kwaliteitsindicatoren inzake de onderbrekingsduur en minder gewicht te geven aan de kwaliteitsindicatoren inzake de onderbrekingsfrequentie (zowel voor de gereguleerde activiteit elektriciteit als voor de gereguleerde activiteit aardgas).

Fluvius onderkent dat de onderbrekingsfrequentie minstens evenveel impact heeft op de netgebruikers dan de onderbrekingsduur, maar stelt dat hij minder mogelijkheden heeft om de onderbrekingsfrequentie te verminderen.

Fluvius geeft ook aan dat de distributienetten steeds vaker beschadigd worden door graafwerken die door derde partijen uitgevoerd worden en dat bijkomende investeringen in het kader van de energietransitie tot meer ongeplande onderbrekingen zullen leiden.

Door meer gewicht aan de kwaliteitsindicatoren inzake de onderbrekingsduur te geven, wordt ook de stimulans groter om meer te digitaliseren (bv. telegemeten distributiecabines) en te automatiseren (bv. herschakelen in plaats van afschakelen).

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft bovenstaande zienswijze voorgelegd aan de consultant Europe Economics, die eerder de studie inzake financiële incentives uitvoerde. Hij oppert, op basis van de argumentatie van Fluvius en de praktijken in de ons omliggende landen, om de bestaande gewichtsverdeling tussen de onderbrekingsfrequentie en -duur (55% voor de onderbrekingsfrequentie en 45% voor de onderbrekingsduur) om te keren (45% voor de onderbrekingsfrequentie en 55% voor de onderbrekingsduur). De VREG volgt daarin en past bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 in die zin aan.

Het totale gewicht voor de kwaliteitsindicatoren inzake de betrouwbaarheid van de distributienetten wordt niet aangepast en ook de gewichtsverdeling tussen de spannings- en drukniveaus (70% voor de middenspannings- en middendruknetten en 30% voor de laagspannings- en lagedruknetten) blijft behouden.

Conclusie

Tabel 2 van de bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vervangen door:

Tabel 1 Maximale boni en mali in verhouding tot het ex-ante basisgedeelte van het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor de gereguleerde activiteit elektriciteit in het jaar 2025

Kwaliteitsindicator	Max. bonus	Max. malus
Frequentie en duur van onderbrekingen	1,50000%	1,50000%
KPI_ELEK_Onderbrekingsfrequentie LS	0,20250%	0,20250%
KPI_ELEK_Onderbrekingsfrequentie MS	0,47250%	0,47250%
KPI_ELEK_Onderbrekingsduur LS	0,24750%	0,24750%
KPI_ELEK_Onderbrekingsduur MS	0,57750%	0,57750%
Tijdige offertering en realisatie van aansluitingen	0,75000%	0,75000%
KPI_ELEK_Tijdige offertering LV	0,20250%	0,20250%
KPI_ELEK_Tijdige offertering HV	0,02250%	0,02250%
KPI_ELEK_Tijdige aansluiting LV	0,47250%	0,47250%
KPI_ELEK_Tijdige aansluiting HV	0,05250%	0,05250%
Volledige en tijdige communicatie van meetgegevens	0,50000%	0,25000%
KPI_ELEK_Geschatte kwartierwaarden	0,03318%	0,01659%
KPI_ELEK_Geschatte dagwaarden	0,07198%	0,03599%

KPI_ELEK_Ontbrekende kwartierwaarden	0,11934%	0,05967%
KPI_ELEK_Ontbrekende dagwaarden	0,02550%	0,01275%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+1	0,22407%	0,11204%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+2	0,01190%	0,00595%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+3	0,00778%	0,00389%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+4	0,00625%	0,00313%
Vermijden en tijdig oplossen van geblokkeerde toegangspunten	0,25000%	0,50000%
KPI_ELEK_Geblokkeerde toegangspunten na 3 maanden	0,10000%	0,20000%
KPI_ELEK_Geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden	0,15000%	0,30000%
Klantentevredenheid	0,75000%	0,25000%
KPI_ELEK_Klantentevredenheid		
Innovatieve projecten met het oog op de energietransitie	0,50000%	0,00000%
KPI_ELEK_Innovatie		

Tabel 3 van de bijlage 9 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vervangen door:

Tabel 2 Maximale boni en mali in verhouding tot het ex-ante basisgedeelte van het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor de gereguleerde activiteit aardgas in het jaar 2025

Kwaliteitsindicator	Max. bonus	Max. malus
Frequentie en duur van onderbrekingen	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Onderbrekingsfrequentie LD	0,03375%	0,03375%
KPI_GAS_Onderbrekingsfrequentie MD	0,07875%	0,07875%
KPI_GAS_Onderbrekingsduur LD	0,04125%	0,04125%
KPI_GAS_Onderbrekingsduur MD	0,09625%	0,09625%
Tijdige offertering en realisatie van aansluitingen	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Tijdige offertering LC	0,07350%	0,07350%
KPI_GAS_Tijdige offertering HC	0,00150%	0,00150%
KPI_GAS_Tijdige aansluiting LC	0,17150%	0,17150%
KPI_GAS_Tijdige aansluiting HC	0,00350%	0,00350%
Volledige en tijdige communicatie van meetgegevens	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Geschatte uurwaarden	0,03537%	0,03537%
KPI_GAS_Geschatte dagwaarden	0,01829%	0,01829%
KPI_GAS_Ontbrekende uurwaarden	0,06064%	0,06064%
KPI_GAS_Ontbrekende dagwaarden	0,01069%	0,01069%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+1	0,10920%	0,10920%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+2	0,00796%	0,00796%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+3	0,00430%	0,00430%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+4	0,00354%	0,00354%
Vermijden en tijdig oplossen van geblokkeerde toegangspunten	0,25000%	0,50000%
KPI_GAS_Geblokkeerde toegangspunten na 3 maanden	0,10000%	0,20000%
KPI_GAS_Geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden	0,15000%	0,30000%
Klantentevredenheid	0,75000%	0,25000%
KPI_GAS_Klantentevredenheid		
Innovatieve projecten met het oog op de energietransitie	0,50000%	0,00000%
KPI_GAS_Innovatie		

4.8.16 Zienswijze 62.

Zienswijze	Meer gewicht voor de ontbrekende dagwaarden dan voor de geschatte dagwaarden
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om de gewichten, die in tabel 2 en 3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de kwaliteitsindicatoren inzake geschatte dagwaarden en ontbrekende dagwaarden toegekend worden, om te wisselen.

Fluvius stelt dat de bonus of malus voor ontbrekende dagwaarden hoger moet liggen dan de bonus of malus voor geschatte dagwaarden, anders wordt hij mogelijk gestimuleerd om ontbrekende dagwaarden niet te schatten.

Reactie op de zienswijze

De VREG heeft bovenstaande zienswijze voorgelegd aan de consultant Europe Economics, die eerder de studie inzake financiële incentives uitvoerde. Hij herbevestigt zijn methodiek om de gewichten te bepalen. Daarbij is hij uitgegaan van het aantal geschatte en ontbrekende dagwaarden in de referentieperiode en heeft hij vervolgens het gewicht van de ontbrekende dagwaarden verdubbeld (omdat ontbrekende dagwaarden nadeliger zijn voor de netgebruiker dan geschatte dagwaarden). Er is dus een hoger (dubbel) gewicht toegekend aan de ontbrekende dagwaarden, maar het totale gewicht van de geschatte dagwaarden ligt hoger omdat geschatte dagwaarden meer voorkwamen in de referentieperiode en die dus relevanter zijn voor de netgebruikers.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.17 Zienswijze 63.

Zienswijze	Kwaliteitsindicatoren inzake de volledige en tijdige communicatie van meetwaarden te beperkt
Belanghebbenden	FEPEG, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

FEPEG stelt dat de kwaliteitsindicatoren in par. 3.3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 “eerder nice-to-have” zijn in vergelijking met de taken die de distributienetbeheerders hebben in het kader van de marktwerking.

Volgens FEPEG is het belangrijk om de datastromen naar de energieleveranciers (meetgegevens, allocatiegegevens, technische gegevens, masterdata, relationele marktscenario's, ...) in beschouwing te nemen. Op basis van die datastromen wordt immers de energiefactuur van alle

klanten opgemaakt. FEBEG pleit dan ook voor een financiële incentive die de distributienetbeheerders in hun rol als marktfacilitator stimuleert tot een betere werking.

Bovendien stelt FEBEG dat een dergelijke kwaliteitsprikkel kan bestaan naast de schadevergoedingen die in het toegangscontract voorzien zijn voor het onvolledig, niet tijdig of niet correct overmaken van meetgegevens.

ODE Vlaanderen vindt de volledige en tijdige communicatie van meetwaarden aan derde partijen minstens even belangrijk dan de communicatie via het MijnFluvius-portaal. Het aantal en belang van deze derde partijen zal volgens hem immers sterk toenemen en een volledige en tijdige communicatie van meetwaarden is erg belangrijk voor deze derde partijen.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderkent absoluut het belang van de marktprocessen en verduidelijkt dat hij de distributienetbeheerders in hun rol als marktfacilitator al opvolgt.

De VREG heeft de marktprocessen ook als onderdeel van de kwaliteitsprikkel overwogen, maar volgt het oordeel van de consultant Europe Economics, die op dit moment stelt dat verder onderzoek naar de meest geschikte kwaliteitsindicatoren en verdere opbouw van referentiedata nodig zijn.

Zoals hij in het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) aangeeft, voorziet de VREG wel de mogelijkheid om de financiële incentives na hun introductie in de reguleringsperiode 2025-2028 verder aan te scherpen of aan te vullen. De VREG zal de suggesties van FEBEG en ODE Vlaanderen daarbij opnieuw in overweging nemen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.18 Zienswijze 64.

Zienswijze	Niet onderbouwd waarom de malus voor de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten dubbel zo hoog is als de bonus
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten de enige kwaliteitsindicatoren zijn waarbij de maximale malus dubbel zo hoog is als de maximale bonus en vindt dat het redelijkheidsbeginsel geschonden is.

Fluvius stelt ook dat niet onderbouwd is waarom de maximale bonus dubbel zo hoog is. Volgens hem heeft de VREG enkel onderbouwd waarom de gewichten anders verdeeld zijn tussen de kwaliteitsindicatoren inzake de volledige en tijdige communicatie van meetwaarden enerzijds en

de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten anderzijds. Dit is volgens Fluvius een schending van de materiële motiveringsplicht.

Reactie op de zienswijze

In het kader van de studie inzake financiële incentives, beschouwde Europe Economics 0,25% van het toegelaten inkomen als het minimale gewicht om een voldoende sterke stimulans te geven. Meer specifiek wordt 0,25% van het ex-ante basisgedeelte van het toegelaten inkomen voor endogene kosten (wat slechts een deel van het toegelaten inkomen is) als minimale gewicht gehanteerd.

De VREG oordeelt dat dit een redelijk uitgangspunt is en hanteert 0,25% ook als het minimale gewicht om een voldoende groot onderscheid te maken tussen kwaliteitsindicatoren onderling of tussen de maximale boni en mali.

De VREG verduidelijkt dan ook dat de maximale malus niet zozeer dubbel zo hoog is als de maximale bonus, maar wel dat de maximale bonus gelijk gesteld is aan het minimale gewicht van 0,25% van het toegelaten inkomen en dat de maximale malus 0,25% hoger is om een minimaal onderscheid te maken met de maximale bonus.

Verder verwijst de VREG naar de motivatie in par. 6.1.3.3.3 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.19 Zienswijze 65.

Zienswijze	Aantal markttransacties in plaats van aantal toegangspunten als referentie
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de kwaliteitsindicatoren inzake geblokkeerde toegangspunten na 3 maanden best berekend wordt door het aantal geblokkeerde toegangspunten af te zetten ten opzichte van het aantal verwerkte markttransacties in een maand en niet ten opzichte van het aantal verwerkte toegangspunten in een maand. De interne streefwaarden van Fluvius zijn ook op die manier gedefinieerd.

Als motivatie duidt Fluvius erop dat toegangspunten zonder markttransactie niet kunnen blokkeren, actievere klanten tot meer markttransacties leiden en implementaties zoals de structuurwijzigingen of de ombouw van laag- naar hoogcalorisch aardgas tot meer transacties leiden.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de teller en noemer best in overeenstemming zijn met elkaar (beiden op basis van het aantal verwerkte toegangspunten of beiden op basis van het aantal verwerkte markttransacties) en maakt de keuze om het aantal verwerkte toegangspunten als uitgangspunt te nemen. Het aantal markttransacties kan immers sterk fluctueren van maand tot maand. Bovendien zijn de markttransacties ten gevolge van implementaties niet noodzakelijk van belang voor de netgebruiker (bv. structuurwijzigingen) en zijn de markttransacties door Fluvius beïnvloedbaar (bv. nieuwe implementaties). Het is niet de bedoeling dat Fluvius, als hij het aantal markttransacties doet toenemen maar het aantal geblokkeerde toegangspunten gelijk houdt, daar dan voor beloond wordt.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.20 Zienswijze 66.

Zienswijze	Kwaliteitsindicatoren inzake klantentevredenheid te beperkt
Belanghebbenden	FEPEG

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens FEPEG zijn de energieleveranciers ook klanten van de distributienetbeheerders (naar omzet zelfs de allergrootste klanten) en dienen zij ook betrokken te worden in het kader van de kwaliteitsindicatoren inzake klantentevredenheid.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat hij de klantentevredenheid van de energieleveranciers over de distributienetbeheerders op vandaag al nauwgezet opvolgt via afzonderlijke instrumenten.

De VREG voorziet echter de mogelijkheid om de financiële incentives na hun introductie in de reguleringsperiode 2025-2028 verder aan te scherpen of aan te vullen. De VREG zal de suggestie van FEPEG daarbij opnieuw in overweging nemen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.21 Zienswijze 67.

Zienswijze	Alternatieve kwaliteitsindicator inzake klantentevredenheid
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt voor om de algemene tevredenheidsscore op basis van alle tevredenheidscategorieën (helemaal niet tevreden = 1, niet echt tevreden = 2, tevreden = 3, zeer tevreden = 4 en uiterst tevreden = 5) te vervangen door een minimaal te behalen percentage tevreden klanten (tevreden, zeer tevreden of uiterst tevreden) of te vervangen door een maximaal te behalen percentage ontevreden klanten (helemaal niet tevreden of niet echt tevreden). Als motivatie stelt Fluvius dat deze alternatieven de voorkeur genieten van de statistische experts van hun onderzoeksbureau en verwijst verder naar het formeel overleg.

Reactie op de zienswijze

De VREG geeft de voorkeur aan de algemene tevredenheidsscore omdat daarin alle tevredenheidscategorieën opgenomen zijn en ook de mate waarin klanten tevreden of ontevreden zijn in rekening gebracht wordt. Door deze methodiek consequent toe te passen op de referentieperiode en de beoordeelde jaren, zijn eventuele vertekeningen ook uitgesloten.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.22 Zienswijze 68.

Zienswijze	Beoordeling van de representativiteit van de tevredenheidsbevraging
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om in paragraaf 3.5.3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 toe te voegen dat “het onderzoeksbureau leading is” bij de beoordeling van de representativiteit.

Fluvius stelt dat de voorwaarde dat minsten 3% van de populatie aan de bevraging deelnemen niet voor alle diensten voldaan kan worden. Fluvius schuift een foutenmarge van 5% als alternatieve voorwaarde naar voren.

Reactie op de zienswijze

De VREG beschouwt de alternatieve voorwaarde gelijkwaardig aan de initiële voorwaarden en volgt het voorstel van Fluvius.

De VREG maakt de uiteindelijke beoordeling maar neemt daarbij vanzelfsprekend ook de expertise van het onderzoeksbureau mee in overweging. De bepaling dat het onderzoeksbureau “leading” is, is in dat opzicht overbodig en kan enkel tot verwarring leiden.

Conclusie

In paragraaf 3.5.3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 worden de volgende punten:

- De steekproef van respondenten omvat minstens 5% van de volledige populatie en minstens 3% van de populatie per dienst.
- De streekproef dient representatief te zijn voor de volledige populatie van distributienetgebruikers die in jaar j-2 rechtstreeks contact hadden met de distributienetbeheerders. Daarbij wordt minstens het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten in beschouwing genomen. Deze voorwaarde geldt per dienst.

vervangen door:

- De antwoorden van de respondenten moeten representatief zijn voor de gehele populatie van distributienetgebruikers die in jaar j-2 rechtstreeks contact hadden met de distributienetbeheerders, rekening houdend met een minimale betrouwbaarheidsmarge van 95%. Deze voorwaarde geldt per dienst.

4.8.23 Zienswijze 69.

Zienswijze	Aanpak van de tevredenheidsbevraging
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de bepalingen in par. 3.5.3 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 doet uitschijnen dat “er een extra éénmalige massa-bevraging georganiseerd dient te worden”.

Fluvius is voorstander om de kwaliteitsindicatoren inzake klantentevredenheid te enten op de klantenbevraging die hij op doorlopende basis en maximaal één maand na het contact met de netgebruiker organiseert. Op die manier hoeft de netgebruiker niet tweemaal te antwoorden en wordt de vergelijkbaarheid met de referentieperiode gevrijwaard. Fluvius vindt de mogelijkheid dat de bevraging in opdracht van de VREG uitgevoerd wordt, dan ook overbodig.

Reactie op de zienswijze

De VREG ziet erop toe dat de tevredenheidsbevraging op de meest effectieve en efficiënte manier aangepakt wordt. De bestaande tevredenheidsbevraging die in opdracht van Fluvius wordt uitgevoerd, is in dat opzicht zeker één van de preferente opties. In dat geval moet de onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau wel gevrijwaard zijn en moeten het bestek en de offerte (van de lopende of hernieuwde opdracht) door de VREG goedgekeurd worden. Als deze voorwaarden echter niet voldaan zijn, dan voorziet de tariefmethodologie alternatieve mogelijkheden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.24 Zienswijze 70.

Zienswijze	Fluvius vermelden bij de tevredenheidsbevraging
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om hem uitdrukkelijk bij naam te vermelden in de tevredenheidsbevraging. Dit zal volgens hem de herkenbaarheid verhogen en de netgebruikers meer aanzetten om effectief aan de bevraging deel te nemen.

Reactie op de zienswijze

De VREG ziet erop toe dat de tevredenheidsbevraging op de meest effectieve manier aangepakt wordt. De vermelding van Fluvius is evident. Dit is slechts één aspect in de aanpak van de tevredenheidsbevraging en wordt daarom ook niet afzonderlijk uitgelicht in de tariefmethodologie.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.25 Zienswijze 71.

Zienswijze	Financiële incentive inzake innovatieve projecten moet uitgebreid worden
Belanghebbenden	Bond Beter Leefmilieu

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens Bond Beter Leefmilieu focust de kwaliteitsprikkel voornamelijk op de klantentevredenheid en wordt de laatste financiële incentive ‘Innovatieve projecten met het oog op de energietransitie’ als een bijkomstigheid behandeld. Hij stelt dat deze financiële incentive niet in staat is om een antwoord te bieden op de uitdagingen waarmee de distributienetbeheerders tijdens de energietransitie geconfronteerd zullen worden en geen prikkel geeft voor een langetermijnaanpak.

Bond Beter Leefmilieu pleit ervoor om de kwaliteitsprikkel uit te breiden met “Energietransitie-prikkels”. Die moeten volgens hem in dienst staan van het bewerkstelligen van de klimaatdoelstellingen op lange termijn (zoals het Klimaatakkoord van Parijs en Fit for 55). Bond Beter Leefmilieu suggereert een prikkel voor de gedeeltelijke ontmanteling van de aardgasdistributienetten of een kostendekkende prikkel voor het verwijderen van gasaansluitingen. Aan deze kwaliteitsprikkels moet een groter gewicht dan 0,50% van het toegelaten inkomen gegeven worden.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn reactie op de zienswijze 116.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.26 Zienswijze 72.

Zienswijze	Herbestemming van aardgasdistributienetten als innovatief project
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om in de tariefmethodologie te specificeren dat de innovatieve projecten voor de gereguleerde activiteit aardgas ook projecten rond de herbestemming van aardgasdistributienetten kunnen omvatten.

Reactie op de zienswijze

De VREG is van mening dat projecten rond de herbestemming van aardgasdistributienetten de energietransitie kunnen faciliteren en een meerwaarde voor de netgebruikers kunnen bieden (en dus in aanmerking zouden kunnen komen als innovatief project), maar laat de beoordeling aan het expertenpanel.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.27 Zienswijze 73.

Zienswijze	Beoordeling van de innovatieve projecten
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Op basis van randnummer 79 in het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 begrijpt Fluvius dat de innovatieve projecten aan alle voorwaarden moeten voldoen, maar mist hij nog een indicatie van de mate waarin de innovatieve projecten aan elke voorwaarde moeten voldoen.

Met betrekking tot de voorwaarde dat “de projecten zijn technisch en financieel haalbaar en kunnen binnen een afzienbare termijn succesvol geïmplementeerd worden” verwijst Fluvius naar de Technology Readiness Levels (TRL). Hij stelt voor dat het projectenportfolio uit projecten met

een verschillend TRL-niveau samengesteld wordt (terwijl de tarifaire bepalingen volgens hem eerder aansturen op projecten met een hoog TRL-niveau).

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de innovatieve projecten inderdaad aan alle voorwaarden tegelijkertijd moeten voldoen.

De VREG verduidelijkt dat, als de andere beoordelingscriteria buiten beschouwing gelaten worden, het zo is dat projecten met een hoog TRL-niveau altijd hoger zullen scoren dan projecten met een laag TRL-niveau. Projecten met een laag TRL-niveau kunnen echter in totaal wel hoger scoren als zij hoger scoren op de andere beoordelingscriteria. Het expertenpanel zal een beoordeling maken op basis van alle criteria en de distributienetbeheerders kunnen, dat wetende, het projectenportfolio naar eigen inzicht samenstellen.

Europe Economics suggereert TRL-3 als een minimale voorwaarde. De VREG laat de beoordeling aan het expertenpanel.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.28 Zienswijze 74.

Zienswijze	Vooraf medewerkers van universiteiten opnemen in het expertenpanel
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius bepleit om in het expertenpanel zo veel mogelijk medewerkers (professoren, onderzoekers, ...) van universiteiten op te nemen. Fluvius beschouwt hen als de meest neutrale partij.

Reactie op de zienswijze

De VREG waakt over een evenwichtige samenstelling van het expertenpanel, waarbij de panelleden geselecteerd worden op basis van hun onpartijdigheid en expertise inzake de gereguleerde activiteiten elektriciteit en aardgas of inzake technische en organisatorische innovatie. Medewerkers van universiteiten komen zeker in aanmerking, maar zijn niet de enige optie.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.29 Zienswijze 75.

Zienswijze	Overleg over de rapportering van de meetbare kwaliteitsindicatoren
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt de VREG om op korte termijn in overleg te treden over de rapportering van de meetbare kwaliteitsindicatoren (par. 4.1.1 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028). Fluvius stelt voor om in co-creatie te werken, zodat er geen tijd verloren gaat.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat er reeds overleg plaats vond via de formele en operationele overlegmomenten.

De VREG verduidelijkt dat de rapportering verloopt via de rapporteringsmodellen die in de technische reglementen vastgesteld zijn. Deze modellen zullen naar aanleiding van de invoering van de financiële incentives herwerkt worden en zodra mogelijk door de VREG op zijn website gepubliceerd worden. De VREG heeft de intentie om de kwaliteitsrapportering over het jaar 2024 al via de hernieuwde rapporteringsmodellen te laten verlopen, zodat een vlotte en robuuste rapportering over het jaar 2025 en verder gegarandeerd is.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.8.30 Zienswijze 76.

Zienswijze	Attest van de afdeling Interne Audit
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om aan het laatste punt in randnummer 93 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028 het volgende toe te voegen: “op basis van de werkzaamheden van de afdeling Interne Audit (conform de IIA standaarden)”.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de voorgestelde toevoeging algemeen geldt (niet enkel voor het laatste punt) en reeds is opgenomen in de bepalingen in par. 4.1.2.1 en par. 4.1.2.2 van het geconsulteerde voorstel van bijlage 9 van de tariefmethodologie 2025-2028.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.9 Zienswijzen m.b.t. Wyre

4.9.1 Zienswijze 77.

Zienswijze	De correctie voor de meerwaarde van de inbreng in Wyre zou rekening moeten houden met mogelijke toekomstige minwaarden.
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius geeft aan dat de meerwaarde ten gevolge van de inbreng in Wyre, vastgelegd op 1 juli 2023 bij oprichting van Wyre, in de toekomst onderworpen moet worden aan een jaarlijkse 'impairment test' (onderzoek op bijzondere waardevermindering). Fluvius stelt dat eventuele toekomstige minwaarden ten gevolge van een 'impairment' eveneens beschouwd moeten worden als een aanvullende endogene term.

Reactie op de zienswijze

De deelneming van Fluvius in Wyre is een volledig niet-gereguleerde activiteit. Mogelijke meer- of minderwaarden op dit niet-gereguleerde financieel vast actief vallen bijgevolg volledig buiten beschouwing van de tariefmethodologie. Vanuit het perspectief van de gereguleerde activiteiten dient de inbreng in Wyre beschouwd te worden als een éénmalige transactie: de gereguleerde activiteiten van Fluvius dragen activa over aan de niet-gereguleerde activiteiten van Fluvius die ze vervolgens inbrengen in Wyre. De inbreng in Wyre is zodanig vanuit het oogpunt van de VREG vergelijkbaar met een verkoop eerder dan een deelneming. De VREG beschouwt daarom alleen de initiële meerwaarde op het moment van inbreng in Wyre.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.9.2 Zienswijze 78.

Zienswijze	Correctie op historische kostentrend 2019-2023 in het kader van de oprichting van Wyre
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat het omwille van de stabiliteit en de continuïteit in de tariefmethodologie noodzakelijk is om voor bepaalde aspecten gerelateerd aan de overeenkomst tussen Fluvius en Telenet tot oprichting van Wyre, een correctie op de historische kostentrend door te voeren.

[...] ⁶⁰

—

⁶⁰ Vertrouwelijk.

Reactie op de zienswijze

[...] ⁶¹

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.9.3 Zienswijze 79.

Zienswijze	Meerwaarde Wyre mogelijks te laag ingeschat wegens synergievoordelen Fluvius
Belanghebbende	Proximus

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Proximus stelt dat de activa van Wyre in het algemeen mogelijks ondergewaardeerd zijn. Hij verwijst hierbij naar de mogelijke rol die de verdeelsleutels voor sleufwerken in synergie, opgesteld binnen de Vlaamse Raad van Netwerkbeheerders (VRN), hebben gehad op waardering van de Fluvius inbreng in Wyre. Deze verdeelsleutels zijn volgens Proximus voordelig voor bedrijven zoals Fluvius die verschillende activiteiten combineren waarvoor sleuven moeten worden gegraven. Proximus stelt dat Wyre een concurrentiebeperkend voordeel op de glasvezelmarkt zou bekomen indien de “voordelen” die Fluvius in het verleden heeft behaald a.d.h.v. “gunstige” verdeelsleutels, zouden overgedragen zijn naar Wyre via een lagere waardering van bepaalde ingebrachte activa. Proximus verwijst naar de beslissing van de Europese Commissie (EC) over de Wyre-transactie, waarin de EC het onwaarschijnlijk achtte dat eventuele kostenvoordelen die Fluvius had behaald met de aanleg van zijn kabel- en glasvezelnetwerk konden worden overgedragen aan Wyre, omdat de waardering van de bijdrage van Fluvius door externe consultants was bepaald op basis van de werkelijke marktwaarde van de activa, zonder rekening te houden met de werkelijke kosten van de aanleg van deze activa door Fluvius. Proximus stelt dat er voor hem te weinig informatie beschikbaar is over hoe de werkelijke marktwaarde van de activa is bepaald om een oordeel te kunnen vormen over de waardering en vraagt daarom bijkomende transparantie en duidelijkheid.

Proximus stelt dat een algehele onderwaardering van de activa van Wyre zou impliceren dat ook de door Fluvius ingebrachte gereguleerde activiteiten ondergewaardeerd zijn en dat de door VREG vastgestelde meerwaarde bijgevolg te laag is. Proximus geeft aan dat, op basis van de beschikbare informatie in het geconsulteerde voorstel van de VREG, niet met zekerheid kan worden gesteld dat de VREG in zijn berekening van de meerwaarde (zowel in de ‘bottom-up’ basisberekening als in de ‘top-down’ controleberekening) rekening heeft gehouden met de bovenvermelde voordelen van synergiën. Proximus geeft aan dat het gebrek aan informatie waarmee de VREG werd geconfronteerd, geïllustreerd door de onbeantwoorde vraag m.b.t. de afwijking tussen de boekwaarden en lengtes van de lege wachtbuizen die de VREG aanhaalt in randnummer 7 van de bijlage 11, de vrees versterkt dat de meerwaarde mogelijk onderschat werd. Proximus stelt tot slot vast, o.b.v. het 2023 jaarverslag van Fluvius, dat Fluvius een meerwaarde van 59,9M€ realiseerde op de verkoop van 2,1% van zijn aandelen van Wyre aan Telenet. De meerwaarde op deze verkoop is volgens Proximus uitzonderlijk hoog, nl. 100%, hetgeen zijn twijfels m.b.t. de waardering van Wyre verder versterkt.

⁶¹ Vertrouwelijk.

Reactie op de zienswijze

Zoals de VREG in par. 4.3 van de bijlage 11 van zijn geconsulteerde voorstel stelt, spreekt de VREG zich niet uit over de globale waardering van de Wyre transactie en verschilt zijn oefening wezenlijk van de oefening van de EC. Bemerkingen over de globale waardering van de Wyre transactie, evenals de beslissing van de EC hierover, zijn dan ook niet relevant in het kader van de tariefmethodologie van de VREG en worden bijgevolg niet verder behandeld.

De VREG kan o.w.v. het vertrouwelijke karakter geen bijkomende toelichting verschaffen over zijn berekening van de meerwaarde op de gereguleerde inbreng.

De VREG bevestigt de vaststelling van Proximus dat hij gedurende zijn onderzoek naar de meerwaarde op de gereguleerde inbreng in Wyre geconfronteerd werd met onzekerheid t.g.v. de afwijking tussen de lengte en boekwaarde van de lege wachtbuizen. De VREG heeft naar best vermogen rekening gehouden met deze onzekerheid in zijn waarderingsoefening.

De VREG is zich bewust van het feit dat Fluvius 2,1% van zijn aandelen in Wyre verkocht heeft aan Telenet en hierop een meerwaarde heeft gerealiseerd. Zoals toegelicht in de reactie op zienswijze 77, is de deelneming van Fluvius in Wyre een – voor de VREG – niet-gereguleerde activiteit. De VREG beschouwt in zijn tariefmethodologie daarom alleen de initiële inbreng van Fluvius in Wyre en bijgevolg is de voormelde verkoop van aandelen niet direct relevant in het kader van de tariefmethodologie van de VREG.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.9.4 Zienswijze 80.

Zienswijze	Door VREG vastgestelde meerwaarde op de gereguleerde inbreng in Wyre is te hoog
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius volgt de VREG in de redenering om een deel van de meerwaarde, gerealiseerd via de inbreng van de kabel- en glasvezelactiviteiten van de distributienetbeheerders in Wyre, te beschouwen als een gereguleerde opbrengst. Fluvius gaat daarentegen niet akkoord met de door de VREG gehanteerde werkwijze en achterliggende berekeningen ter bepaling van de hoogte van de meerwaarde. Volgens Fluvius is de berekening in de bijlage 11 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 gebaseerd op (foutieve) veronderstellingen die leiden tot een “exuberant hoge meerwaarde”. Derhalve stelt Fluvius voor om de berekende meerwaarde, in de vorm van een aanvullende endogene term, te herbekijken.

De specifieke bemerkingen van Fluvius omtrent de berekeningen, samengevat in de zienswijzen 81, 82 en 83, bevatten commercieel gevoelige informatie en zijn bijgevolg weggelaten op grond van art. 4.1.31, §4 van het Energiedecreet. De voormelde gegevens zijn meer bepaald

vertrouwelijk omdat ze financiële en commerciële gegevens bevatten m.b.t. een overeenkomst gesloten tussen Fluvius en een commerciële partij. De VREG beschouwt de contractuele en commerciële relaties van Fluvius met commerciële ondernemingen in principe als commercieel gevoelige informatie. Er werd verder nagegaan of de informatie inderdaad geheim was, commercieel waardevol was, en of partijen redelijke maatregelen genomen hadden om die informatie geheim te houden. Dat was inderdaad het geval.

Reactie op de zienswijze

De VREG reageert op de specifieke bemerkingen van Fluvius m.b.t. de berekening van de meerwaarde bij de zienswijzen 81, 82 en 83. Ook de reacties van de VREG bevatten commercieel gevoelige informatie en zijn bijgevolg weggelaten. Samenvattend is de VREG het oneens met het merendeel van de specifieke bemerkingen van Fluvius. De argumenten geven geen aanleiding om de berekening van de meerwaarde aan te passen. Op basis van de bijkomende informatie die Fluvius in zijn reactie bezorgd heeft, brengt de VREG wel een beperkt aantal verduidelijkingen aan in zijn motivatie.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden.

In par. 4.1 en 4.2 van de bijlage 11 brengt de VREG enkele wijzigingen aan. De VREG verwijst naar zijn conclusie bij de zienswijzen 81 en 83.

4.9.5 Zienswijze 81.

Zienswijze	Waarderingsoefening VREG m.b.t. de in Wyre ingebrachte gereguleerde activa is kennelijk onredelijk, onzorgvuldig en gebaseerd op niet-draagkrachtige veronderstellingen
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

[...] ⁶²

Reactie op de zienswijze

[...] ⁶³

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden.

In par. 4.1 van de bijlage 11 wordt de zin “Zoals eerder gesteld, zou de finale waardering van de in Wyre ingebrachte gereguleerde activa nauw moeten aansluiten bij de waardering die bekomen zou zijn als Fluvius louter diezelfde gereguleerde vaste activa zou ingebracht hebben” vervangen

⁶² Vertrouwelijk.

⁶³ Vertrouwelijk.

door “Zoals eerder gesteld, zou de finale waardering van de in Wyre ingebrachte geregeleerde activa nauw moeten aansluiten bij de waardering die bekomen zou zijn als Fluvius louter diezelfde geregeleerde vaste activa zou ingebracht hebben in of verkocht hebben aan één of meerdere derde partijen”.

In par. 4.2 van de bijlage 11 wordt de passage “[...]”⁶⁴ vervangen door “[...]”⁶⁵.

In par. 4.2 van de bijlage 11 wordt de zinsnede “[...]”⁶⁶ vervangen door “[...]”⁶⁷.

4.9.6 Zienswijze 82.

Zienswijze	Foutieve berekening meerwaarde
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

[...]”⁶⁸

Reactie op de zienswijze

[...]”⁶⁹

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.9.7 Zienswijze 83.

Zienswijze	De top-down controleberekening van de meerwaarde bevat foutieve redenering
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

[...]”⁷⁰

Reactie op de zienswijze

[...]”⁷¹

Conclusie

⁶⁴ Vertrouwelijk.
⁶⁵ Vertrouwelijk.
⁶⁶ Vertrouwelijk.
⁶⁷ Vertrouwelijk.
⁶⁸ Vertrouwelijk.
⁶⁹ Vertrouwelijk.
⁷⁰ Vertrouwelijk.
⁷¹ Vertrouwelijk.

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. Voetnoot 18 in par. 4.2 van het geconsulteerde voorstel van de bijlage 11 wordt aangepast tot de volgende formulering:

“[...]”⁷²”

De wijziging heeft geen impact op de door VREG vastgestelde meerwaarde op de inbreng van de gereguleerde activa in Wyre.

4.10 Zienswijzen m.b.t. tariefvoorstel periodieke elektriciteitsdistributienettarieven

4.10.1 Zienswijze 84.

Zienswijze	Volwaardige klantengroep voor 26-36 kV-netten is een goede zaak
Belanghebbenden	Febeliec, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Febeliec ondersteunt de invoering van een volwaardige klantengroep voor de 26-36 kV-netten.

Ook ODE Vlaanderen vindt dit een positieve evolutie. Volgens hem leidt het aansluiten van afnemers op een hoger spanningsniveau en op netten waar injectie aanwezig is, tot een efficiënter netgebruik.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat de betreffende bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 door een aantal belanghebbenden positief onthaald worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.2 Zienswijze 85.

Zienswijze	Regulatoire saldi inzake de tariefcomponent ‘Overige transmissie’
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In par. 6.1.4.1.4 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) stelt de VREG voor om de tariefcomponent ‘Overige transmissie’ te schrappen en de betreffende kosten vanaf 2025 afhankelijk van de aard van de kosten aan de tariefcomponenten ‘Netgebruik’, ‘Openbardienstverplichtingen’ of ‘Toeslagen’ toe te wijzen. Daarbij stelt Fluvius de vraag aan

⁷² Vertrouwelijk.

welke tariefcomponent de regulatoire saldi inzake de tariefcomponent ‘Overige transmissie’ toegewezen zullen worden.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat, aangezien de kosten die van de tariefcomponent ‘Overige transmissie’ aan de tariefcomponent ‘Netgebruik’ toegewezen worden het meeste gewicht hebben, ook de regulatoire saldi inzake de tariefcomponent ‘Overige transmissie’ het best aan de tariefcomponent ‘Netgebruik’ toegewezen worden. Dit vereist echter geen aanpassingen aan de tariefmethodologie of de rapporteringsmodellen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.3 Zienswijze 86.

Zienswijze	Zorgen en misvattingen over het capaciteitstarief maken aanpassingen nodig om het draagvlak te verhogen
Belanghebbenden	Vlaams minister van Energie

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Vlaams minister van Energie Zuhail Demir signaleert een aantal wederkerende zorgen en misvattingen, die volgens haar het draagvlak bij de burger voor het capaciteitstarief ondergraven:

- Het capaciteitstarief wordt als een belasting aanzien (in plaats van een nettatarief);
- Het capaciteitstarief wordt als een bijkomende belasting of nettatarief aanzien;
- Netgebruikers met een digitale meter (die het capaciteitstarief betalen op basis van hun gemiddelde maandpiek) menen dat zij slechter af zijn dan netgebruikers met een klassieke meter (die het capaciteitstarief betalen als een vast bedrag);
- Het verschil tussen het nettatarief per kWh voor de netgebruikers met een digitale meter en het nettatarief per kWh voor de netgebruikers met een klassieke meter is onvoldoende gekend;
- De minimumbijdrage van 2,5 kW wordt als een streefdoel aanzien en leidt tot irrationeel gedrag;
- Een overschrijding van de minimumbijdrage van 2,5 kW wordt als een boete aanzien. Dit ondermijnt de betrokkenheid en het draagvlak voor de energietransitie;
- De aanrekening op basis van het hoogste kwartiervermogen per maand leidt tot ongewenst gedrag en frustraties. Dit geldt des te meer voor netgebruikers met een uitvallende omvormer.

Vlaams minister van Energie Zuhail Demir ziet communicatieve en fundamentele verbetermogelijkheden en stelt verbaasd te zijn dat in het consultatiedocument geen gewag gemaakt wordt van een analyse van het draagvlak van het capaciteitstarief en dat er geen aanpassingen voorzien worden die het draagvlak verhogen.

Reactie op de zienswijze

De VREG is welbekend met de bovenvermelde zorgen en misvattingen, die helaas vaak ook versterkt zijn door de polemiek⁷³ en rechtszaak⁷⁴ bij de invoering van het capaciteitstarief. De VREG ondernam de afgelopen jaren dan ook allerlei stappen om de Vlaamse gezinnen en bedrijven op een correcte manier te informeren en zo deze misvattingen uit de wereld te helpen, waaronder het aanbieden van een simulator om de verwachte impact van het capaciteitstarief te berekenen, een brede mediacampagne⁷⁵ bij de invoering van het capaciteitstarief, de lancering van de website 'nieuwenettarieven.be'⁷⁶ met alle informatie over het capaciteitstarief, antwoorden op vragen en bezorgdheden via veelgestelde vragen en blogs op zijn website (die ook in de kijker werden gezet via nieuwsbrieven en sociale media), verschillende online infosessies voor hulpverleners, sectorfederaties en de communicatiediensten en callcenters van de leveranciers, een doelgroepgerichte campagne met tips voor consumenten met een elektrische wagen of warmtepomp om hun verbruik te spreiden, etc. Dit werpt ook zijn vruchten af. Zo is bijvoorbeeld het aantal informatievragen dat de VREG ontvangt opnieuw genormaliseerd en blijkt ook uit de resultaten van de Marktmonitor⁷⁷ dat de kennis over het capaciteitstarief bij de Vlaamse gezinnen en bedrijven gestaag toeneemt.

Zoals in par. 6.1.4.1.1 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) vermeld wordt, is de VREG na de invoering van het capaciteitstarief in 2023 ook onmiddellijk een meerjarig evaluatietraject gestart. De bovenvermelde zorgen en misvattingen zullen daarbij ook in beschouwing genomen worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.4 Zienswijze 87.

Zienswijze	Capaciteitstarief schrappen
Belanghebbenden	JH

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

JH stelt voor om het capaciteitstarief te schrappen. Als motivatie stelt hij dat de energietransitie in Europe niet zo snel zal plaatsvinden als eerst gedacht en wijst op de gekelderde vraag naar elektrische wagens.

JH stelt ook specifiek voor om de aanrekening van het capaciteitstarief als een vast bedrag bij netgebruikers met een klassieke meter te schrappen. Volgens hem leidt dit immers tot perverse effecten (overbelasting van de distributienetten) en tot discriminatie (van alleenstaanden, personen met een beperkt inkomen en prosumenten).

⁷³ <https://www.zuhaldemir.be/nieuws/capaciteitstarief-is-dom-en-onrechtvaardig>

⁷⁴ <https://www.vreg.be/nl/pers/vernietigingsberoep-tegen-beslissing-uitstel-nieuwe-nettarieven> en <https://www.vreg.be/nl/pers/hof-van-beroep-bevestigt-moment-van-invoering-nieuwe-nettarieven-voor-elektriciteit>

⁷⁵ <https://www.vreg.be/nl/communicatiecampagnes>

⁷⁶ <https://www.vreg.be/nl/nieuwe-nettarieven>

⁷⁷ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2023-18>

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn motivatie voor de invoering van het capaciteitstarief in [CONS-2019-02](#) en zijn eerdere reactie op deze zienswijze (zienswijzen 9 en 13 in [RAPP-2020-17](#)). De VREG verwijst ook naar par. 6.1.4.1.2 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#).

Zoals in par. 6.1.4.1.1 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) vermeld wordt, is de VREG na de invoering van het capaciteitstarief in 2023 ook onmiddellijk een meerjarig evaluatietraject gestart. De bovenvermelde zienswijze zal daarbij ook in beschouwing genomen worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.5 Zienswijze 88.

Zienswijze	Capaciteitstarief ondersteunt de doelstellingen van minder energieverbruik en duurzame elektriciteitsproductie niet.
Belanghebbenden	COGEN

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

COGEN stelt dat het capaciteitstarief eerder focust op de elektriciteitsdistributienetten dan streeft naar een dynamische en rationele inzet van de elektriciteitsdistributienetten in een globaal efficiënt systeem. Het capaciteitstarief vormt een prikkel om de individuele piekvermogens te verlagen maar niet noodzakelijk om de systeempieken op de distributienetten te verlagen. COGEN stelt dat het capaciteitstarief de ruimere doelstellingen van minder energie verbruiken en maximaal inzetten op duurzame elektriciteitsproductie niet ondersteunt.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reactie op deze zienswijze (zienswijze 5 in [RAPP-2020-06](#)). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.6 Zienswijze 89.

Zienswijze	Berekening van de gemiddelde maandpiek moet aangepast worden
Belanghebbenden	ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Volgens ODE Vlaanderen is het noodzakelijk dat de berekening van de gemiddelde maandpiek nog in de reguleringsperiode 2025-2028 wordt aangepast. Hij vindt de berekening op basis van een gemiddelde van gemiddelden niet transparant en te complex. Het zou ook de stimulans verminderen om elke maand opnieuw de maandpiek te beperken.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reacties op deze zienswijze (zienswijze 9 en 10 in [RAPP-2020-07](#) en zienswijze 7 in [RAPP-2020-17](#)).

Zoals in par. 6.1.4.1.1 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#) vermeld wordt, is de VREG na de invoering van het capaciteitstarief in 2023 ook onmiddellijk een meerjarig evaluatietraject gestart. De bovenvermelde zienswijze zal daarbij ook in beschouwing genomen worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.7 Zienswijze 90.

Zienswijze	Niet de hoogste maar elfde maandpiek
Belanghebbenden	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Febeliec vraagt met klem dat “er een doorslag wordt gemaakt van het systeem op transmissieniveau waarbij slechts de 11^e piek wordt aangerekend, om zo te vermijden dat er een disproportionele tarifaire schok is voor punctuele en aleatoire situaties”.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reacties op deze zienswijze (zienswijze 4 in [RAPP-2020-06](#) en zienswijze 4 in [RAPP-2020-17](#)). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.8 Zienswijze 91.

Zienswijze	Nettarieven moeten rekening houden met seizoensgebonden vermogenspieken
Belanghebbenden	Boerenbond

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Boerenbond stelt dat een bedrijf vaak seizoensgebonden vermogenspieken heeft maar niet verwacht dat dat vermogen jaarrond voor hen gereserveerd wordt (en dus ook niet jaarrond aan hen aangerekend wordt). Boerenbond stelt dat de vermogenspieken en piekmomenten van niet-laagspanningsklanten gekend zijn en vraagt om daarmee rekening te houden bij het inschatten van de investeringsnoden en nettarieven.

Reactie op de zienswijze

Voor middenspanningsklanten worden de netkosten (binnen de tariefcomponent 'Netgebruik') voor de helft aangerekend op basis van hun toegangsvermogen (kVA_{TV}) en voor de helft aangerekend op basis van hun maandpieken. De aanrekening op basis van het toegangsvermogen reflecteert dat de distributienetkosten rigide zijn. De netkosten bestaan immers voor een groot deel uit gezonken kosten en zijn voor een groot deel dus onafhankelijk van het effectieve netgebruik. Bovendien stelt het toegangsvermogen de distributienetbeheerder in staat om de capaciteitsbehoeften van de netgebruikers beter in te schatten en de netinvesteringen daarop af te stemmen. De aanrekening op basis van de maandpiek (kW_{MP}) zet aan tot rationeel netgebruik en geeft de netgebruiker een stimulans om iedere maand zijn vermogenspieken te beperken. De maandpiek biedt de netgebruiker meer flexibiliteit dan de jaarpiek (de tariefdrager tot 2023) en zorgt ervoor dat de netgebruiker uitzonderlijke of seizoensgebonden vermogenspieken slechts een maand i.p.v. een heel jaar meedraagt.

De VREG oordeelt dat de aanrekening op basis van het toegangsvermogen en de maandpieken, vanuit het oogpunt van kostenreflectiviteit en rationeel netgebruik, de meest geschikte tariefstructuur vormt.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.9 Zienswijze 92.

Zienswijze	Maximumtarieven ook toepassen op de tariefcomponent 'Overschrijding toegangsvermogen'
Belanghebbenden	Boerenbond

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In randnummer 206 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vastgesteld dat het uniform maximumtarief per klantengroep niet van toepassing is op de tariefcomponenten 'Overschrijding toegangsvermogen', 'Reactieve energie' en 'Databeheer'.

Boerenbond pleit ervoor om de toepassing van het maximumtarief uit te breiden en ook op de tariefcomponent 'Overschrijding toegangsvermogen' toe te passen. Dit is volgens hem nodig om een volledige bescherming tegen calamiteiten te bieden. De overschrijdingskosten kunnen immers enorm hoog zijn en worden 12 maanden lang meegenomen. Hij verwijst naar eenmalig en uitzonderlijk hoge maandpieken bij de faling van beveiligingen of het gelijktijdig opnieuw opstarten van fruitfrigo's als voorbeelden van calamiteiten.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de maximumtarieven doelbewust niet van toepassing zijn op de tariefcomponent ‘Overschrijding toegangsvermogen’ (en ook de tariefcomponent ‘Reactieve energie’). Anders wordt het beoogde effect van het overschrijdingstarief (deels) teniet gedaan en worden de netgebruikers waarvoor de maximumtarieven gelden niet langer gestimuleerd om hun toegangsvermogen niet te overschrijden (of de forfaitaire hoeveelheid reactieve energie niet te overschrijden). De maximumtarieven moeten de netgebruikers beschermen tegen al te grote tariefschokken maar mogen uiteraard geen vrijgeleide worden. Bovenvermelde calamiteiten leiden immers ook tot een hogere belasting van de elektriciteitsdistributienetten.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.10 Zienswijze 93.

Zienswijze	Grens van 10 kVA moet opgetrokken worden
Belanghebbenden	ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In randnummer 186 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt vastgesteld dat prosumënten geen injectietarieven voor de tariefcomponenten ‘Netgebruik’ betalen. Conform het Energiedecreet worden onder prosumënten enkel de netgebruikers met decentrale productie met een maximaal AC-vermogen kleiner dan of gelijk aan 10 kVA begrepen.

Volgens ODE Vlaanderen is het echter noodzakelijk dat de grens van 10 kVA wordt opgetrokken naar 25 kVA, 30 kVA (bij voorkeur) of 56 kVA. Op die manier kunnen decentrale PV-installaties meegroeien met de verhoogde elektriciteitsbehoefte en kunnen PV-installaties, in combinatie met opslag of ‘vehicle-to-grid’, makkelijker flexibilitiediensten leveren.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de tarifaire bepalingen inzake de grens van 10 kVA in overeenstemming zijn met de ruimere bepalingen in het Energiedecreet.

De VREG verduidelijkt dat de bepalingen in randnummer 186 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 deel uitmaken van het verdere onderzoek naar injectietarieven (randnummer 187 en voetnoot 54).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.11 Zienswijze 94.

Zienswijze	Eéngemaakte distributienettarieven voor heel Vlaanderen
Belanghebbenden	SAAMO West-Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

SAAMO West-Vlaanderen is voorstander van ééngemaakte distributienettarieven voor heel Vlaanderen.

Specifiek voor de klanten die de sociale leverancier belevt aan het standaardtarief, vraagt SAAMO West-Vlaanderen om ééngemaakte distributienettarieven uit te werken. Zo wordt volgens hem voorkomen dat mensen met energieschulden in de ene regio meer moeten betalen voor eenzelfde gereguleerd product dan mensen in een andere regio.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reactie op deze zienswijze (zienswijze 63 in [RAPP-2020-17](#)). Het initiële standpunt van de VREG inzake ééngemaakte distributienettarieven blijft ongewijzigd.

De standaardtarieven worden niet vastgesteld in de tariefmethodologie. Hiervoor verwijst de VREG naar het ministerieel besluit van 1 juni 2004⁷⁸.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.12 Zienswijze 95.

Zienswijze	Verduidelijking m.b.t. klanten met niet-communicerende meter
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om in par. 6.2.1 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 te verduidelijken dat afnameklanten met een niet-communicerende digitale meter tot de klantengroep ‘Afnameklanten op laagspanningsnet met analoge meter’ behoren.

Fluvius merkt ook op dat een niet-communicerende meter bij injectieklanten ook geen piekmeting toelaat.

Reactie op de zienswijze

De VREG bemerkt dat deze bepalingen al deel uitmaken van de schattingsmethodiek (conform art. 2.1.18 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit) en omwille van de techniciteit (een klant met een niet-communicerende meter behoort immers niet onmiddellijk tot de klantengroep ‘Afnameklanten op laagspanningsnet met analoge meter’ maar gaat pas naar deze klantengroep over als ook de technische meterstatus wijzigt) best onderdeel blijft van de schattingsmethodiek (in plaats van de tariefmethodologie). Dit kan eventueel wel ter informatie in voetnoot in de tarieflijsten opgenomen worden.

⁷⁸ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2004060135&table_name=wet

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.13 Zienswijze 96.

Zienswijze	Tarifaire bepalingen inzake openbare verlichting
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om in randnummer 176 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 ook openbare verlichting te onderscheiden. Fluvius verwijst als motivatie naar de uitzonderingen inzake de nominatie van het toegangsvermogen en de meting van reactieve energie.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat voor openbare verlichting, conform het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028, dezelfde tarifaire bepalingen gelden als voor de andere klanten binnen dezelfde klantengroep. De bovenvermelde uitzonderingen worden niet in de tariefmethodologie vastgesteld en vereisen dus ook geen afzonderlijke vermelding in randnummer 176.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.14 Zienswijze 97.

Zienswijze	Wijziging van de periodieke distributienettarieven op de eerste kalenderdag van een maand
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius pleit ervoor om, als de VREG zou beslissen om de periodieke distributienettarieven in de loop van een kalenderjaar te wijzigen, dit enkel op de eerste kalenderdag van een maand te doen.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de bepalingen in randnummer 172 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aangepast moeten worden maar ook geenszins conflicteren met de bovenstaande zienswijze.

De VREG verduidelijkt dat de periodieke distributietarieven in principe voor een geheel kalenderjaar gelden. Als de VREG toch zou beslissen om de periodieke distributietarieven in de loop van een kalenderjaar te wijzigen, dan zal de VREG bovenstaande zienswijze in overweging nemen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.15 Zienswijze 98.

Zienswijze	Onderbouwing van de verdeelsleutels voor de ODV en toeslagen
Belanghebbenden	Gezinsbond

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Gezinsbond stelt dat het onduidelijk is vanwaar de verdeelsleutels in randnummer 242 en 246 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 komen. Hij stelt dat deze verdeelsleutels oftewel berekend moeten worden op basis van aantoonbare causaliteit of op basis van de rekenvolumes afgenomen actieve energie (kWh).

Reactie op de zienswijze

De netkosten worden inderdaad bij voorkeur aan de verschillende klantengroepen toegerekend op basis van aantoonbare causaliteit. Dit principe kan echter niet toegepast worden op de kosten van openbardienstverplichtingen en toeslagen. Deze kosten houden immers geen enkel verband met het netgebruik (in dat opzicht verwijzen we ook naar onze reactie op zienswijze 20).

De VREG verkiest daarom om de kostentoewijzing op basis van het aantal actieve toegangspunten voor afname en het volume afgenomen actieve energie uit de voorgaande reguleringsperiodes verder te zetten. De concrete verdeelsleutel werd binnen de discretionaire bevoegdheid van de VREG en na consultatie van de belanghebbenden (CONS-2020-03) vastgesteld en houdt rekening met de globale kostentoewijzing.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.16 Zienswijze 99.

Zienswijze	Voer tijdsafhankelijke tarieven reeds in de periode 2025-2028 in, desnoods stapsgewijs
Belanghebbende	Agoria, COGEN, Eneco Belgium, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

De belanghebbenden wijzen elk op het potentieel van tijdsafhankelijke tarieven om o.m. netinvesteringen te vermijden en de energietransitie te versnellen. Ze wensen dan ook dat er niet gewacht wordt om tijdsafhankelijke tarieven in te voeren.

Zo raadt Agoria aan om tijdsafhankelijke nettarieven reeds mogelijk te maken voor specifieke groepen gebruikers die hiervoor kiezen en dit te combineren met proefprojecten.

COGEN stelt dat netinvesteringen beperkt kunnen worden als de nettarieven gebaseerd zijn op de lokale toestand van het net. COGEN betreurt dat tijdsafhankelijke tarieven niet worden ingevoerd in 2025-2028, ondanks de weerkerende patronen die ETB en Fluvius vaststellen in de pieken van het netgebruik. COGEN meent dat tijdsafhankelijke tarieven nu al ingevoerd kunnen worden en dat er niet moet gewacht worden op de vervolgstudie van Fluvius. De resultaten van de vervolgstudie kunnen gebruikt worden om de tarieven achteraf te verfijnen.

Volgens ODE Vlaanderen zal het uitstel van tijdsafhankelijke tarieven de maatschappelijke kosten onnodig verhogen en leiden tot een vertraging van de energietransitie. ODE Vlaanderen dringt erop aan om het kader nu reeds op te nemen, en om de vervolgstudie van Fluvius te gebruiken om tijdsafhankelijke tarieven in te voeren vanaf 2026.

Eneco Belgium kan zich deels vinden in de argumentatie om tijdsafhankelijke tarieven uit te stellen, maar geeft ook aan dat het belang van deze tarieven te groot is voor een uitstel naar 2029. Eneco Belgium stelt om in 2025 het concept reeds te introduceren en in de jaren daarop verder uit te werken.

Reactie op de zienswijze

Zoals aangehaald in par. 6.1.4.1.2 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#), concludeerde Fluvius in zijn studierapport dat er nog geen voldoende basis is om tijdsafhankelijke tarieven in te voeren. Door de geplande vervolgstudie zal Fluvius de specifieke modaliteiten van een nieuwe tijdsafhankelijke structuur op een voldoende stabiele manier kunnen vastleggen. Daarnaast vragen Fluvius en de stakeholders voldoende tijd om alles te implementeren, en is er tijd nodig om draagvlak te creëren bij het brede publiek. De nieuwe tariefstructuur is nog maar recent ingevoerd en de evaluatie hiervan loopt nog. De VREG verwijst ook naar zienswijze 100, waarin verschillende stakeholders het voorstel van de VREG om tijdsafhankelijke tarieven eerst verder te onderzoeken, ondersteunen.

Met betrekking tot de opmerking van COGEN om nettarieven te baseren op de lokale toestand van het net, wijst de VREG erop hier geen voorstander van te zijn. De VREG verkiest een 'markt' voor ondersteunende diensten, die momenteel in ontwikkeling is. Hierop zullen klanten, aangesloten op een locatie waar zich netproblemen voordoen, vrijwillig hun flexibiliteit kunnen aanbieden aan de distributienetbeheerder en hiervoor een vergoeding ontvangen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.17 Zienswijze 100.

Zienswijze	Neem de beslissing over tijdsafhankelijke tarieven pas na verder onderzoek.
Belanghebbende	FEBEG, Febeliec, ETB

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

FEBEG is verheugd dat de beslissing over de invoering van tijdsafhankelijke tarieven pas zal genomen worden na de vervolgstudie. Febeliec vraagt voorzichtig te zijn bij het invoeren van tijdsafhankelijke tarieven. Beide organisaties benadrukken dat deze tarieven ongewilde effecten kunnen hebben. Ze vragen dat dit grondig in kaart wordt gebracht. FEBEG wijst hierbij op de specifieke problematiek dat tijdsafhankelijke tarieven een ernstige impact kunnen hebben op de businesscase van publieke laadpunten.

ETB geeft aan dat het van groot belang is om tariefmechanismen te voorzien die afname- en injectiepieken zowel kunnen ontmoedigen als aanmoedigen, afhankelijk van de omstandigheden op het net. ETB stelt de ambitie van de VREG te steunen en beschikbaar te zijn voor dialoog over dit onderwerp.

Reactie op de zienswijze

Zoals aangegeven in par. 6.1.4.1.2 van het consultatiedocument ([CONS-2024-02](#)) wacht de VREG de vervolgstudie van Fluvius af en voorziet hij tijd om draagvlak bij de netgebruikers te creëren en ook voor de sector om zich voor te bereiden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.18 Zienswijze 101.

Zienswijze	Schaf het injectietarief af
Belanghebbende	FEBEG

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

FEBEG betreurt dat de afschaffing van het injectietarief niet is overwogen. FEBEG argumenteert dat injectietarieven concurrentieverstorend zijn. Daarnaast leveren productie-eenheden verschillende diensten aan het net. FEBEG meent ook dat er een dubbele aanrekening is voor het gebruik van het net, door aanrekening aan zowel afnemers als producenten. Als laatste argument haalt FEBEG aan dat producenten reeds via de niet-periodieke aansluitingstarieven een bijdrage leveren voor eventuele noodzakelijke netversterkingen.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reacties op deze zienswijze (zienswijze 15 en 19 in [RAPP-2020-06](#) en zienswijze 44 in [RAPP-2020-17](#)). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.19 Zienswijze 102.

Zienswijze	Het zelfverbruik van een prosumant zou op kwartierbasis bekeken en verrekend moeten worden.
Belanghebbende	ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Bij energiedelen en energie verkopen worden de afname en de gedeelde injectie op kwartierbasis verrekend in de energiecomponent. Dit in tegenstelling tot zelfverbruik bij een prosumant, waar productie en consumptie instantaan worden verrekend, wat de mogelijkheden tot zelfverbruik beperkt. Dit wordt ook aangekaart in de studie van VITO ([RAPP-2023-19](#)).

ODE Vlaanderen roept op om de behandeling van zelfverbruik gelijk te trekken met de behandeling bij energiedelen. Dit zou het o.a. interessanter moeten maken om hernieuwbare energie-installaties te leggen op appartementsgebouwen.

Reactie op de zienswijze

Bij energiedelen worden de volumes inderdaad op kwartierbasis verrekend, maar enkel bij de energiecomponent. Bij de nettarieven wordt er niet op kwartierbasis gewerkt. Op dit moment is er voor de nettarieven dus geen verschillende behandeling bij energiedelen enerzijds en zelfverbruik bij prosumanten anderzijds.

Ook wordt in Titel VII, hoofdstuk II van het Energiedecreet bepaald dat de gemeten energie op het toegangspunt bij de berekening van de heffingen, belastingen, toeslagen en bijdragen niet wordt gewijzigd door de toegekende of uitgewisselde energie voor actieve afnemers betrokken bij energiedelen en verkopen. De berekening van de nettarieven volgt dezelfde aanpak.

De studie van VITO over energiedelen gebruikte de aanname dat er wel altijd op kwartierbasis gewerkt wordt. Deze aanname zorgt voor een overschatting van de mogelijke baten van collectieve activiteiten ten opzichte van de werkelijke toestand. Ook met deze aanname besloot de studie dat de gedragswijzigingen bij collectieve activiteiten niet voldoende waren om netinvesteringen te vermijden.

De VREG blijft dus bij zijn standpunt dat er voor de nettarieven wordt gewerkt met een ogenblikkelijke verrekening, en geen verrekening op kwartierbasis.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.20 Zienswijze 103.

Zienswijze	De huidige hoogte van de nettarieven creëert barrières bij de uitrol van hernieuwbare energie op gemeenschappelijke gebouwen.
Belanghebbende	Studiebureau Boydens

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

De studie van VITO focuste o.a. op gedragswijzigingen van deelnemers aan collectieve activiteiten en de impact hiervan op het netgebruik. Studiebureau Boydens stelt dat er daarnaast een focus vereist is op de gebouwinfrastructuur en de impact hiervan op het netgebruik. De belanghebbende vraagt dat de VREG deze overweging meeneemt in het voorstel.

Studiebureau Boydens geeft als argument dat de ontwikkeling van hernieuwbare energie bij renovatie van grote gebouwcomplexen belemmerd wordt door de huidige nettarieven. Deze belemmeringen spelen daarbij op lange termijn, gezien een investeringsbeslissing bij een gebouwrenovatie de duurzaamheid van het gebouw bepaalt voor de volgende decennia, tot aan de volgende renovatie.

Reactie op de zienswijze

De VREG erkent het belang van duurzame renovaties van grote gebouwcomplexen. Deze duurzame gebouwrenovaties zorgen echter niet per definitie voor een beter netgebruik, zoals ook blijkt uit de studie van VITO over energiedelen ([RAPP-2023-19](#)).

De VREG beoogt een tariefstructuur die kostenreflectief is en zo o.m. rationeel netgebruik aanmoedigt. Zo geeft het capaciteitstarief bijvoorbeeld een stimulans om individuele afnamepieken te beperken en voert Fluvius onderzoek naar tijdsafhankelijke tarieven.

De VREG blijft dus bij zijn standpunt dat bestaande barrières m.b.t. de uitrol van hernieuwbare energie op gemeenschappelijke gebouwen niet via de nettarieven opgelost moeten worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.21 Zienswijze 104.

Zienswijze	Verricht onderzoek naar de meetinfrastructuur die het meest geschikt is voor het optimaal functioneren van een collectieve activiteit binnen een gebouw.
Belanghebbende	Studiebureau Boydens

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Momenteel worden actieve afnemers in zowel een individueel als gemeenschappelijk gebouw individueel bemeten. Ook al wordt bij collectief zelfverbruik in een gemeenschappelijk gebouw

minder gebruik gemaakt van het net, de huidige meetinfrastructuur zorgt ervoor dat er toch evenveel nettarieven op dit collectief zelfverbruik worden betaald. Studiebureau Boydens vraagt om onderzoek te verrichten naar alternatieve meetinfrastructuur zodat er rekening kan gehouden worden met het aangepast netgebruik.

Reactie op de zienswijze

Ook het onderzoek van VITO ([RAPP-2023-19](#)) suggereerde ditzelfde aspect verder te onderzoeken. De VREG blijft in het kader van de tariefmethodologie bij zijn initiële motivatie in par. 6.1.4.1.9 van het consultatiedocument ([CONS-2024-02](#)) en zijn standpunt dat bestaande barrières m.b.t. de uitrol van hernieuwbare energie op gemeenschappelijke gebouwen niet via de nettarieven opgelost moeten worden.

De VREG wijst er bovendien op dat de afnemers in een gemeenschappelijk gebouw niet noodzakelijk allemaal actieve afnemers zijn. De huidige aanpak garandeert dat alle afnemers in een gemeenschappelijk gebouw vanuit tarifair oogpunt op dezelfde manier worden behandeld.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.22 Zienswijze 105.

Zienswijze	Positief tegenover tarifaire bepalingen inzake vrijstaande stationaire opslagsystemen
Belanghebbenden	FEPEG

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

FEPEG staat positief tegenover de tarifaire bepalingen in randnummer 199 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028. Volgens FEPEG wordt zo een dubbele aanrekening van kosten vermeden en vormen batterij-opslagsystemen de ideale technologie om hernieuwbare energie-overschotten op te vangen.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat de betreffende bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 door een aantal belanghebbenden positief onthaald worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.23 Zienswijze 106.

Zienswijze	Opslagsystemen niet (gedeeltelijk) vrijstellen van de distributiekosten in de tariefcomponent 'Netgebruik'
Belanghebbenden	Febeliec, Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

In het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 voorziet de VREG een tariefvermindering voor de transmissiekosten in de tariefcomponent 'Netgebruik' maar geen tariefvermindering voor de distributiekosten in deze tariefcomponent.

Fluvius onderschrijft dat er best geen tariefvermindering van de distributiekosten in de tariefcomponent 'Netgebruik' toegepast wordt, omdat de distributienetten daadwerkelijk tweemaal belast worden.

Ook Febeliec ondersteunt dit.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat de betreffende bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 door een aantal belanghebbenden positief onthaald worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.24 Zienswijze 107.

Zienswijze	Opslagsystemen niet vrijstellen van de tariefcomponenten 'Openbaredienstverplichtingen' en 'Toeslagen'
Belanghebbenden	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Febeliec betreurt dat vrijstaande stationaire opslagsystemen volledig vrijgesteld worden van de tariefcomponenten 'Openbaredienstverplichtingen' en 'Toeslagen'.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn motivatie in par. 6.1.4.1.7 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.25 Zienswijze 108.

Zienswijze	Verduidelijking van de tarifaire bepalingen voor vrijstaande stationaire opslagsystemen
Belanghebbenden	Bnewable

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Met betrekking tot de tarifaire bepalingen in randnummer 199 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028, stelt Bnewable de vraag welke openbardienstverplichtingen en/of toeslagen concreet vrijgesteld worden en vraagt ook om een rekenvoorbeeld.

Reactie op de zienswijze

De VREG verduidelijkt dat de tariefcomponenten 'Openbardienstverplichtingen' en 'Toeslagen', zoals beschreven in tabel 12 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 de facto volledig (zowel de distributienetkosten als de transmissienetkosten binnen deze tariefcomponenten) vrijgesteld worden. Gelet dat de samenstelling van deze tariefcomponenten vanaf het jaar 2025 wijzigt en de periodieke distributienettarieven voor het jaar 2025 nog niet gekend zijn, kan de VREG op dit moment geen rekenvoorbeeld aanreiken.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.26 Zienswijze 109.

Zienswijze	Tariefverminderingen en -vrijstellingen ook toepassen voor achter-de-meter opslagsystemen
Belanghebbenden	Bnewable, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Bnewable en ODE Vlaanderen zijn van mening dat vrijstaande én achter-de-meter opslagsystemen dezelfde tariefverminderingen en -vrijstellingen moeten krijgen. ODE Vlaanderen stelt dat het toepassingsgebied van de tarifaire bepalingen in randnummer 199 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 op termijn verder uitgebreid kan worden naar alle aansluitingen waar zowel afname als injectie aanwezig is en dus ook naar 'vehicle-to-grid' technologie.

Bnewable stelt dat achter-de-meter opslagsystemen immers dezelfde diensten voor het net kunnen leveren en door een uitbreiding van de tarifaire bepalingen het gelijke speelveld gegarandeerd blijft.

Bnewable en ODE Vlaanderen stellen dat een uitbreiding naar achter-de-meter opslagsystemen technisch eenvoudig te bereiken is door een submeter te plaatsen.

Reactie op de zienswijze

De periodieke distributienettarieven worden, met uitzondering van de tariefcomponent ‘Databeheer’, steeds per toegangspunt aangerekend. Op dit moment is er nog geen regelgevend kader dat meerdere allocatiepunten per toegangspunt mogelijk maakt. Op dit moment is het dus niet mogelijk om tarieven aan te rekenen aan submeters en bijgevolg is het ook niet mogelijk om de voorgestelde tarifaire bepalingen uit te breiden naar opslagsystemen achter-de-meter. Wanneer dit regelgevend kader er is, zal de VREG verder onderzoeken of een uitbreiding van de specifieke tarifaire bepalingen naar opslagsystemen achter-de-meter wenselijk is.

De VREG onderschrijft dat het ontwikkelen van een systeem met meerdere allocatiepunten per toegangspunt absoluut noodzakelijk is. Er moeten echter nog verschillende obstakels worden weggewerkt om dit systeem praktisch te kunnen toepassen (de technische vereisten voor submeters, regels voor dataverwerking, validatie en schattingsregels, etc.). Dit regelgevend kader kan bovendien niet door de VREG alleen geïmplementeerd worden omdat er ook in de wetgeving conceptuele aanpassingen noodzakelijk om dergelijk systeem in te passen in bestaande regelgeving.

De VREG merkt tot slot op dat de specifieke tarifaire bepalingen m.b.t. opslagsystemen die door CWaPE en CREG ingevoerd zijn (cfr. par. 6.1.4.1.7 van het consultatiedocument), ook alleen van toepassing zijn op vrijstaande opslagsystemen. Door ook in Vlaanderen de vrijstellingen te beperken tot vrijstaande opslagsystemen, wordt het gelijke speelveld voor opslagsystemen binnen België gewaarborgd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.27 Zienswijze 110.

Zienswijze	Positief tegenover tarifaire bepalingen inzake flexibiliteits- en ondersteunende diensten
Belanghebbenden	FEPEG, Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

FEPEG en Febeliec staan positief tegenover de tarifaire bepalingen in randnummer 200 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028. FEPEG en Febeliec ondersteunen dat het toepassingsgebied van de tarifaire bepalingen uitgebreid wordt naar de flexibiliteits- en ondersteunden diensten aan netbeheerders op alle spanningsniveaus, inclusief de distributienetbeheerders. Volgens Febeliec wordt zo een belangrijke barrière weggenomen en verlaagt dit de algemene systeemkosten.

Reactie op de zienswijze

De VREG stelt vast dat de betreffende bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 door een aantal belanghebbenden positief onthaald worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.28 Zienswijze 111.

Zienswijze	Niet enkel de impact van activatie- en controletesten, maar ook van activaties zelf neutraliseren
Belanghebbenden	Bnewable, COGEN, ODE Vlaanderen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Bnewable, COGEN en ODE Vlaanderen vragen om niet enkel de impact van activatie- en controletesten te neutraliseren (zoals beschreven in randnummer 200 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028) maar ook de impact van de activaties van flexibiliteits- en ondersteunende diensten zelf te neutraliseren.

Volgens Bnewable en ODE Vlaanderen leidt de aanrekening van nettarieven bij de activatie van flexibiliteits- en ondersteunende diensten enkel tot hogere prijzen voor deze diensten en dus tot hogere systeemkosten.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar zijn eerdere reacties op deze zienswijze (zienswijze 25 in [RAPP-2020-06](#), zienswijze 38 in [RAPP-2020-07](#) en zienswijze 41 in [RAPP-2020-17](#)). Aangezien de bovenvermelde zienswijze niet tot nieuwe inzichten of invalshoeken leidt, blijft het initiële standpunt van de VREG ongewijzigd.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.29 Zienswijze 112.

Zienswijze	Ook de impact van activatie- en controletesten op overschrijdingen van het toegangsvermogen neutraliseren
Belanghebbenden	WOM

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

WOM stelt dat aanbieders van flexibiliteits- en ondersteunende diensten gehinderd worden door de aanrekening van het toegangsvermogen en overschrijdingen van het toegangsvermogen en pleit er daarom voor om ook overschrijdingen van het toegangsvermogen t.g.v. activatie- of controletesten i.h.k.v. de inzet van flexibiliteits- of ondersteunende diensten voor netbeheerders te neutraliseren.

Reactie op de zienswijze

De VREG is het niet eens met de zienswijze van WOM dat “de gecontracteerde TV (toegangsvermogen) gebaseerd is op de normale omstandigheden”. Het toegangsvermogen is het maximale toegangsvermogen waarover de netgebruiker mag beschikken. Het is als het ware het vermogen dat de netgebruiker reserveert bij de distributienetbeheerder (zie ook de reactie van de VREG op zienswijze 91). Vanuit dat perspectief dient een netgebruiker rekening te houden met alle omstandigheden bij de bepaling van zijn toegangsvermogen, inclusief een eventuele deelname aan flexibiliteits- of ondersteunende diensten. Vanuit datzelfde perspectief is het ook niet geoorloofd om een eventuele overschrijding van het toegangsvermogen te neutraliseren.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.30 Zienswijze 113.

Zienswijze	Pragmatische aanpak de impact van activatie- of controletesten te neutraliseren
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius pleit voor een pragmatische aanpak bij de neutralisatie van de impact van activatie- of controletesten, met een leertraject en bijsturing op het moment dat er een direct aantoonbare impact is.

Reactie op de zienswijze

De VREG neemt aan dat Fluvius met de formulering “pragmatische aanpak” doelt op een systeem waarin hij de gevraagde neutralisaties via manuele correcties op de tarifaire afrekening zal doorvoeren. De VREG begrijpt o.b.v. eerdere overlegmomenten dat dergelijk manueel systeem in de huidige context, waarin de neutralisatie naar verwachting slechts in een beperkt aantal gevallen toegepast dient te worden, kostenefficiënter is dan de implementatie van een automatisch systeem binnen de facturatieprocessen. De VREG kan zich daarom vinden in de aanpak van Fluvius en is van mening dat de huidige bepaling in de tariefmethodologie dergelijke implementatie ook toelaat. De VREG vindt het wel belangrijk om verder met Fluvius af te stemmen over zijn concrete implementatie en om de effectieve correcties in de toekomst op te volgen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.10.31 Zienswijze 114.

Zienswijze	Verduidelijking van de tarifaire bepalingen inzake vrijstaande stationaire opslagsystemen
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om te verduidelijken dat de vrijstelling voor vrijstaande stationaire opslagsystemen pas geldt nadat het opslagsysteem rechtsgeldig gemeld is conform het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit om een eventuele discussie over retroactieve toepassing van tarieven te vermijden.

Fluvius vraagt om in de hoofdtekst van de tariefmethodologie 2025-2028 te vermelden dat “deze tarifaire bepaling in lijn ligt met de vrijstelling van 80% op de transmissienettarieven waarvan vrijstaande opslagsystemen, aangesloten op het transmissienet gedurende tien jaar na hun indienstelling genieten, conform de tariefmethodologie 2024-2027 van de federale regulator CREG”.

Fluvius vraagt om de tarieven voor vrijstaande stationaire opslagsystemen afzonderlijk of via een voetnoot op de tarieflijsten te vermelden.

Reactie op de zienswijze

De VREG gaat akkoord met de verduidelijking die Fluvius vraagt i.v.m. retroactieve toepassing.

De VREG ziet geen meerwaarde in het expliciet vermelden van de vrijstelling op de transmissienettarieven die conform de tariefmethodologie 2024-2027 van de CREG momenteel van toepassing is, in de hoofdtekst van de tariefmethodologie 2025-2028. De motivatie van de VREG om de tarifaire bepalingen voor vrijstaande opslagsystemen in te voeren is volgens hem duidelijk uiteengezet in par. 6.1.4.1.7 van het consultatiedocument.

De VREG gaat akkoord met het opnemen van de tarieven voor vrijstaande opslagsystemen op de tarieflijsten via een voetnoot. Dit noodzaakt geen wijziging van zijn geconsulteerde voorstel.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. Bij randnummer 199 van het geconsulteerde voorstel wordt volgende voetnoot toegevoegd: “De specifieke tarifaire bepalingen worden pas toegekend vanaf de melding van het opslagsysteem bij de distributienetbeheerder conform art. 2.2.53 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit.”

4.11 Zienswijzen m.b.t. tariefvoorstel periodieke aardgasdistributienettarieven

4.11.1 Zienswijze 115.

Zienswijze	Geen strategie over de uitfasering van aardgas
------------	--

Belanghebbenden	Vlaams minister van Energie
-----------------	-----------------------------

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

De Vlaams minister van Energie wijst er op dat in het Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) geen strategie is opgenomen over de uitfasering van aardgas in Vlaanderen en wijst er ook op dat de Vlaamse regering cassatieberoep heeft aangetekend tegen het zogenaamde klimaat arrest.

Reactie op de zienswijze

De VREG vertrekt vanuit deze vaststellingen en heeft momenteel dan ook geen specifieke bepalingen over de afbouw van de aardgasdistributienetten in de tariefmethodologie 2025-2028 opgenomen.

De VREG herhaalt evenwel zijn pleidooi om een duidelijke toekomstvisie over de ontmanteling en herbesteding van de aardgasdistributienetten te ontwikkelen. De VREG stuurt daarbij aan op een systeemgeïntegreerde aanpak waarbij alle energievectoren gevat worden en waarbij de Vlaamse overheid de coördinatie van het proces bewaakt door een regisseur aan te stellen⁷⁹.

Dit pleidooi wordt ook door verschillende belanghebbenden (COGEN, FEBEG, VVSG) ondersteund.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.11.2 Zienswijze 116.

Zienswijze	Anticiperen op de afbouw van de aardgasdistributienetten
Belanghebbenden	JM, Agoria, Bond Beter Leefmilieu, FEBEG, Febeliec, Fluvius, ODE Vlaanderen, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Verschillende belanghebbenden stellen dat het feit dat er momenteel geen strategie over de uitfasering van aardgas is, de VREG niet mag weerhouden om specifieke bepalingen over de afbouw van de aardgasdistributienetten in de tariefmethodologie op te nemen.

Agoria, Bond Beter Leefmilieu en ODE Vlaanderen pleiten ervoor om de aardgasdistributienetten versneld te gaan afschrijven. FEBEG suggereert om een opening in de tariefmethodologie te maken en de aardgasdistributienetten versneld te gaan afschrijven zodra er meer duidelijkheid is.

Fluvius stelt dat, conform het Europees beleid, Vlaanderen tegen 2050 klimaatneutraal moet zijn en stelt dat het gebruik van de aardgasdistributienetten dus ongetwijfeld zal dalen, ook al is er momenteel nog geen precies eindpunt gekend.

⁷⁹ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2024-04>

Fluvius en VVSG stellen dat er verschillende oplossingen mogelijk zijn om daarop te anticiperen. Naast de aardgasdistributienetten versneld of degressief af te schrijven, zien zij ook een toekomstfonds of provisievorming als eventuele oplossing.

Inzake de afbouw van de aardgasdistributienetten, brengt Fluvius ook een aantal aandachtspunten naar voren:

- de aardgasdistributienetten moeten in stand gehouden worden zolang dit nodig is;
- de aardgasdistributienetten kunnen gedeeltelijk herbestemd worden (voor het transport van waterstof, biomethaan of andere fluida);
- aan het huidige afschrijvingsritme hebben de aardgasdistributienetten in 2050 een restwaarde van 1,7 miljard euro, het risico op stranded assets is dus groot en moet tijdig gemitigeerd worden.

Fluvius en JM stellen ook dat andere energieregulators (ACM, Brugel, CRE, CREG en Ofgem) al anticiperen op de afbouw van de aardgasdistributienetten en Fluvius stelt dat, hoe later geanticipeerd wordt, hoe nadeliger de impact op de distributienettarieven zal zijn.

Febeliec, daarentegen, benadrukt dat de verschillende aspecten en oplossingen van deze problematiek terdege geanalyseerd moeten worden, gelet op de mogelijks zware financiële impact op de netgebruikers.

Bond Beter Leefmilieu stelt dat de nadelen van versneld afschrijven, zoals de verkeerde stimulans om meer te gaan investeringen in de aardgasnetten, ondervangen kan worden.

ODE Vlaanderen stelt dat binnen de resterende netgebruikers huurders en kwetsbare groepen oververtegenwoordigd zijn, wat de sociale impact van deze problematiek des te groter maakt.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderkent de reikwijdte van deze problematiek en de noodzaak om daar tijdig op te anticiperen. De VREG oordeelt echter dat er op dit moment, zonder een duidelijke toekomstvisie en systeemgeïntegreerde aanpak, onvoldoende basis is om sluitende en toekomstbestendige bepalingen in de tariefmethodologie 2025-2028 te integreren.

De VREG onderkent de vele aandachtspunten die door de belanghebbenden naar voren geschoven worden. Er is echter nog veel onzekerheid over deze punten:

- In welke mate en tegen wanneer zullen de aardgasdistributienetten afgebouwd worden?
- In welke mate is een herbestemming van de aardgasdistributienetten mogelijk?
- Met welke snelheid zal het aardgasverbruik van de Vlaamse gezinnen en bedrijven afnemen?
- Met welke middelen zullen eventuele overschotten of tekorten, die omwille van de onzekere factoren onvermijdelijk zijn en via de distributienettarieven enkel beheerst kunnen worden, opgevangen worden?

De tariefmethodologie moet al deze aspecten in rekening brengen en met elkaar in evenwicht brengen om het risico op tariefschokken voor de aardgasdistributienetgebruikers en het risico op

inkomenoverschotten of -tekorten voor de aardgasdistributienetbeheerders zo veel mogelijk te beheersen.

Bovendien zijn er verschillende pistes mogelijk om op de afbouw van de aardgasdistributienetten te anticiperen. Versneld afschrijven wordt door vele belanghebbenden bepleit en door enkele energieregulatoren voor het eerst ook toegepast. Provisievorming wordt door Fluvius en VVSG als een piste aangedragen. De VREG wenst alle pistes, alsook hun voor- en nadelen, grondig te analyseren. De VREG neemt dan ook geen afwachtende houding aan. De VREG roept alle betrokken partijen op om een duidelijke toekomstvisie over de ontmanteling en herbesteding van de aardgasdistributienetten te ontwikkelen (cfr. zienswijze 115). De VREG zal zelf ook stappen ondernemen en binnen afzienbare tijd een specifieke openbare raadpleging over dit thema organiseren. Met die raadpleging wil de VREG verder onderzoek initiëren naar de afbouw van de aardgasdistributienetten en de impact daarvan op de nettarieven voor de aardgasnetgebruikers en de toegelaten inkomens voor de aardgasdistributienetbeheerders.

Verder verduidelijkt de VREG dat hij, indien hij daartoe de noodzaak ziet, conform art. 4.1.31 §5 van het Energiedecreet op elk moment de mogelijkheid heeft om de tariefmethodologie gedurende de reguleringsperiode te wijzigen.

Tot slot wijst de VREG erop dat de afwezigheid van specifieke bepalingen m.b.t. de toekomst van het aardgasdistributienet in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 de distributienetbeheerders een impliciete prikkel geeft tot efficiënt investeringsbeleid. Het zet hen immers aan om alle toekomstige investeringsbeslissingen kritisch te evalueren rekening houdend met de onzekere toekomst van de aardgasdistributienetten. Aanvullend hebben de distributienetbeheerders ook de nodige instrumenten in handen teneinde de kost van de toekomstige investeringen in de aardgasdistributienetten te beheersen. Zo kunnen de distributienetbeheerders, met respect voor de bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028, bijvoorbeeld de kapitalisatiegraden van de indirecte kosten voor het gereguleerde segment aardgas heroverwegen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.11.3 Zienswijze 117.

Zienswijze	Kruissubsidiëring tussen elektriciteits- en aardgasdistributie
Belanghebbenden	Agoria en Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius stelt dat de door hem voorgestelde oplossingen (versneld afschrijven en/of provisievorming) voor de afbouw van de aardgasdistributienetten geen kruissubsidiëring inhouden.

Agoria stelt dat de afbouw van de aardgasdistributienetten niet ten koste mag gaan van koolstofarme energievectoren zoals elektriciteit.

Reactie op de zienswijze

In randnummer 304 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 wordt verduidelijkt dat het verbod op kruissubsidiëring niet alleen geldt tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten maar ook tussen de gereguleerde activiteiten elektriciteit en aardgas onderling. De VREG zal strikt toezien op de naleving van het verbod op kruissubsidiëring. In het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 zijn de nodige bepalingen voorzien om het risico op kruissubsidiëring te beheersen.

De VREG verwijst ook naar zienswijze 46 en de motivatie in par. 6.1.4.2.1 van het consultatiedocument [CONS-2024-02](#).

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.11.4 Zienswijze 118.

Zienswijze	Dalende aardgasdistributienettarieven geven verkeerd signaal
Belanghebbenden	Bond Beter Leefmilieu, FEBEG, Vlaams minister van Energie en VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Bond Beter Leefmilieu noemt de geschatte prijsdaling van €21 voor aardgas onbegrijpelijk en vindt dat dit een verkeerd prijssignaal geeft. Hij stelt dat Vlaanderen al jaren kampt met een scheve prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas, de energietransitie daardoor belemmerd wordt en Vlaanderen op dat vlak achterop loopt. Bond Beter Leefmilieu erkent wel dat de distributienettarieven op dat vlak minder zwaar doorwegen dan de Vlaamse certificatenlasten en de federale accijnzen.

Ook FEBEG ziet de almaar groter wordende kloof tussen de nettarieven voor elektriciteit en aardgas als een enorme belemmering voor de energietransitie en vindt dat de VREG daarmee een verkeerd signaal geeft.

Vlaams minister van Energie Zuhail Demir vraagt dat de VREG alle hefboomen inzet, die hij ter beschikking heeft om de verhouding tussen de elektriciteits- en aardgasdistributienettarieven gunstig te beïnvloeden. Zij dringt aan op een grondige analyse en een strikt toezicht op Fluvius, gelet op de ervaringen in de voorbije jaren.

VVSG noemt de neerwaartse trend van de aardgasdistributienettarieven onwenselijk.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderschrijft de vaststelling dat de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas scheefgetrokken wordt, door de openbaredienstverplichtingen en heffingen die voornamelijk via de elektriciteitsfactuur aangerekend worden. De VREG herhaalt dan ook zijn pleidooi om deze kosten uit de elektriciteitsfactuur te halen en deze kosten te financieren via de algemene middelen of via een heffing met een andere grondslag dan het elektriciteitsverbruik⁸⁰.

Wat betreft de eigenlijke nettarieven voor het netgebruik en databeheer: de nettarieven worden op een kostenreflectieve en transparante manier bepaald conform de bepalingen in het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028.

De VREG verwijst verder naar zijn reactie op zienswijze 116.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.11.5 Zienswijze 119.

Zienswijze	Verduidelijking eenheid EUR/maxcap/jaar
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius vraagt om in randnummer 263 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 te verduidelijken dat de eenheid EUR/maxcap/jaar geldt voor het tarief voor de maximaal afgenomen hoeveelheid energie binnen één uur.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat deze verduidelijking het best opgenomen wordt in de tarieflijsten die deel uitmaken van het geconsulteerde voorstel van bijlage 7 van de tariefmethodologie 2025-2028. De hoofdtekst van de tariefmethodologie 2025-2028 moet niet aangepast worden.

Conclusie

In de tabbladen 'GAS Afname (DNG)' en 'GAS Afname (LEV)' van het geconsulteerde voorstel van bijlage 7 van de tariefmethodologie 2025-2028 wordt de eenheid 'EUR/maxcap' telkens vervangen door 'EUR/maxcap/jaar'.

4.11.6 Zienswijze 120.

Zienswijze	Geen meting doorvoer tussen aardgasdistributienetbeheerders
Belanghebbenden	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

⁸⁰ <https://www.vreg.be/nl/document/rapp-2024-04>

Fluvius stelt dat randnummer 265 van het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet strookt met het feit dat de Vlaamse aardgasdistributienetbeheerders vanaf 2025 niet langer de onderlinge doorvoer tussen hun netten zullen meten.

Reactie op de zienswijze

De VREG oordeelt dat de bepalingen in randnummer 265 niet uitsluiten dat de aardgasdistributienetbeheerder onderlinge doorvoer vanaf 2025 niet meten (de VREG verwijst hiervoor naar art. 6.1.20 van het Technisch Reglement Distributie Aardgas). In dit randnummer wordt wel, op voorwaardelijke wijze, vastgesteld dat als zij onderlinge doorvoer toch meten dan de tariefcomponent ‘Basistarief’ in rekening gebracht wordt en een uniform tarief in functie van de afgenomen hoeveelheid energie toegepast wordt.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.12 Zienswijzen m.b.t. tariefvoorstel niet-periodieke distributietarieven

4.12.1 Zienswijze 121.

Zienswijze	Aanpassing in de structuur van de niet-periodieke distributietarieven
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Fluvius geeft aan dat hij een aanpassing wil van de omschrijving in randnummer 281 van de tekst die ter consultatie voorligt. Concreet verzoekt Fluvius dat de verwijzing naar ‘verkavelingen’ wordt geschrapt. Het is namelijk zo dat het Fluvius Projectreglement, zoals ook goedgekeurd door de VREG, beschrijft dat Fluvius geen aardgasaansluitingen meer aanlegt in verkavelingen.

Reactie op de zienswijze

Fluvius verwijst naar randnummer 281 in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. Daarin wordt gesteld dat de distributienetbeheerder minstens niet-periodieke distributietarieven voorziet voor de uitvoering van een aantal dienstverleningen die worden aangevraagd door een distributienetgebruiker of een derde. Een van deze dienstverleningen is de realisatie van aansluitingen in projecten (verkavelingen), waarover Fluvius aangeeft dat het geen gas meer aanlegt in verkavelingen zoals ook wordt vermeld in het Fluvius Projectreglement.

In het Fluvius Projectreglement voor bouwprojecten en verkavelingen wordt inderdaad vermeld dat voor residentiële projecten geen aardgasdistributienet wordt aangelegd. Dit is in overeenstemming met de wetgeving die stelt dat vanaf 2025 een aardgasaansluiting algemeen verboden wordt bij nieuwbouw.⁸¹

⁸¹ <https://www.vlaanderen.be/nieuwe-verwarmingsinstallatie-kiezen/geen-aardgasaansluitingen-meer-bij-nieuwe-grote-projecten>

Het is echter zo dat randnummer 281 in de hoofdtekst van de tariefmethodologie deel uitmaakt van hoofdstuk 7 over de niet-periodieke distributienettarieven voor zowel elektriciteits- als aardgas aansluitingen. Aangezien de distributienetbeheerder volgens datzelfde hoofdstuk en randnummer nog steeds elektriciteitsaansluitingen zal aanleggen in verkavelingen en hiervoor tarieven zal aanrekenen aan de netgebruiker, lijkt het voor de VREG onnodig dit woord te schrappen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.12.2 Zienswijze 122.

Zienswijze	Herverdeling kosten n.a.v. verzwaring distributienet
Belanghebbende	Boerenbond en Agoria

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende(n)

Boerenbond vraagt een eerlijke verdeling van kosten bij nieuwe aansluitingen waar ook anderen gebruik van maken. Landbouwers zitten vaak 'op het einde van de lijn'. Hierdoor kan het zijn dat landbouwers die investeerden in zonnepanelen na installatie worden geconfronteerd met het uitvallen van omvormers. Anderzijds krijgen landbouwers soms een beperking mee na de netstudie over hoeveel zonnepanelen ze mogen plaatsen. Willen ze meer plaatsen, dan moeten ze zelf zorgen voor de verzwaring van de lijn. Ook landbouwers die een kleine of middelgrote windturbine willen plaatsen, worden regelmatig geconfronteerd met een distributienet dat onvoldoende zwaar is. Omdat de verzwaring van het net doorgaans volledig op eigen kosten moet gebeuren, zien landbouwers hier van af omdat een dergelijke investering de rendabiliteit van de investering in hernieuwbare energie sterk verlaagt. Een eerlijke verdeling van de kosten bij een nieuwe aansluiting waar vervolgens ook anderen gebruik van maken, kan bijdragen aan een lagere investeringskost voor de land- of tuinbouwer die investeert in de verzwaring van het net.

Ook Agoria verwijst naar de investeringen in het kader van de energietransitie en de mogelijke impact hiervan op de niet-periodieke distributienettarieven. De energietransitie zal er volgens hem namelijk toe leiden dat een groot aantal verzwaringen van netaansluitingen en bijkomende netaansluitingen nodig zullen zijn. Agoria ondersteunt het principe dat er zoveel mogelijk voor moet gezorgd worden dat de investeerder de kosten draagt. Hier staat dan weer tegenover dat van de distributienetbeheerders mag worden verwacht dat de meest kostenefficiënte oplossingen worden aangeboden, inclusief door gebruik te maken van slimme en digitale oplossingen en innovatieve technologieën.

Reactie op de zienswijze

De distributienetbeheerder moet aan de VREG verantwoorden dat alle door hem voorgestelde niet-periodieke distributienettarieven of aansluitingstarieven niet-discriminatoir en transparant zijn opgebouwd volgens logische, objectieve verdeelsleutels. De tarieven voor uitgevoerde

werken die aan de distributienetbeheerder/investeerder worden aangerekend moeten ook kostenreflectief zijn. Dit komt tegemoet aan de bezorgdheid van Agoria.

In paragraaf 7.3 (randnummer 283) van de ontwerptekst van de tariefmethodologie 2025-2028 wordt de mogelijkheid tot herziening van de opbouw van de niet-periodieke distributienettarieven voorzien. De distributienetbeheerder kan de VREG voorstellen om niet-periodieke distributienettarieven gedurende de reguleringsperiode te herzien en dit met het oog op:

- ze administratief eenvoudiger en transparanter voor de distributienetgebruiker te maken;
- de rol van de distributienetbeheerder in het mee mogelijk maken van de energietransitie.

De VREG wil de impact van enkele toekomstige initiatieven beschouwen vooraleer de opties via een herziening van de opbouw van de niet-periodieke distributienettarieven te overwegen. In dat kader wordt in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 ook voorzien in de mogelijkheid voor de distributienetbeheerders om deel te nemen aan proefprojecten of deze zelf op te zetten en dit met het oog op de energietransitie (paragraaf 8.4, randnummer 297). Op die manier wil de VREG de distributienetbeheerders stimuleren om, zoals Agoria aangeeft, ook in te zetten op slimme en innovatieve technologieën die in deze context een meerwaarde kunnen betekenen. De VREG wijst bovendien op het feit dat de tariefmethodologie in zijn geheel de distributienetbeheerders tot kostenefficiëntie stimuleert (cfr. par. 3 van het geconsulteerde voorstel). Het inkomstenplafond geldt namelijk voor het geheel van endogene kosten, bestaande uit afschrijvingen, kosten van het geïnvesteerde kapitaal en operationele kosten. De algemene efficiëntieprikkels die uit het inkomstenplafond voortvloeien, inclusief de stimulans voor efficiëntiewinst o.b.v. ‘frontier shift’, zijn bijgevolg van toepassing op het geheel van endogene kosten. De distributienetbeheerder wordt op die manier gestimuleerd om op de meest kostenefficiënte wijze zijn netten te verbeteren en hierbij de optimale afweging te maken tussen investeringen en operationele uitgaven, zoals het inzetten van flexibiliteit, de uitrol van slimme netten, etc.

De invoering van het capaciteitstarief op 1 januari 2023 voor de periodieke distributienettarieven voor gezinnen en kleine bedrijven enerzijds en een verhoging van het aandeel van de capaciteitscomponent voor grote bedrijven anderzijds, moet de distributienetgebruikers aanzetten om het net zo efficiënt of rationeel mogelijk te gebruiken. Op die manier tracht de VREG de toekomstige distributienetkosten zoveel mogelijk onder controle houden.

Beide voormelde initiatieven kunnen er volgens de VREG voor zorgen dat op termijn capaciteit op het distributienet vrijkomt waardoor o.m. de landbouwers in de toekomst minder beperkingen inzake de aansluiting van hernieuwbare energie kunnen ervaren.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.12.3 Zienswijze 123.

Zienswijze	Mogelijkheid tot herziening van de niet-periodieke distributienettarieven gedurende de reguleringsperiode
------------	---

Belanghebbende	FEBEG
----------------	-------

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028 voorziet in een structuur voor de niet-periodieke distributienettarieven waarbij de standaard werkwijze er net als in de vorige reguleringsperioden in bestaat dat de tarieven jaarlijks maximaal stijgen volgens de waargenomen evolutie van de consumptieprijsindex. Naast een herziening met het oog op een administratieve vereenvoudiging en transparantie voorziet het ontwerp van tariefmethodologie 2025-2028 dat van deze standaard werkwijze kan afgeweken worden met het oog op de rol van de distributienetbeheerder in het mee mogelijk maken van de energietransitie. FEBEG begrijpt dat de evolutie in het kader van de energietransitie moeilijk voorspelbaar is naar de toekomst toe en dat de nodige investeringen moeten gebeuren om de transitie waar te maken. Evenwel zou elke afwijking volgens FEBEG enkel mogen worden toegelaten uit absolute noodzaak en na controle van de regulator, en dit om tariefschokken te vermijden.

Reactie op de zienswijze

FEBEG verwijst naar de noodzakelijke investeringen in het kader van de energietransitie en de mogelijke impact hiervan op de niet-periodieke distributienettarieven.

Overeenkomstig paragraaf 7.3 wordt inderdaad de mogelijkheid geboden aan de distributienetbeheerder om van de standaard werkwijze met indexering af te wijken, onder meer in het kader van zijn rol in het faciliteren van de energietransitie.

Hier zijn echter enkele voorwaarden aan verbonden die ook uitdrukkelijk zijn vastgelegd in het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. Zo staat beschreven dat de distributienetbeheerder voor dergelijke afwijking van de standaardwerkwijze tijdig de toelating van de VREG moet vragen. Hij moet een volledige en gedetailleerde aanvraag indienen, waarin een vergelijking is opgenomen tussen de bestaande en de nieuw voorgestelde distributienettarieven aan de actuele prijzen op moment van indiening evenals bijhorende historische en verwachte omzetcijfers.

Het is vervolgens de VREG die dergelijke aanvraag zal onderwerpen aan een grondige financiële en ook technische controle alvorens tot goedkeuring kan overgegaan worden en de nieuwe tarieven op het tariefblad kunnen verschijnen. Aan deze controle wordt ook een beoordeling verbonden over wanneer deze wijziging in voege kan treden. De VREG zal in zijn beoordeling ook de impact van mogelijke tariefschokken beschouwen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.13 Zienswijzen m.b.t. rapporteringsmodellen

4.13.1 Zienswijze 124.

Zienswijze	Werkzaamheden revisor omtrent activa in aanbouw
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Fluvius stelt voor om de controle op de activa in aanbouw op te nemen in de werkzaamheden van de commissaris in plaats van een volledig overzicht van alle activa in aanbouw te rapporteren, conform de bepalingen in randnummers 3 en 4 van de bijlage 6 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. Fluvius geeft aan dat hij bij de door de VREG voorgestelde aanpak over een zeer grote hoeveelheid data zou moeten rapporteren.

Reactie op de zienswijze

De VREG begrijpt dat het om veel data gaat, maar de gevraagde data zouden in zijn ogen reeds beschikbaar moeten zijn bij de distributienetbeheerders en zouden daarom zonder grote inspanning bezorgd moeten kunnen worden. De VREG acht het belangrijk om een volledig overzicht te hebben van de activa in aanbouw.

De VREG merkt op dat, conform de bepalingen in par. 8.2 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028, alle gegevens die de distributienetbeheerders i.h.k.v. het rapporteringsmodel voor endogene kosten aan de VREG rapporteren door de commissaris gecontroleerd moeten worden. Hieronder vallen ook de gegevens die conform de bijlage 6 van het geconsulteerde voorstel als toelichting bij de endogene rapportering bezorgd worden. De VREG acht het zeker nuttig dat de commissaris bijkomende controles uitvoert op de activa in aanbouw, zoals Fluvius voorstelt, maar dan als aanvulling op het volledige overzicht. De VREG is het eens met Fluvius dat hierover voorafgaandelijk afgestemd dient te worden.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.13.2 Zienswijze 125.

Zienswijze	Verwijzing naar T4 bij rapportering proefprojecten
Belanghebbende	Fluvius

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Fluvius stelt dat een volledig overzicht van investeringen i.h.k.v. proefprojecten, zoals gevraagd door de VREG in bijlage 6 van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028, ook een verwijzing naar tabblad 'T4' van de endogene rapportering (bijlage 5 van het geconsulteerde voorstel), waarin de immateriële vaste activa gerapporteerd worden, noodzaakt.

Reactie op de zienswijze

De VREG gaat akkoord met de zienswijze.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 aan de zienswijze aangepast moet worden. De zinsnede “opgesplitst conform de activaposten in tabel T5A (elektriciteit) resp. T5B (gas) in bijlage 5 van de tariefmethodologie” in randnummer 10 van de bijlage 6 van het geconsulteerde voorstel wordt vervangen door “opgesplitst conform de activaposten in tabellen T4, T5A (elektriciteit) en T5B (gas) in bijlage 5 van de tariefmethodologie”.

4.14 Overige zienswijzen

4.14.1 Zienswijze 126.

Zienswijze	Distributienetbeheerders moeten de noodzakelijke investeringen i.h.k.v. de energietransitie kunnen uitvoeren
Belanghebbende	Agoria, Boerenbond, ETB, FEBEG, Febeliec, Fluvius, VVSG (en 37 Vlaamse steden en gemeenten)

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Verschillende belanghebbenden wijzen op het feit dat de distributienetbeheerders i.h.k.v. de energietransitie tijdens de komende reguleringsperiode een aanzienlijk investeringsprogramma zullen moeten uitvoeren om het elektriciteitsdistributienet te versterken. De belanghebbenden stellen dat het belangrijk is dat de tariefmethodologie ervoor zorgt dat de distributienetbeheerders voldoende middelen ter beschikking hebben om de benodigde investeringen uit te voeren. Agoria, ETB, Febeliec, Fluvius en VVSG wijzen in dit kader op het feit dat de distributienetbeheerders zich voldoende moeten kunnen financieren.

Fluvius en VVSG geven aan dat de door VREG voorgestelde kapitaalkostvergoeding onvoldoende is om de nodige financiering aan te trekken en de nodige investeringen uit te voeren (cfr. zienswijze 9).

Agoria, FEBEG en Febeliec stellen dat er een evenwicht moet gevonden worden tussen het ter beschikking stellen van de nodige middelen aan de distributienetbeheerders enerzijds en het beperken van de tarieven voor netgebruikers anderzijds.

Volgens ETB is het huidige ‘revenue cap’ reguleringsmodel van de VREG, waarbij de toegelaten inkomens gebaseerd worden op de kosten uit het recente verleden, eerder geschikt voor een stabiele omgeving. Omdat de huidige context, met name de energietransitie, niet stabiel is en veel nieuwe initiatieven vereist, stelt ETB dat het ‘revenue cap’ model aangepast moet worden om de nieuwe initiatieven te ondersteunen. ETB stelt zich de vraag of het reguleringsmodel door de VREG voldoende aangepast is. ETB is in dit kader verheugd dat de VREG een voorschotmechanisme heeft geïntroduceerd om deze bezorgdheden aan te kaarten, maar kan niet oordelen of dit mechanisme volstaat.

Reactie op de zienswijze

De VREG onderschrijft dat de tariefmethodologie de distributienetbeheerders in staat moet stellen om de nodige investeringen in het distributienet uit te voeren en de nodige financiering hiervoor aan te trekken. Daarnaast dient de tariefmethodologie de distributienetbeheerders te stimuleren om hun investeringsprogramma op een zo efficiënt mogelijke manier uit te voeren, teneinde de kosten voor de distributienetgebruikers zo veel mogelijk te beperken.

In het kader van de vaststelling van de kapitaalkostvergoeding heeft de VREG aan de hand van zijn financieel model zorgvuldig nagekeken of de tariefmethodologie in zijn geheel de distributienetbeheerders toelaat om noodzakelijke investeringen uit te voeren en ook de toegang tot kapitaal mogelijk te maken. Voor verdere details over dit financieel model en de bijhorende analyses van de VREG en The Brattle Group wordt verwezen naar de zienswijze 9. Zoals toegelicht in zijn reactie op zienswijze 9, besluit de VREG o.b.v. zijn financieel model dat de distributienetbeheerders in staat moeten zijn om de noodzakelijke investeringen uit te voeren. De VREG is het bijgevolg oneens met de stelling van Fluvius en VVSG dat de benodigde investeringen niet uitgevoerd zouden kunnen worden gegeven de huidige tariefmethodologie.

In tegenstelling tot de twijfels die ETB uit, is de VREG overtuigd dat zijn reguleringsmodel aangepast is aan de huidige uitdagingen i.h.k.v. de energietransitie. Zoals ook onderschreven door de consultant Europe Economics, zorgt de trendmethodologie ervoor dat de distributienetbeheerders uiteindelijk vergoed worden voor de (efficiënte) kosten die ze maken i.h.k.v. van de energietransitie (cfr. zienswijze 40). Er kan evenwel een vertraging optreden tussen het moment dat de distributienetbeheerders een kost maken en het moment waarop ze hiervoor vergoed worden via het toegelaten inkomen. Het voorschotmechanisme dient net om deze vertraging op te vangen.

Samenvattend is de VREG van oordeel dat zijn voorstel voor de tariefmethodologie 2025-2028 de distributienetbeheerders in staat stelt om de nodige investeringen i.h.k.v. de energietransitie uit te voeren. Bovendien vindt de VREG in de reacties van de belanghebbenden geen concrete aanbevelingen om zijn tariefmethodologie aan te passen.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.14.2 Zienswijze 127.

Zienswijze	Bijkomende efficiëntiewinsten t.g.v. fusie mogelijk
Belanghebbende	Febeliec

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Febeliec is van oordeel dat de distributienetbeheerders bijkomende efficiëntiewinsten kunnen boeken t.g.v. de fusie van de werkmaatschappijen tot Eandis en Infrax. De belanghebbende is dan ook van mening dat het mogelijk is om nu de x'-factor op nul te zetten.

Reactie op de zienswijze

De VREG verwijst naar par. 6.1.3.1 van het consultatiedocument. De VREG kan pas na 2024 onderzoeken in hoeverre de in de tariefmethodologieën 2017-2020 en 2021-2024 opgelegde fusiebesparingen effectief gerealiseerd zijn. De VREG acht het niet opportuun om eventueel bijkomende fusiebesparingen op te leggen vooraleer dit onderzoek uitgevoerd is. Zoals gesteld in par. 6.1.3.1 van het consultatiedocument weerhoudt niets de VREG ervan om in de toekomst een nieuwe x' -factor in te voeren. De belanghebbende brengt ook geen concrete aanwijzing aan die aantoont dat de distributienetbeheerders bijkomende besparingen kunnen realiseren t.g.v. de fusie.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

4.14.3 Zienswijze 128.

Zienswijze	Nieuwe studie nodig waarbij een zo ruim mogelijke dataset wordt gebruikt en ook aansluitdichtheid in aanmerking wordt genomen als mogelijk regionaal objectieverbaar verschil (ROV).
Belanghebbende	Fluvius Antwerpen

Samenvatting van de zienswijze van de belanghebbende

Fluvius Antwerpen verwijst in zijn reactie naar randnummers 257 en 258 in de hoofdtekst van het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 en geeft daarbij aan dat het onderzoek van consultant DNV dateert van 2018-2019 en de oefening van 2023 door de VREG louter een beperkte bijkomende analyse betrof. Daarom is het volgens de belanghebbende aangewezen een volledig nieuwe studie op te maken over de regionaal objectieerbare verschillen op basis van een zo ruim mogelijke dataset. Daarbij vraagt hij passende - en dus niet onredelijk hoge - significantiegrenzen voor kostenverschillen te hanteren. Ten slotte herhaalt Fluvius Antwerpen zijn eerder pleidooi om daarbij zeker de aansluitdichtheid in aanmerking te nemen.

Reactie op de zienswijze

Fluvius Antwerpen verwijst naar randnummers 257 en 258 in de tariefmethodologie betreffende de uitgangspunten m.b.t. het gebruik van regionaal objectieerbare verschillen in de tariefregulering. Daarin wordt o.a. vermeld dat de VREG, wanneer hij daar een gegronde reden toe ziet, kan beslissen om te onderzoeken of een door een belanghebbende nieuw voorgestelde factor of omstandigheid voldoet aan de criteria voor regionaal objectieerbare verschillen (ROV), evenals of een reeds onderzocht verschil, dat vroeger geen ROV was, alsnog in aanmerking zou kunnen komen als ROV.

De VREG heeft inderdaad ter voorbereiding van de tariefmethodologie 2021-2024 de consultant DNV GL een onderzoek laten uitvoeren m.b.t. de aanwezigheid van regionaal objectieerbare verschillen in de Vlaamse aardgas- en elektriciteitsdistributienetten⁸² en aanvullend ter

⁸² DNV GL, 20/9/2019, Onderzoek m.b.t. ROV's bij Vlaamse elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerders.
https://www.vreg.be/sites/default/files/19-0990_dnv_gl_-_vreg_-_rov_-_finaal_rapport.pdf

voorbereiding van de voorliggende consultatie in overleg met Fluvius een bijkomende analyse uitgevoerd.

De VREG is niet van oordeel dat gewerkt werd met een (te) beperkte dataset. De zienswijze zegt ook niet welke aanvullende data concreet onderzocht dienen te worden. De consultant maakte in zijn rapport de volgende bemerking m.b.t. de data: “DNV GL stelt echter dat een meer diepgaande analyse niet direct nodig is. Het verzamelen en aanleveren van de gegevens heeft een periode van 3 maanden geduurd, en de vraag kan worden gesteld welke extra en betere gegevens kunnen worden aangeleverd indien extra tijd wordt uitgetrokken voor de gegevensverzameling. Bovendien kan een ROV alleen vastgesteld worden volgens de criteria op basis van efficiënt te identificeren data. Hoewel het wenselijk zou zijn om meer en betere gegevens te ontvangen, is er van een aantal mogelijke ROV nu eenmaal geen data.” Desalniettemin besliste de VREG om voor de mogelijke ROV waarbij consultant DNV GL aangaf dat bijkomende data nodig zijn, deze data ook opnieuw op te vragen bij de distributienetbeheerders. De data die werden aangeleverd verschilden inhoudelijk niet van de data die bij de initiële studie werden aangeleverd, maar waren louter een update die geen nieuwe inzichten toeliet. Ook aansluitdichtheid werd in de oorspronkelijke studie en in de bijkomende analyse onderzocht.

De VREG concludeert dat hij op basis van de informatie in de zienswijze geen gegronde reden ziet om een nieuwe studie op te starten. Er wordt namelijk niet verwezen naar nieuwe data die al in overweging kan genomen worden om de inschatting te maken of een nieuwe studie aangewezen is.

Conclusie

De VREG oordeelt dat het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028 niet aan de zienswijze aangepast moet worden.

5 Wijzigingen aan het geconsulteerde voorstel na consultatie

5.1 Overzicht van de wijzigingen

Op basis van de hierboven beschreven zienswijzen oordelen we dat enkele wijzigingen moeten aangebracht worden aan het geconsulteerde voorstel van de tariefmethodologie 2025-2028. De wijzigingen worden hieronder per zienswijze opgesomd:

5.1.1 Wijzigingen in de hoofdtekst van de tariefmethodologie

Zienswijze	Aanpassing
22	In punt 2 van tabel 3 wordt het eerste punt “retributies aan steden en gemeenten” geschrapt.
24	Herformulering van punt 1 uit tabel 4 ‘Overzicht overige kosten’ (randnummer 70) als volgt: “Definitief geworden strafrechtelijke, administratieve en burgerlijke geldboetes die de distributienetbeheerder moet betalen”.
25	In randnummer 43 wordt de zinsnede “waarvoor de VREG van de distributienetbeheerder geen of onvoldoende gedetailleerde informatie ontvangt over de wijze waarop die kost werd verdeeld over respectievelijk de verschillende activiteiten en/of de verschillende distributienetbeheerders” vervangen door “waarvoor de distributienetbeheerder, na hierover door de VREG te zijn bevestigd, niet aantoont welk aandeel van die kost werd toegewezen aan welke activiteit en/of welke distributienetbeheerder”.
26	Het randnummer 52 wordt vervangen door wat volgt: “De VREG verwerpt alle kosten waarvan hij voldoende kan aantonen dat ze de belangen van de distributienetgebruikers aanzienlijk schaden, tenzij de distributienetbeheerder aantoont dat die kosten noodzakelijk zijn in het algemeen belang.”.
27	Het randnummer 54 wordt vervangen door wat volgt: “Elke kost die samenhangt met een door die partij tegen de VREG ingestelde maar verloren beroepsprocedure, wordt verworpen.”. Het randnummer 55 wordt vervangen door wat volgt: “Elke kost die samenhangt met een door die partij ingestelde rechtsvordering, waarbij die partij wordt veroordeeld wegens aanwending van de rechtspleging voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden door het instellen van een tergend of roekeloos geding of waarbij die rechtsvordering expliciet kennelijk ongegrond (en niet louter ongegrond) verklaard wordt, wordt verworpen.”.

42	<p>De formulering “gelieerde (dochter)ondernemingen” in de volgende passage van randnummer 319 van het geconsulteerde voorstel wordt vervangen door “gelieerde ondernemingen”:</p> <p>“Een beschrijving die getrouw de gebruikte methodiek en daadwerkelijke naleving ervan vanaf het registreren van alle kosten en opbrengsten m.b.t. alle mensen en middelen die ingezet worden voor zowel gereguleerde als niet-gereguleerde activiteiten bij de werkmaatschappij en gelieerde (dochter)ondernemingen tot en met het finaal toewijzen van deze kosten en opbrengsten aan de activiteiten en functiegebieden van de distributienetbeheerders weergeeft, inclusief o.a. een toelichting over en verantwoording van de gehanteerde verdeelsleutels en forfaitaire mechanismen en de wijze waarop deze werden berekend. Deze beschrijving omvat o.a. de gehanteerde allocatiemethode m.b.t. indirecte kosten, personeelskosten binnen de werkmaatschappij en gelieerde (dochter)ondernemingen, etc. “</p>
45	De zinsnede “, op grond van de bepalingen in par. 13.1.2 van het Energiedecreet,” bij randnummer 322 wordt geschrapt.
57	<p>Randnummer 123 wordt vervangen door:</p> <p>“De kwaliteitsprikkel, zoals vastgesteld in bijlage 9 van de tariefmethodologie, vervangt de zero-sum kwaliteitsprikkel (q_i) en de specifieke financiële stimuli ($BM_{j,i}$) vervat in de tariefmethodologie voor de reguleringsperiode 2021-2024. In het geval dat de VREG voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder nog ex-post verrekeningen van financiële stimuli ($BM_{ex-post,j,i}$) vaststelt cfr. de bepalingen in par. 5.5.4.3 van de tariefmethodologie 2021-2024 en de bepalingen in bijlage 11 van de tariefmethodologie 2021-2024, dan worden deze ex-post verrekeningen in principe via de Q-factor ($Q_{j,i}$) in het toegelaten inkomen voor endogene kosten van de elektriciteitsdistributienetbeheerder voor het jaar 2025 (of het jaar 2026) opgenomen”.</p>
114	Bij randnummer 199 wordt volgende voetnoot toegevoegd: “De specifieke tarifaire bepalingen worden pas toegekend vanaf de melding van het opslagsysteem bij de distributienetbeheerder conform art. 2.2.53 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit.”

5.1.2 Wijzigingen in de bijlagen van de tariefmethodologie

Bijlage 1 Invul- en auditinstructies	
Zienswijze	Aanpassing
	Geen aanpassingen aan het geconsulteerde voorstel
Bijlage 2 Kapitaalkostenvergoeding	
Zienswijze	Aanpassing

	Geen aanpassingen aan het geconsulteerde voorstel
Bijlage 3 Procedures en verdeelsleutels bij fusies en splitsingen	
Zienswijze	Aanpassing
	Geen aanpassingen aan het geconsulteerde voorstel
Bijlage 4 Rapporteringsmodel exogene kosten en aanvullende endogene termen	
Zienswijze	Aanpassing
22	In rubriek 42 'Toeslagen' in het tabblad T3 wordt 'Retributies aan steden en gemeenten' (en de overeenkomstige invulvelden) geschrapt.
Bijlage 5 Rapporteringsmodel endogene kosten	
Zienswijze	Aanpassing
22	In correctierubriek 28 'Toeslagen' in het tabblad T8 wordt 'Retributies aan steden en gemeenten' (en de overeenkomstige invulvelden) geschrapt.
Bijlage 6 In te dienen toelichting bij rapporteringsmodel endogene kosten	
Zienswijze	Aanpassing
125	De zinsnede "opgesplitst conform de activaposten in tabel T5A (elektriciteit) resp. T5B (gas) in bijlage 5 van de tariefmethodologie" in randnummer 10 van het geconsulteerde voorstel wordt vervangen door "opgesplitst conform de activaposten in tabellen T4, T5A (elektriciteit) en T5B (gas) in bijlage 5 van de tariefmethodologie".
Bijlage 7 Tariefvoorstel periodieke distributienettarieven	
Zienswijze	Aanpassing
22	In het tabblad T2 wordt voor de kostenrubriek 'Gemeentelijke retributies' de kolom 'Tariefcomponent' aangepast naar 'Netgebruik', de kolom 'Kostenindeling 1' aangepast naar 'Endogeen' en worden de kolommen inzake de verdeelsleutels aangepast conform de bepalingen in par. 6.2.10 van de tariefmethodologie 2025-2028.
119	In de tabbladen 'GAS Afname (DNG)' en 'GAS Afname (LEV)' wordt de eenheid 'EUR/maxcap' telkens vervangen door 'EUR/maxcap/jaar'.
Bijlage 8 Vereiste documentatie bij tariefvoorstel	
Zienswijze	Aanpassing

	Geen aanpassingen aan het geconsulteerde voorstel
Bijlage 9 Financiële incentives	
Zienswijze	Aanpassing
56	<p>Formule 3 wordt vervangen door:</p> <p><i>Formule 3 Berekening van de score voor de kwaliteitsindicator KPI</i></p> $KPI_{j-2,n} = + \text{Min} \left(\text{Abs} \left(\frac{\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}}{\text{Bovengrens}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}} \right), 1 \right)$ <p><i>als Bovengrens_{j-2,n} ≥ Referentiewaarde_{j-2,n} en Dienstverleningsniveau_{j-2,n} ≥ Referentiewaarde_{j-2,n} of</i> <i>als Bovengrens_{j-2,n} < Referentiewaarde_{j-2,n} en Dienstverleningsniveau_{j-2,n} < Referentiewaarde_{j-2,n} of</i></p> $KPI_{j-2,n} = - \text{Min} \left(\text{Abs} \left(\frac{\text{Dienstverleningsniveau}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}}{\text{Ondergrens}_{j-2,n} - \text{Referentiewaarde}_{j-2,n}} \right), 1 \right)$ <p><i>als Bovengrens_{j-2,n} ≥ Referentiewaarde_{j-2,n} en Dienstverleningsniveau_{j-2,n} < Referentiewaarde_{j-2,n} of</i> <i>als Bovengrens_{j-2,n} < Referentiewaarde_{j-2,n} en Dienstverleningsniveau_{j-2,n} ≥ Referentiewaarde_{j-2,n}</i></p> <p>waarbij: $KPI_{j-2,n}$ De score voor de kwaliteitsindicator n op basis van het dienstverleningsniveau in het jaar $j-2$</p> <p>$Dienstverleningsniveau_{j-2,n}$ Het dienstverleningsniveau voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$, zoals gedefinieerd in par. 3</p> <p>$Referentiewaarde_{j-2,n}$ De referentiewaarde voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$</p> <p>$Bovengrens_{j-2,n}$ De bovengrens voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$</p> <p>$Ondergrens_{j-2,n}$ De ondergrens voor de kwaliteitsindicator n in het jaar $j-2$</p>
61	Tabel 2 wordt vervangen door:

Tabel 2 Maximale boni en mali in verhouding tot het ex-ante basisgedeelte van het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor de gereguleerde activiteit elektriciteit in het jaar 2025

Kwaliteitsindicator	Max. bonus	Max. malus
Frequentie en duur van onderbrekingen	1,50000%	1,50000%
KPI_ELEK_Onderbrekingsfrequentie LS	0,20250%	0,20250%
KPI_ELEK_Onderbrekingsfrequentie MS	0,47250%	0,47250%
KPI_ELEK_Onderbrekingsduur LS	0,24750%	0,24750%
KPI_ELEK_Onderbrekingsduur MS	0,57750%	0,57750%
Tijdige offertering en realisatie van aansluitingen	0,75000%	0,75000%
KPI_ELEK_Tijdige offertering LV	0,20250%	0,20250%
KPI_ELEK_Tijdige offertering HV	0,02250%	0,02250%
KPI_ELEK_Tijdige aansluiting LV	0,47250%	0,47250%
KPI_ELEK_Tijdige aansluiting HV	0,05250%	0,05250%
Volledige en tijdige communicatie van meetgegevens	0,50000%	0,25000%
KPI_ELEK_Geschatte kwartierwaarden	0,03318%	0,01659%
KPI_ELEK_Geschatte dagwaarden	0,07198%	0,03599%
KPI_ELEK_Ontbrekende kwartierwaarden	0,11934%	0,05967%
KPI_ELEK_Ontbrekende dagwaarden	0,02550%	0,01275%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+1	0,22407%	0,11204%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+2	0,01190%	0,00595%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+3	0,00778%	0,00389%
KPI_ELEK_Beschikbare meetwaarden DAG+4	0,00625%	0,00313%
Vermijden en tijdig oplossen van geblokkeerde toegangspunten	0,25000%	0,50000%
KPI_ELEK_Geblokkeerde toegangspunten na 3 maanden	0,10000%	0,20000%
KPI_ELEK_Geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden	0,15000%	0,30000%
Klantentevredenheid	0,75000%	0,25000%
KPI_ELEK_Klantentevredenheid		
Innovatieve projecten met het oog op de energietransitie	0,50000%	0,00000%
KPI_ELEK_Innovatie		

61

Tabel 3 wordt vervangen door:

Tabel 3 Maximale boni en mali in verhouding tot het ex-ante basisgedeelte van het toegelaten inkomen voor endogene kosten voor de geregleerde activiteit aardgas in het jaar 2025

Kwaliteitsindicator	Max. bonus	Max. malus
Frequentie en duur van onderbrekingen	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Onderbrekingsfrequentie LD	0,03375%	0,03375%
KPI_GAS_Onderbrekingsfrequentie MD	0,07875%	0,07875%
KPI_GAS_Onderbrekingsduur LD	0,04125%	0,04125%
KPI_GAS_Onderbrekingsduur MD	0,09625%	0,09625%
Tijdige offertering en realisatie van aansluitingen	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Tijdige offertering LC	0,07350%	0,07350%
KPI_GAS_Tijdige offertering HC	0,00150%	0,00150%
KPI_GAS_Tijdige aansluiting LC	0,17150%	0,17150%
KPI_GAS_Tijdige aansluiting HC	0,00350%	0,00350%
Volledige en tijdige communicatie van meetgegevens	0,25000%	0,25000%
KPI_GAS_Geschatte uurwaarden	0,03537%	0,03537%
KPI_GAS_Geschatte dagwaarden	0,01829%	0,01829%
KPI_GAS_Ontbrekende uurwaarden	0,06064%	0,06064%
KPI_GAS_Ontbrekende dagwaarden	0,01069%	0,01069%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+1	0,10920%	0,10920%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+2	0,00796%	0,00796%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+3	0,00430%	0,00430%
KPI_GAS_Beschikbare meetwaarden DAG+4	0,00354%	0,00354%
Vermijden en tijdig oplossen van geblokkeerde toegangspunten	0,25000%	0,50000%
KPI_GAS_Geblokkeerde toegangspunten na 3 maanden	0,10000%	0,20000%
KPI_GAS_Geblokkeerde toegangspunten na 6 maanden	0,15000%	0,30000%
Klantentevredenheid	0,75000%	0,25000%
KPI_GAS_Klantentevredenheid		
Innovatieve projecten met het oog op de energietransitie	0,50000%	0,00000%
KPI_GAS_Innovatie		

68

In paragraaf 3.5.3 worden de volgende punten:

- De steekproef van respondenten omvat minstens 5% van de volledige populatie en minstens 3% van de populatie per dienst.
- De streekproef dient representatief te zijn voor de volledige populatie van distributienetgebruikers die in jaar j-2 rechtstreeks contact hadden met de distributienetbeheerders. Daarbij wordt minstens het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten in beschouwing genomen. Deze voorwaarde geldt per dienst.

vervangen door:

- De antwoorden van de respondenten moeten representatief zijn voor de gehele populatie van distributienetgebruikers die in jaar j-2 rechtstreeks contact hadden met de distributienetbeheerders, rekening houdend met een minimale betrouwbaarheidsmarge van 95%. Deze voorwaarde geldt per dienst.

Bijlage 10 Berekeningsmodel toegelaten inkomen

Zienswijze

Aanpassing

Geen aanpassingen aan het geconsulteerde voorstel

Bijlage 11 Wyre	
Zienswijze	Aanpassing
80, 81	<p>In par. 4.1 van de bijlage 11 wordt de zin “Zoals eerder gesteld, zou de finale waardering van de in Wyre ingebrachte gereguleerde activa nauw moeten aansluiten bij de waardering die bekomen zou zijn als Fluvius louter diezelfde gereguleerde vaste activa zou ingebracht hebben” vervangen door “Zoals eerder gesteld, zou de finale waardering van de in Wyre ingebrachte gereguleerde activa nauw moeten aansluiten bij de waardering die bekomen zou zijn als Fluvius louter diezelfde gereguleerde vaste activa zou ingebracht hebben in of verkocht hebben aan één of meerdere derde partijen”.</p> <p>In par. 4.2 van de bijlage 11 wordt de passage “[...]”⁸³ vervangen door “[...]”⁸⁴.</p> <p>In par. 4.2 van de bijlage 11 wordt de zinsnede “[...]”⁸⁵ vervangen door “[...]”⁸⁶.</p>
80, 83	<p>Voetnoot 18 in par. 4.2 van het geconsulteerde voorstel van de bijlage 11 wordt aangepast tot de volgende formulering:</p> <p>“[...]”⁸⁷</p>

⁸³ Vertrouwelijk.

⁸⁴ Vertrouwelijk.

⁸⁵ Vertrouwelijk.

⁸⁶ Vertrouwelijk.

⁸⁷ Vertrouwelijk.